DEC 23 19 N16

VIENYBĖ

Lithuanian National Weekly

LXIII M., 51 N., BROOKLYN, N. Y. PENKTADIENIS, 1949 M. GRUODŽIO-DECEMBER 23 D. KAINA 10 C.

New York Public Library 470 Fifth Ave.

Dail. Česlovo Jonušo KALĖDŲ RYTAS LIETUVOJE. Vyt. Augustino foto

Šiandien

Kalėdos ir jų dovanos
Susikibo dėl kabučių
Dar apie Vincą Andrulį
Ar neužtenka vietos?

JUOZAS TYSLIAVA

Kalėdos — didžiausia krikščioniškojo pasaulio šventė.

Tai Kristaus gimimo šventė.

Tai mūsų eros pradžia, nors, istorikų tvirtinimu, ji prasidėjusi keturiais ar šešiais metais prieš Kristaus gimimą.

Kristus...

Tai magiškas vardas, kurį žmonės ir tautos ištisais šimtmečiais garbino, juo gyveno ir, prireikus, už jį mirė.

Ir tai nėra tušti žodžiai.

Tik prisiminkime septynis kryžiaus karus dėl teisės lankyti Kristaus grabą....

Kalėdų dovanos, sveikinimai ir linkėjimai, kaip ir pačios šventės, yra sena tradicija.

Todėl ir mes, naudodamiesi šia proga, pirmiausia sveikiname visus mielus mūsų laikraščio skaitytojus.

Nuoširdžiai sveikiname visus geros valios tautiečius: seniau atvykusius, čia gimusius, neseniai atvykusius ir tuos, kurie vos išlipę į krantą...

Visiems jiems — sekmės šioje laisvės šalyje!

O kai dėl dovanų, tai štai, dvylika mūsų laikraščio puslapių, kurie patys gali kalbėti...

Darbininko vedamųjų straipsnių rašytojas — rašytojas Kmitas — Keleivį pavadino "socialistų" laikraščiu, o Keleivis Darbininką —"katalikų" laikraščiu.

Taigi, imta ir susikibta dėl... kabučių.

Bet, čia yra tas "bet", dėl kurio ir mes esame linkę palaikyti Darbininko redaktoriaus nuomonę:

"...jei tikrieji socialistai nuspręs, kad sapnininkai... jiems priimtini kaip socialistinio progreso reiškiniai, tai aš svetiniženklių nebevartosiu."

Žodžiu, tarp dviejų gerų kaimynų, kartais, ima ir prabėga juoda katė...

Šiame numeryje dedame labai įdomią korespondenciją iš Chicagos.

Kaip žinoma, Vilnies redaktorius Vincas Andrulis, sumokėjęs 5,000 dolerių užstato ir išėjęs į laisvę, nutarė sušaukti masinį protesto mitingą.

Kaip tarė, taip padarė. Vilniai šaukiant, žmonių susirinko pilna salė.

Bet kas iš to išėjo? — Susirinkusi publika nutarė, kad reikia deportuoti ne tik Andrulį, bet ir visus komunistus, kaip demokratijos priešus...

Kitą dieną Vilnis apie tai — nei žodžio...

O tuo tarpu buvę tremtiniai, tai padarę, triumfuoja.

Bravo!

Kanados lietuviai katalikai (Toronto mieste) pradeda leisti savo laikraštį.

Ten pat, jau keliolika metų, komunistai leidžia savo laikraštį, kurio propagandai atremti savo laiku Montrealo lietuviai įkūrė Nepriklausomos Lietuvos savaitraštį.

Bet... katalikų savaitraščio šalininkai iš anksto atakas nukreipė ne prieš komunistus, bet prieš Nepriklausomą Lietuvą, kuri, kaip ir Tėviškės Žiburiai, kovoja už Lietuvos laisvę.

Ar dviems lietuviškiems savaitraščiams Kanadoje nėra vietos?

Kiek Amerikos lietuviai turi laikraščių, — o ar jie čia neišsitenka?

Priešingai, dar yra vietos ir naujiems laikraščiams...

Kalėdos—New Yorko miestui bėdos...

Taip galima apibūdinti dabartinę vandens krizę, kuri nejuokais kasdien yra didesniu pavojum gresia šiam didžiausiam pasaulio miestui.

Tai kas, jeigu staiga imtų ir prisnigtų, kaip to reikalauja kalėdinė žiemių krašto tradicija!

Viduržiemį sniegas taip greit netirpsta, o lietaus, kuris galėtų papildyti išsekusius New Yorko miesto vandens rezervuarus, faktinai, jau nėra nuo praeito pavasario.

Nenuostabu, kad inžinieriai jau suka galvas, kaip čia tam tikslui pajungti Hudsono upės srovę, kuri savo vandenį taip beprasmiškai pila į Atlantą.

VAKARIEČIAI SUVIENODINA GINKLUS

Jungtinės Amerikos Valstybės, D. Britanija ir Kanada, tos trys valstybės, kurios sudaro Atlanto Pakto pagrindą ir yra stipriausiai apsiginklavusios visame antikomunistiniame pasaulyje, gruodžio 19 d. paskelbė savo susitarimą dėl ginklų ir karinio apmokymo standartizavimo.

Tų valstybių politiniai sluoksniai pabrėžia, kad nutarimas standartizuoti ginklus buvo vienas pačių svarbiausiųjų žingsnių po to Pakto ratifikavimo. Parengiamieji darbai šiam planui jau buvo 1947 m. pradėti, atvykus į D. Britaniją JAV komisijai.

Šios trys didžiosios valstybės susitarė suvienodinti ne tik ginklus ir ginklavimosi medžiagą, bet taip pat ir pačią gamybą, fabrikus, mašinas ir techniką taip, kad, įvykdžius suvienodinimo planą, visų trijų valstybių kariuomenė be skirtumo galėtų naudotis ginklais ir jų dalimis.

Šis trijų valstybių susitarimas yra paremtas praeities patirtimi. Pereitųjų dviejų karų metu glaudesnis bendradarbiavimas nebuvo galimas, nes kiekvienos valstybės ginklų modeliai buvo skirtingi. To norima išvengti dabar. Kai kurie numatyti ir jau vykdomi suvienodinimai palies ypač sraigtų gražtyas, o britų 0,303 kalibro šautuvai bus pritaikyti amerikiečių 0,30 kalibro šautuvams, taip pat bus pritaikyti ir kiti britų mažesniojo kalibro šautuvai. Britų artilerijoje taip pat turėsią įvykti pakeitimų, įvedant metrinę sistemą, kuri yra vartojama Prancūzijoje ir JAV.

Be ginklų suvienodinimo, trys valstybės susitarė nuolatos pasikeisti karininkais ir kariais, norint visų ginklų rūšių karius ir vadovybes pakankamai supažindinti su įvairiais naujaisiais ginklais, jų veikimu ir aptarnavimu.

Vakarų Europos Unijos valstybės: D. Britanija, Prancūzija, Belgija, Olandija ir Liuksemburgas, jau prieš aštuoniolika mėnesių savo ginklų suvienodimo klausimu buvo skyrusios ypatingo dėmesio. Jos jau tada buvo apsvarsčiusios, kad jų armijos karo atveju standartizuotais ginklais galėtų kovoti kaip vienas vienetas. Dabar tuo reikalu rūpinasi Vakarų Europos Unijos karinis komitetas.

Daugelio vakariečių diplomatų nuomone, šie Atlanto Pakto ir Vakarų Unijos valstybių nutarimai yra kaip tik laiku padaryti, nes panašiai po karo yra pasielgusi ir Sovietų Sąjunga, kuri standartizavo ginklus visuose savo satelitiniuose kraštuose.

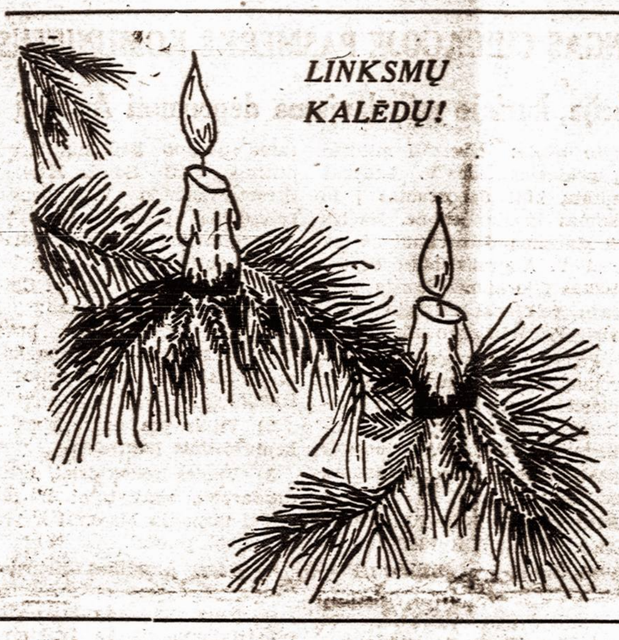

AMERIKOS IR PASAULIO ĮVYKIAI

— **JAV žemės ūkio valdybos** pranešimu, šimetinis derlius buvo pats didžiausias nuo 1932 m. Palyginus su 1923 — 1932 m. laikotarpio derliumi, vidutiniškai šiemet užauginta visokių žemės ūkio produktų 132%.

— **Rytinio Berlyno magistratas** perėmė patalpas, kuriose buvo Tito karinė misija, apkaltindama misijos personalą išsivežus baldus.

— **Po 10 mėn. tylėjimo** sovietų vyriausybė pagaliau sutiko leisti vienam JAV katalikų kunigui įvažiuoti į Maskvą, kur jis rūpinsis amerikiečių kolonijos dvasiniais reikalais.

— **Švedijos užsienių reikalų ministerija** pranešė, kad Lenkija atšaukė iš Stockholmo savo pasiuntinį. Nuo karo pabaigos jau 8 asmenys atšaukti iš šios pasiuntinybės. Manoma, kad šis pasiuntinys kritikavęs lenkų policijos elgesį su suimtaisiais švedais.

— **Prancūzijos finansų ministeris** Maurice Petche pareiškė parlamente, kad jis tikisi savo valstybės 1950 m. biudžetą išlyginti JAV pagalbos dėka, nes ministerių kabinetas nepatvirtino naujų mokesčių, kurie buvo numatyti biudžeto deficitui padengti.

— **Vokiečių generolas** Walter von Seydlitz, kuris nuo 1943 m. buvo sovietų nelaisvėje ir tenai sukūrė t. v. "Laisvosios Vokietijos Komitetą", savo laiške, pranešančiame apie sugrįžimą į Vokietiją, paneigia gandus dėl Rusijoje sukurtos vokiečių kariuomenės.

— **Iš Londono pranešama,** kad sovietai pradėjo statyti tris kovos laivus po 35,000 to talpos, aprūpintus oro torpedomis. Be to, sovietai statą ir 1000 povandeninių, ypatingai greitų ir veiklių, laivų.

— **Ateinančių metų pradžioje,** kaip tvirtina vyriausybės atstovas, prezidentas Trumanas raginsiąs kongresą priimti pigiųjų butų statybos įstatymą. Šiuo įstatymu vyriausybė nori padėti vidutiniškai uždirbančiam darbininkui įsigyti nuosavą namą ar bent jį gauti pigiau išsinuomoti.

— **Iš Hamburgo pranešama,** kad viena JAV firma čia užsisakiusi keliolika banginių medžioklinių laivų.

— **Berlyne vokiečių komunistų** tarpe įvyko skilimas. Įsikūrė atskira, Tito idėjoms simpatizuojanti grupė, kurios vadas Karl Hainz Scholz pareiškė, kad karo atveju jie eisią ir prieš Maskvą ir prieš Vakarus.

— **Popiežiaus Pijaus XI** paminklo atidarymo proga Popiežius Pijus XII pasakytoje kalboje dabartinį laikotarpį pavadino žmonijos tikėjimo stiprybės bandymu.

— **Bornholmo saloje poros dienų** laikotarpyje nusileido du Lenkijos lėktuvai su politiniais pabėgėliais. Pirmieji 13 asmenų jau išvyko į Kopenhagą ir tikisi patekti Anglijon ir į JAV.

— **Amerikiečių mormonų** misijos vedėjas pranešė, kad 12 jų misijonorių gavo iš Pragos vyriausybės pranešimus pusės metų laikotarpyje išvykti iš Čekijos, prikišant, jog jie savo buvimu gresia krašto ramybei ir saugumui.

— **Italijos monarchistai** savo susirinkime reikalavo naujo plebiscito, kuris galutinai padėtų nustatyti krašto gyventojų nuomonę dėl galutinės valdymosi formos.

— **Jau ir trims mėnesiams** praėjus nuo britų svaro nuvertinimo, krašte dar galutinai nenusistovėjo kainos. Jos dar nuolatos pamažu kyla.

— **Valstybės departamentas** pareiškė, kad Schanghajus yra pavojingoje zonoje ir todėl visi JAV laivai turi jį aplenkti. Kaip žinia, prieš kurį laiką JAV laivai nacionalistų blokados laivų buvo pakartotinai apšaudyti.

— **Iš Berlyno pranešama,** kad sovietinis transportinis laivas su maistu ir medikamentais išplaukė į Kiniją.

— **Sovietų Mokslų Akademijos** pirmininkas Vavilov "Pravdoje" pasigyrė, kad sovietai savo atominius ginklus pasigamino negirdėtai greitu laiku, kas nustebinę Vakarus. Toliau jis tvirtina, kad Stalinas šiuose darbuose buvęs "vadovaujančia dvasia".

— **Norėdama atsakyti JAV** kritikai, D. Britanija ateinančių metų sausio pabaigoje rengiasi paskelbti savo Baltąją Knygą kolonijalinės politikos klausimu.

— **D. Britanijos konservatorių** lyderis Winston Churchill dviejų savaičių atostogų išvyko į Portugalijos salą Madeirą.

— **Federalinis teismas** 20-čia metų kalėjimo nubaudė JAV pasiuntinybės Berlyne buv. tarnautoją H. Burgman už tai, kad šis karo metu per vokiečių radiją vedė propagandą prieš JAV.

SIŪLO ATOMINIO GINKLAVIMOSI PALIAUBAS

Jungtinių Tautų nuolatinėje atominės energijos komisijoje šį mėnesį pirmininkaująs Kanados generolas A. G. McNaughton gruodžio 20 d. gavo iš JT pilnaties pirmininko gen. Romulo laišką, kuriame šis ragina galimai greičiau surasti išeitį užbaigti pavojingas atominių ginklų rungtynes tarp Rytų ir Vakarų.

Savo laiške gen. Charles Romulo sako: "Kiekviena diena atneša vis naujų įrodymų apie smarkėjančias atominių ginklų lenktynes. Atominių ginklų patobulinimas, atominės medžiagos ir bombų atsargos gali taip toli pažengti, jog pasidarys visiškai neįmanoma pravesti kontrolę, netgi ir tuo atveju, jei suinteresuotosios valstybės ir susitartų, kad ji reikalinga". Gen. Romulo siūlo posėdžiaujančiam komitetui surasti galutinį sprendimą. Tačiau tuo atveju, jei iš karto būtų sunku tai padaryti, laikinai apsiriboti bent tam tikromis paliaubomis — pertrauka atominių ginklų gamyboje ir jų panaudojime. Jo manymu, šios paliaubos pašalintų tą didįjį atomo srityje rungtyniavimą tarp JAV ir Sovietų Sąjungos, padėdamos peržengti mirties tašką, ties kuriuo sustojo Jungtinių Tautų atominės energijos komisija.

Nuolatinė JT atominės energijos komisija, kurioje yra atstovaujamos JAV, Sovietų Sąjunga, D. Britanija, Prancūzija, Kinija ir Kanada, po trumpo posėdžio nutarė ligi sausio 19 d. savo kraštų vyriausybes supažindinti su gen. Romulo siūlymu.

Kaip žinia, gen. Ch. Romulo dar lapkričio mėnesį šį pasiūlymą buvo įnešęs Jungtinėse Tautose, tačiau tuokart jis nesusilaukė jokio atgarsio. Ir tada jis buvo siūlęs sudaryti bent laikines paliaubas. Spaudos atstovų klausiamas dėl paliaubų laiko, jis nieko konkretaus nepasakė, pažymėdamas, jog tai esąs specialistams perleistinas klausimas. Jam gi rūpi pirmoje eilėje pajudinti klausimą iš mirties taško ir prieiti prie kokio nors nuolatinio reikalo išsprendimo.

Tuo tarpu JAV ir Sovietų Sąjunga visą laiką laikėsi savo nuomonių, pirmoji reikalaudama sudaryti toli siekiančią tarptautinę kontrolę su pagrindine inspekcija, kuri sutrukdytų bet kokį susitarimo nesilaikymą, o antroji norėjo periodiškų inspekcijų, nepasakydama, kaip toli jos turi siekti, reikalaudama tuojau pat uždrausti atominius ginklus, kai tik bus susitarta dėl kontrolės.

Ministro Lozoraičio žygiai Washingtone

Lietuvos diplomatijos šefas Stasys Lozoraitis ir Lietuvos Ministras Washingtone P. Žadeikis gruodžio 13 dieną buvo priimti valstybės sekretoriaus padėjėjo George W. Perkins. Pasikalbėjime dalyvavo ir G. Frederik Reinhardt, einąs Rytų Europos skyriaus direktoriaus pareigas.

Anksčiau min. St. Lozoraitis padarė vizitus Leewellyn E. Thompson, valstybės sekretoriaus padėjėjo pavaduotojui, Fred K. Salter, Pabaltijo valstybių skyriaus viršininkui ir Stanley Woodword, protokolo šefui.

Būdamas Washingtone, Lietuvos diplomatijos šefas Stasys Lozoraitis atsilankė pas Apaštališkąjį delegatą arkivyskupą A. G. Cicognani, Apaštališkos Delegatūros patarėją msgr. A. Samorė ir NCWC direktorių msgr. Howard J. Carrol.

Be to, Stasys Lozoraitis turėjo pasikalbėjimus su buv. JAV ambasadoriais Wm. C. Bullitt'u ir A. Bliss Lane, kuris yra Laisvosios Europos Komiteto narys.

Ministras Stasys Lozoraitis pakartotinai lankėsi pas Latvijos ministrą J. Feldmanį ir Estijos Charge d'Affaires J. Kaivą.

Kanada patvirtino Lietuvos atstovą

Kanados "Nepriklausoma Lietuva" praneša: "Mirus Lietuvos garbės Konsului Kanadoje pulk. Grant-Suttie, kuris buvo didelis lietuvių ir Lietuvos bičiulis, Kanados lietuviai liko be savo reikalų užtarėjo, o Nepriklausomoji Lietuva— be oficialaus atstovo.

Kanados Lietuvių Centro Taryba, turėdama prieš akis šį svarbų reikalą, kuris yra ir politinio prestižo klausimas, darė žygių per oficialiuosius nepriklausomos Lietuvos atstovus, kad Kanadai būtų paskirtas Nepriklausomoss Lietuvos atstovas.

Dabar gauta žinių, kad diplomatiniu keliu šis klausimas yra išspręstas. Generaliniu Nepriklausomos Lietuvos konsulu yra paskirtas buv. Lietuvos atstovas Švedijoje Antanas Gylys, kuris dabar gyvena Kanadoje, Toronto. Jo paskyrimą Kanados vyriausybė priėmė ir patvirtino.

NUBAUDĖ VON MANSTEIN

Britų karinis teismas Hamburge nubaudė 18 metų kalėjimo vokiečių generalfeldmaršalą Erich von Manstein, patrauktą atsakybėn už žiaurumus, kuriuos vokiečių kariuomenė įvykdė Lenkijoje ir Sovietų Sąjungoje.

Šio teismo sprendimas kaltinamajam reiškia bausmę ligi mirties, nes šiuo metu jis turi 62 metus amžiaus. Ketverius metus po kapituliacijos gen. von Manstein kartu su kitais keliais maršalais buvo britų karo belaisviu. Kadangi vėliau kalėjime mirė gen. feldmaršalas von Brauschitsch, o karinių gydytojų nustatymu, su juo kartu buvę kalėjime generalfeldmaršalas Gerd von Runstedt ir generolas Strauss dėl silpnos sveikatos paleisti, tai von Manstein buvo paskutinysis iš 938 vokiečių, kuriuos ligi šiolei kaip karo nusikaltėlius buvo teisęs britų karinis teismas.

Pusiau apakęs feldmaršalas von Manstein neprisipažino kaltas, o jo gynėjas padavė apeliaciją britų Reino armijos vyriausiam vadui. Kalinys patalpintas Werl kalėjime, kuriame savo bausmę atlieka jau anksčiau dėl šių pačių nusikaltimų nubausti generolai ir kt. aukštieji III Reicho karininkai ir vadai.

Šventiesiems Metams atminti Vatikane išleistas medalis, kurio vienoje pusėje vaizduojamas Popiežius Pijus XII, o antrojoje — šv. Petro Bazilika

— **Aštuoniais specialiais** traukiniais sovietai išveža savo karių šeimas iš Rytų Vokietijos. Išvykstama kartu su baldais ir manta.

— **Norėdamas išvengti aresto,** iš Pragos į vak. Vokietiją pabėgo arkivyskupo J. Beran teisinis patarėjas dr. Jaromir Psemicka.

— **Paryžiuje mirė 72 m.** amžiaus sulaukęs Marcel Lonquet, Karolio Marxo anūkas.

Indonezija išsirinko naują prezidentą

Iš Javos pranešta, kad Indonezijos Jungtinių Valstybių elektoriai per 15 min. vienbalsiai pirmuoju Sąjungos prezidentu išrinko dr. Soekarno, kuris gruodžio 27 d. pradės eiti savo pareigas. Nuo tos dienos pradeda savo pirmuosius žingsnius naujoji Indonezijos respublika, kaip lygus Olandijos partneris.

Dr. Soekarno nuo 1945 m. buvo jau tada proklamuotos Indonezijos respublikos prezidentas. Tačiau ta respublika tada apėmė tik dalį Javos ir Sumatros ir buvo olandų persekiojama. Prieš metus dr. Soekarno, ginkluoto pasipriešinimo prieš Olandiją metu, buvo olandų areštuotas ir kalinamas. Iš viso dr. Soekarno už Indonezijos respubliką kovojo 20 metų. Dabar jis atsistojo priešakyje respublikos, turinčios 70 milijonų gyventojų.

Amerikos Lietuvių Savaitė

PHILADELPHIJOS MIESTAS IR LIETUVIAI

1850 METAIS ČIA ATVYKO PIRMASIS LIETUVIS

Philadelphijos miestas savo dydžiu yra tretysis Amerikoje, bet Pensylvanijos valstybėje jis sau lygaus neturi. Philadelphia ėmė kurtis ir statytis 1862 metais. Philadelphia — miesto pavadinimas sudarytas iš dviejų žodžių: "Phila" ir "Delphia". Pirmasis graikiškai reiškia — brolis, o antrasis — meilė. Taigi, broliškos meilės miestas. Šio miesto įsteigėjas buvo William Penn, kurio pavardė pateko ir į valstybės pavadinimą "Pensylvania", pridedant dar lotyniską žodį "silva" — miškas.

Reikia pabrėžti savotišką šio miesto statybą. Jei lygintume ją su New Yorku ar Chicaga, pastebėtume, kad New Yorkas pasižymi dangoraižiais, o Philadelphija dviejų bei trijų aukštų blokinės statybos namais, daugumoje su 6 kambarių butais. Todėl miestas yra be galo išsiplėtęs. Tačiau centre yra ir dangoraižių.

Phialdelphia guli Delaware upės pakrantėje. Šioji upė įteka į Atlanto vandenyną 100 mylių nuotoly. Ši aplinkybė padarė tą miestą be galo svarbų visos Amerikos gyvenime. Tai — uosto miestas. Per šį uostą gyvai ir intensyviai pulsuoja ne tik Philadelphia, bet ir plačios Amerikos eksportas ir importas. Štai, jau 1927 m. šio uosto prekių pakrovimo ir iškrovimo krana perkėlė laivuosna ar iš jų iškrovė — 41,290,482 to įvairių prekių. Pro Philadelphia tais metais praplaukė 12.086 laivai. Tuo tarpu 1938 m. per šio miesto prieplaukas praėjo 61,003,931 to prekių. Delaware upės nugara tais metais prašliaužė 19,204 laivai. Užtat šios upės pakrantėje įrengta karo laivų bazė: tie laivai, storai įtepti atitinkamais riebalais, ilsisi ir laukia, kada Amerika juos pašauks ginti demokratinės žmonių laisvės ir pačios Amerikos garbės ir gyvybės.

JOS PRAMONĖ

Čia gaminama begalė įvairių rūšių gaminių. Pirmiausia išsiplėtusi tekstilės pramonė, popieriaus gamyba, metalo pramonė čia irgi vaidina nemažą vaidmenį. Yra geležies liejyklų, automobilių fabrikų. Precizinių įrankių (medicinos ir kt.) gamyba ne paskutinėje vietoje. Plačiai išsivysčiusi baldų, virtuvės krosnių, šaldytuvų, prosų, dulkiasiurblių ir pan. gamyba. Be to, čia yra daug alaus daryklų ir degtinės varyklų.

Įvairiose pramonės šakose lietuviai beveik nedalyvauja. Tuo tarpu alkoholio pardavimo biznyje sutinkama ir mūsų tautiečių. Pagal turimus duomenis, broliškos meilės miesto gyventojus visai broliškai vaišina ir lietuvišku vaišingumu svetelius myli net 396 lietuviški saliūnai. Jeigu atsikeltų iš grabo vyskupas Valančius, gerai pakratytų galva ir, gal būt, visu ryžtingumu stvertųsi bialvybinės akcijos... Gal? O gal ir jis numotų ranka...

ŽYMIEJI LIETUVIAI

Gal vienintelis tautietis, kuris savo darbštumu, išmintingumu, sugebėjo pasistatyti metalo (iš vamzdžių) kėdžių, stalų ir kt. panašių gaminių fabriką — tai Mykolas Dumsha. Jo fabriko vardas "Krometal" Inc. 5013 Melrose St. Phila. (Chromium and Furniture).

Apie Mykolą Dumshą reikėtų labai daug rašyti, kalbėti ir visur ir visada jį pavyzdžiu statyti kitiems. Jis sunkiu darbu ir ryžtu prasimušė į geresnį gyvenimą. Bet jis vienintelis Philadelphijoje yra suteikęs 30-čiai naujų ateivių darbo. Jis yra sudaręs 5-oms šeimoms darbo ir buto garantijas. Jis yra išdavęs 250 asmenų darbo garantijas. Tai tikrai reikšminga. Tai tikrai verta ir spaudoje paminėti.

Svarbų vaidmenį vaidina ne tik lietuvių, bet ir miesto gyvenime lietuviškas bankas. Jis pavadintas, tiesa, visai nelietuviškai, (Liberty Federal Savings and Loan Association), bet šio banko valdytojas adv. C. S. Cheleden, tur būt, žino, ką daro, nes jam vadovaujant šis bankas išaugo iki $5,700,000 kapitalo. Tačiau tuo adv. Cheledeno vaidmuo Philadelphijos gyvenime nesibaigia. Jis savo šviesia asmenybe ir lietuvių tautinėje veikloje sudaro centrą, apie kurį sukasi lietuviškasis gyvenimas. Šio banko tarnautojų personalas, ypač E. Vainiūnienė ir H. Kemeklis, nuolat dirba lietuvišką darbą. Banko patalpos visuomet ir visada tarnauja lietuviškų organizacijų sueigoms bei posėdžiams.

MIESTO GYVENTOJAI

Europiečiai — baltos rasės sūnūs ir dukros įmdėnų žemėn, miškais apaugusios Delaware upės pakrantėn išlipo 1636 metais. Tai buvo švedai. Ši vietovė vadinosi Wicaco. Tačiau neilgai švedai tegalėjo išlaikyti pirmenybę, nes 1685 m. Anglijos valdžia atsiuntė kelių laivų flotilją ir užėmė Wicaco. Vadovai William Penn ir kapitonas William Markham įsteigė anglų koloniją. Po anglų atvyko vokiečiai, jie išlipo pakrantėn 1685 m., apsigyvendami Germantown kalvoje. Ši vietovė dar ir dabar turi tą patį vardą. Anglų kolonistai 1683 m. įsteigė pirmąją mokyklą ir, anglų valdžiai remiant, jiem sekėsi geriau, negu kitom tautybėm. Štai, 1701 m. jie gavo leidimą (čarterį) steigti Philadelphijos miestą. Pagaliau 1723 m. į šį miestą, iš Bostono, pačioje jaunystėje atvyko Benjamin Franklin. Pradžioje jis buvo spaustuvininkas. Bet ilgainiui jo genijus pasireiškė įvairiose šio miesto augimo ir pažangos veiksniuose. Mokslas — kultūra — civilizacija Philadelphijoje išaugo Benjamin Franklin vadovybėje. Tai buvo didelio masto laikraštininkas, filosofas, mokslininkas ir valstybės vyras. Tai tikrai didelis vyras ne tik Amerikos, bet ir pasaulio kultūros požiūriu.

PIRMOJI BAŽNYČIA

Antrojoje gatvėje į šiaurę, kertant Market gatvę, dabar didingai stiebiasi į dangų 1727 m. pastatyta Kristaus bažnyčia. Tos bažnyčios steigėjų garbės sąraše matome ir Benjamin Franklin vardą. Be to, tą sąrašą padidina garbingi ir istorijon įėję vardai, k.a: Georg ir Morta Washington, John Adams, Robert Morris ir Lafayette.

PIRMASIS EMIGRANTAS IŠ LIETUVOS

Philadelphija susilaukė pirmo svečio iš Lietuvos, atsieit emigranto, 1850 metais. Tai buvo klierikas Petras Svotelis. Daugiau jų atvyko po nesėkmingai pasibaigusio lenkų — lietuvių 1863 m. sukilimo. Kitos emigracijos bangos atūžė jau kiek vėliau — 1867 ir 1868 metais. Mūsų tautiečiai dirbo prie statomų geležinkelių, kelių, geležinkelio stočių, tiltų ir namų bei kt. statybos darbų.

PIRMOJI AMERIKOS SOSTINĖ

Nepriklausomybės pastatas baigtas statyti 1732 m. Tai Amerikos nepriklausomybės lopšys. Šio namo kambariuose kabo Amerikai nusipelnusių asmenų portretai. Čia galime matyti laisvės varpą, kurio vienas šonas įskilęs. Šio namo didžioji salė ir jos sienos girdėjo Amerikos Nepri-

(Nukelta į 7 pusl.)

LIETUVIŲ DAINOS VAKARAS TORONTE

TORONTO, ONT. Jau antra savaitė baigiasi, o torontiečiai niekaip negali pamiršti "Versio" bendrovės jiems surengtos meninės staigmenos.

Vieną lapkričio šeštadienį Toronto Eaton auditorijoje įvykęs lietuviškosios dainos koncertas buvo atstovaujamas mūsų žymiųjų menininkų: Antaninos Dambrauskaitės, Ipolito Nauragio, Stasio Baranausko ir Vlado Jakubėno.

Jie patiekė dviejų dalių dainos ir operų arijų koncertą, kurį pradėjo St. Baranauskas Vl. Jakubėno daina "Oi, mergyte". Antruoju pasirodė operos solistas Ipolitas Nauragis, kuris jau St. Baranausko įkaitintą publiką tiesiog uždegė. Antanina Dambrauskaitė savo dainas atliko gerai, tik gaila, kad bloga salės akustika neleido pirmą kartą ją girdintiems susidaryti apie šią dainininkę tikrosios nuomonės.

Programa užbaigta tercetu iš Ch. Gounod operos "Faust". Vladas Jakubėnas, su kuriuo šie dainininkai yra atlikę dvi koncertines keliones į D. Britaniją ir šiaip daug kartų koncertavę, ne tik meistriškai palydėjo pianinu jų dainas, bet ir kartu sudarė tikrai meniską viso koncerto foną. **N. Š.**

J. Pigaga, žinomas Worcesterio lietuvių muzikantas, gruodžio 8 d. minėjo savo amžiaus 66 metų sukaktį. Pasirodo, jis lygiai 46 metai, kai groja. Per tą laiką jis yra linksminęs 400 lietuviškų vestuvių puotų. J. Pigaga, kuris jau 49 metai, kai gyvena Worcester, Mass., yra Vienybės skaitytojas.

KOMUNISTŲ MITINGAS CHICAGOJE PASMERKĖ KOMUNISTUS

Mitinge priimta rezoliucija, kurioje reikalaujama deportuoti Andrulį

Gruodžio 16 d. 8 val. vakare Chicagoje leidžiamo laikraščio Vilnis redakcijos kolektyvas sušaukė viešą mitingą protestuoti prieš to paties laikraščio redaktoriaus V. Andrulio areštavimą ir norėjimą teisingumo organų jam taikyti tą bausmės dalį, kurią sudaro jo deportavimas į jo kilmės kraštą.

Mitingas buvo sušauktas Lietuvių Auditorijos salėje, Chicagoje. Prisirinko pilnutėlė lietuvių salė.

Mitingo organizatoriams atidarius mitingą ir savo kalbose pradėjus girti komunizmą, Sovietų Rusiją, melagingai įžeidinėti naujai atvykusius į JAV lietuvius, mitingo dalyviai paprašė kalbėtojus kalbėti teisybę, ne melą. Bet kalbėtojai nenorėjo paklusti. mitinge esančiųjų valiai. Tada mitingo dalyviai išsirinko kitą mitingo prezidiumą: pirmininką ir sekretorių. Pradėjus išrinktajam pirmininkui pirmininkauti, tuojau buvo eita prie mitingo organizatorių pastatyto tikslo: išreikšti mitingo pageidavimą, ar V. Andrulis turėtų būti deportuotas į jo kilmės kraštą, ar ne. Iškėlus šį klausimą balsavimui už tai, kad V. Andrulis būtų deportuotas į jo kilmės kraštą, balsavo veik visi mitingo dalyviai. Prieš balsavo tik du.

Po to buvo perskaityta rezoliucija, kuri buvo taip pat didelės daugumos balsų priimta. Rezoliucijoje, kuri nutarta paskelbti laikraščiuose ir pasiųsti teisingumo organams, sakoma:

KIEKVIENAS KOMUNISTAS YRA AMERIKOS PRIEŠAS

Visi Stalino pakalikai turi važiuoti į Sovietų Rusiją.

Saujelė surusėjusių Maskvos pakalikų Chicagoje leidžia komunistišką laikraštį Vilnis, 3116 South Halsted Street.

Šio laikraščio redaktorius Vincas Andrulis gruodžio 5 d. buvo areštuotas už prieš valstybinę veiklą, bet už užstatą iki teismo yra paleistas.

Šiandien, gruodžio 16 d., 8 val., vakare, Vilnies sušauktame Stalino ištikimų tarnų mitinge, 3133 South Halsted Street, kalbėjo V. Andrulis, reikšdamas protestą prieš jo areštavimą ir jam gresiamą deportaciją į Rusiją.

Mes, Amerikos lietuviai Chicagoje, pareiškiame, kad:

1) Šis susirinkimas buvo sušauktas ginti Amerikos komunistus nuo deportacijos į Rusiją.

2) Vilnis yra prorusiškas komunistinis laikraštis.

3) Vilnies redaktoriai, bendradarbiai, skaitytojai ir rėmėjai tarnauja Maskvai ir yra Amerikos priešai.

4) Mes, Amerikos lietuviai Chicagoje, džiaugiamės Amerikos demokratinėmis laisvėmis ir reiškiame visišką ištikimybę jos valdžiai.

5) Norėdami prisidėti prie demokratinių laisvių išsaugojimo, prašome Amerikos valdžios Vincą Andrulį ir kitus šios šalies išdavikus komunistus išdeportuoti į jų skelbiamą rojų.

Mitingo dalyviai

BALF PIRMININKAS SVEIKINA

Kalėdų Švenčių proga man tenka pasveikinti visus tautiečius, tiek čia Amerikoje, tiek gyvenančius kitose šalyse, o ypač tebevargstančius Europos stovyklose tremtinius ir palinkėti visiems ramybės ir geros nuotaikos praleisti šią Kristaus Gimimo šventę.

Deja, mes žinome, kad ne visi lietuviai galės jaustis laimingi prie Kalėdų eglutės Kūčių vakarą. Lietuvių tautos ir visos žmonijos priešas, bedieviškas komunizmas, išblaškė mūsų žmones po pasaulį, brutaliausiai prievartos būdais išardė šeimos židinius, pamindamas ir paniekindamas visa tai, ką lietuvis per amžius gerbė ir brangino. Šiandien daugeliui lietuvių Kalėdų eglutės žėrėjimas primins jiems padarytą neužtarnautą skriaudą, ir jų mintys ir širdys bus nukreiptos į Visagalį Dievą, tvirtai tikint ir viliantis, kad priešo siautėjimas pagaliau pasibaigs ir visos nekaltos aukos bus įvertintos, ir mes susilauksime teisingumo ir ramybės.

Kartu su sveikinimais noriu perduoti mano širdingiausią padėką visiems bendradarbiams, geradariams ir labdaros darbo rėmėjams už jų dosnumą ir atjautimą savo vargan patekusių tautiečių. Tikiu, kad artimo meilės ir gailestingumo jausmas lydės jus ir toliau.

Visiems reiškiu nuoširdžius sveikinimus ir linkėjimus sulaukiant Šventų Kalėdų!

Kun. dr. J. B. Končius
BALF'o Pirmininkas

MUMS rojus

Kas susirūpins dirbančiaisiais ūkiuose?

Gana nemažas skaičius buv. lietuvių tremtinių su nevardinėmis garantijomis pateko į ūkius (farmas). Atvykus susiduriama su kai kuriais sunkumais bei neįprastumais. Ypatingai blogai tiems, kurie nemoka anglų kalbos. Šiuo atžvilgiu geriau jaučiasi atvykę miestuosna. Čia daugumoje jau veikia anglų kalbos kursai, kuriuos organizuoja seniejі vietiniai lietuviai. Šito pasigendama dirbantiesiems ūkiuose, nes sąlygos tam nėra palankios, dėl tolimo atstumo ir nenormuotų darbo valandų. Ar nebūtų galima jiems kokiu nors būdu padėti.

Ypatingą dėkingumą turėčiau išreikšti Amerikos lietuvių laikraščių leidėjams, nes jie yra patys pirmieji, kurie nemokamai siuntinėja mums lietuvišką spaudą, be jos būtumėm, kaip alkanas be duonos!

Be to, daugumas susiduria su dokumentaliniais sunkumais, norint išsirūpinti dokumentus Amerikos pilietybei gauti, malonu būtų, kad retkarčiais lietuviškoje spaudoje pasirodytų daugiau informacinių žinių šiuo reikalu.

Mes jaučiamės per daug užmiršti savųjų tautiškų organizacijų. Tikrai puikų pavyzdį parodo tautietis A. Jenkins, nes jis Vermonto farmų tremtiniuis tėviškai globoja, negailėdamas jiems nieko.

Toks dėmesys naujiesiems yra ypatingai vertingas ir brangus. Ir negalima būtų sakyti, jog vietiniai lietuviai ar organizacijos naujaisiais nesirūpina. Rūpinamasi, bet kai kur vis dėlto tos jų moralės paramos per maža.

B. Stankevičius

J. M. BUYAUSKAS
Laidotuvių Direktorius
Naujai pastatytame name moderniškai įrengta koplyčia.
Patarnauja ir kitiems New Jersey miestams.
24 Davis Ave. Kearny, N. J.
Tel.: Kearny 2-2588

BARNEY'S TAVERN
LIETUVIŠKA UŽEIGA
B. Kohanski
215 N. 4th Street Tel. HA. 6-8804
Harrison, N. J.

FRANK T. ROHM
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Liūdesio valandą sąžiningai patarnauja.
434 STRATFORD AVE., BRIDGEPORT, CONN.
Tel.: 4-8498

UNION BRONZE FOUNDRY
High Grade Bronze Castings
STANLEY SKIKAS
SAVININKAS
(Pėda nuo Union Avenue)
BRIDGEPORT, CONNECTICUT
Tel.: 3-4696 Namų tel.: 4-6611

STANDARD FEDERAL SAVINGS and Loan Association of Baltimore City
Metinis dividentas 3%
Kiekvienas indėlis apdraustas federalinės valdžios apdrauda iki $5000.00.
684 Washington Blvd. Baltimore, 30, Md.

Tareila's Drugstore
As graduate fermacist in charge at all time.
826 Bank St.
Waterbury, Conn.

CASINO GARDEN RESTORANAS
William ir Mary Lang, *Sav.*
Amerikoniški ir lietuviški valgiai.
Salė pramogoms ir parkas vasarai
Šokiai penktadieniais ir šeštadieniais, grojant pirmos rūšies orkestrui.
128 North St.
Waterbury, Conn.
Tel.: 4-9920.

C. WILLIAM KACHAUSKAS
Laidotuvių Direktorius
637 Washington Boulevard
Baltimore, Md.
Telefonai:
LExington 5714
MUlbery 8617

DR. M. J. COLNEY
148 Grand Street
WATERBURY, CONN.
Telefonas 3-4747
PRIĖMIMO VALANDOS:
nuo 10 val. ryte iki 8 val. vak.

SIMAS GURINSKAS
Restoranas ir Baras
210 E. Eutow St.
Baltimore, Md.
Tel. PLaza 6313

Garden Hotel Cafe
A. ZINZELETA, Sav.
Geri gėrimai ir užkandžiai
švarūs kambariai
612 E. Lombard St.
BALTIMORE 2, Md.
LExington 8229

Juozapaitis Cafe
Restoranas ir Baras
18 S. Fremont St.
Baltimore, Md.

Madame Vera
Grožio Salonas
Šukavimas, odos gydymas, masažas, manikiūra ir ir kiti grožio dalykai.
190 Middle St. Bridgeport, C
Telefonas: 5-0909

WALTER'S CAFE
W. Medveckas, Sav.
Degtinė, alus ir vynas
1124 W. Pratt St.
Baltimore, Md.

BUS STOP RESTAURANT
Marianna Lakavičius, Sav.
821 Bank St., Waterbury Ct.
Telefonai: 3-9953, 4-9542

LAIDOTUVIŲ ĮSTAIGA
J. Markiewitz and Sons
15 Trumball Street
NEW HAVEN, CONN.

WATERBURY, CONN.

JOE'S TIRE SHOP
Joe Samoska, Savininkas
241 N. MAIN STREET
Telefonas 3-2414

JOHN STREET PACKAGE STORE
Didžiausias DEGTINĖS, VYNO, ALAUS ir kitokių GĖRIMŲ PASIRINKIMAS
Peter G. Vitas ir Leon Raskauskas, Sav.
45 John Street Tel.: 3-6669

RENDEVOUS RESTAURANT & GRILL
Ona Pakamanaitė-Dapšienė ir Sūnus, savininkai
MALONI VIETA SUSITIKIMUI
685 No. Riverside Street Tel. 3-9932, 3-6864

NEW BRITAIN, CONN.

Bill's Restaurant
Vytautas Degutis, Sav.
Įvairūs gėrimai, pirmos rūšies maistas.
Šokiai šeštadieniais ir sekmadieniais
810-814 Stanley Street

Paul's Restaurant
Paul Višniauskas, Sav.
pirmos rūšies maistas
Įvairiausi gėrimai,
31 Spring Street

Hartford Ave. Restaurant
ANDRIUS ŠVIRINAS, Sav.
36 Hartford Avenue

JOHN B. VARKEL
PACKAGE STORE
Degtinė, vynas ir alus
411 Stanley Street
Tel.: 9-8288

A. P. KARLONAS
Laidotuvių Direktorius
289 Chestnut Street
Tel.: 9-1181

Quality Market
VICTOR ABECUNAS, Sav.
356 Park Street

Kūčių Vakaras Tremtyje! Žiūri tremtinys į gautą visai savaitei maistą. Čia turi užtekti jam ir Kūčioms ir šv. Kalėdoms bei Naujiems Metams. Broliai amerikiečiai, nepagailėkite aukos tremtinių būklei pagerinti. Jiems sušelpti aukas siųskite: United Lithuanian Relief Fund of America, Inc. 105 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

Emigruoti ar pasilikti

Per 1949 metų spalį įvyko eilė svarbių susirinkimų: Genevoje IRO Tarybos atstovų suvažiavimas, Frankfurte DP komisijos emigracijai ir šalpai dirbančiųjų pareigūnų susirinkimas ir visa eilė pasitarimų ten pat ir Miunchene.

Genevoje dalyvavo poros dešimčių valstybių atstovai ir tremtinių išlaikymu, emigracija ir jos likimu interesuotų įstaigų pareigūnai.

Trumpai suglaudus, iš visų susirinkimų ir pasiinformavimų raštu bei žodžiu lapkričio mėn. 1 dieną emigracijos reikalai į JAV, štai, kaip atrodo:

Iki 1949 metų lapkričio 1 d. viso vizų į JAV išduota 160,896. Per spalio mėnesį išduota 12,000 vizų ir po tiek pat numatoma išduoti lapkričio ir gruodžio mėnesiais.

Apie naujo emigracijos įstatymo pravedimą visuose susirinkimuose ir bendrai Europoj labai daug kalbama. Tačiau, ar jis bus priimtas ir kurių kategorijų asmenis jis lies, tikslių žinių dar neturima. Pagal dabartinį įstatymą paskutinė viza bus išduota 1950 m. birželio 30 d.

Pagal nevardines garantijas gavęs vizas į JAV-bes ūkio darbams, ūkininkai bus sulaikyti Vokietijoj ir Austrijoj iki pavasario, nes žiemą ūkininkams darbininkų nereikia.

Yra daug užkliuvusių bylų. Joms išnarplioti per sekančias penkias savaites nusistatyta jas peržiūrėti ir galimai išspręsti. Apeliacijoms svarstyti 3-jų asmenų komisiją sudaro JAV teisininkai, kurie bylas spręs, naudodami Amerikos Apeliacinio Teismo procedūrą.

Visus, atidedančius savo išvykimą, ateity pradės daugiau spausti. Komisija pradės nebeatsižvelgti ir neatidėlios emigr. bylų mokslui baigti, bizniui susitvarkyti ir kitus asmeniškus reikalus likviduoti. Nuo 1950 m. sausio 1 d. nei sveikatai pataisyti šešiems mėnesiams nebus atidėliojama. Todėl ligoniams patartina turėt tai minty ir mėgint savo sveikatą ko greičiausia sustiprinti.

Daugiausia bus spaudžiami išvykti asmens su bylų numeriais iki 60,000.

Klausiant CIC atstovų, kodėl kai kurių bylos ilgai tyrinėjamos, jie pareiškė, kad tam yra daug priežasčių. Bet ateity mėgins bylas likviduoti 3-jų savaičių laikotarpyje. Jie pareiškė, kad emigracijai talkininkaujančios ir bylas persiunčiančios įstaigos žino įstatymų įvarką ir pavojų, į kurį tremtinys gali patekti. Pagal įstatymą, galintį išvykti asmenį visos emigracija suinteresuotos įstaigos spaus ko greičiausia išvykti.

Asmens, nuvykę į JAV falsifikuotais dokumentais, bus iš Amerikos grąžinti. Ašmuoni tokie asmens, kuriems atimama teisė bet kada vykti į JAV, jau grąžinami. Jeigu įstatymas ir būtų pakeistas, tiems nebus galimybės Jungtinės Amerikos Valstybės pamatyti. Visos, emigraciją susirūpinusios, įstaigos įspėtos dokumentus labai sekti.

Nuo dabar pradedama kreipti dėmesio ir įstatymu numatytoms pirmenybėms, kaip vykimas pas gimines, pirmenybės ūkininkams ir kt.

Daug kas mano, kad jų vaikams anksčiau išvykus į Kanadą, o tėvams dabar išvykstant į JAV, bus galima lengvai vieniems pas kitus persikraustyti. Patartina savęs neapgaudinėti, nes jie negreit turės galimybės vieni pas kitus nuvykti ir kartu apsigyventi.

Šiuo metu IRO areose yra 133,000 žmonių. Dokumentuojamų yra 121,000.

„For legal and political protection only" tremtiniai galės važiuoti, tik užsimokėję už savo kelionę. Šios kvalifikacijos tremtiniai tačiau galės registruotis iki 1950 m. birželio 30 d. Šiuo reikalu smulkesnių instrukcijų ar pakeitimų laukiama iš IRO Centro Genevoje.

Emigracijai į JAV daugiausia dėmesio bus kreipiama Amberg areos gyventojams: ši area likviduojama ir jos likučiai perkeliami į Schweinfurtą. Per lapkričio ir gruodžio mėnesius area likvidaciniai darbai bus baigti ir po Naujųjų Metų Ambergo areos IRO nebeveiks.

Mūsų ilgai pageidautas ir reikalautas tremtiniams palengvinimas, atrodo, susilauks rezultatų: į Grohn, prie Bremeno, stovyklą bus pasiunčiama daugiau įvairių pareigūnų užkliuvusioms byloms išnarplioti. American Emigration and Naturalization Įstaiga, atrodo, pagaliau sutiks tam tikrą skaičių savo inspektorių perduoti ir juos paskirstyti į pereinamąsias stovyklas. Dabar Amerikos Emigracijos Inspektorių turime tik Grohn stovykloje prie Bremeno.

Grohn stovykloje sulaikytieji sugrupuojami į 20 kategorijų. Iš 2100 sulaikytų tik aštuoni grąžinti. Sulaikymo priežasčių buvo įvairių: 17 buvo pasiųsti be vizų, 111-ka sulaikyta dėl sveikatos, 72 laukia atvykstant kitų šeimos narių, 550 ukrainiečių persiųsti į Delmenhorst stovyklą laukti, iki jie bus paruošti išvykimui, ir 380 katalikų, vykusių be organizacijos pagalbos.

Užkliuvusiems pagelbėti pirmiau susisiekimas su Washingtonu trukdavo tris savaites, dabar pakaks 72 valandų.

KAIP GYVENA LIETUVIAI AUSTRALIJOJE

Prieš dvejus metus pirmas lietuvių būrelis iš Vokietijos tremtinių stovyklų pasiekė tolimąją Australiją. Nuo to laiko Australijon iš Europos atvyko per 60,000 tremtinių, jų tarpe apie 3,000 lietuvių.

Visi Australijon atvykstantieji tremtiniai yra įsipareigoję dirbti 2 metus tą darbą, kurį valdžia skiria. Tai nėra malonu, nes retas kuris gavo specialybės darbą. Beveik visi turi dirbti fizinį ir labai prastą darbą, kurio vietiniai nenori imtis. Dauguma vyrų dirba miškuose, prie geležinkelių, vandentiekio, plytinėse, fabrikuose ir kt. Moterys dirba daugiausia ligoninėse, sanatorijose, valgyklose, namų ruošoje. Dauguma buvusių tremtinių yra priversti laikinai išsiskirti, nes butų trūkumas čia labai didelis. Ir dažnas reiškinys, kad žmona dirba mieste, ligoninėje, kur ir gyvena, o vyras už kelių šimtų mylių prie geležinkelio palapinėje ar kitur.

Atvykusieji lietuviai tuoj pradėjo organizuotis ir veikti. Jau nuo seniau veikusi Australijos Lietuvių Draugija (šiemet minint savo 20 metų veiklos sukaktį), naujai atvykusiųjų buvo sustiprinta ir įsteigta naujų skyrių. Be jos, čia įsikūrė šv. Kazimiero Draugija, Lietuvių Kultūros Fondas, skautai. Visos organizacijos, kiek sąlygos leidžia, plečia savo veiklą. Ruošiami minėjimai, koncertai, parodos ir kiti pasirodymai australų visuomenei. Organizacinį darbą kliudo didelis lietuvių išsiblaškymas po visą kraštą, bet didesniuose miestuose lietuviai greičiau susiburia.

Šiuo metu Australijoje leidžiami net 3 laikraščiai: "Mūsų Pastogė" — savaitraštis, Australijos Lietuvių Draugijos leidžiamas, spausdinamas spaustuvėje: "Australijos Lietuvis", dvisavaitinis, spausdinamas rotatoriumi ir "Užuovėja" — mėnesinis žurnalas, leidžiamas šv. Kazimiero Draugijos, spausdinamas rotatoriumi.

Sydney ir Adelaidės miestuose jau kuriasi ir pirmosios šiame žemyne lietuviškosios parapijos. Nors dar nei savo bažnyčių nei namų čia neturima, bet patalpomis aprūpino Australijos katalikų dvasininkija. Sydney mieste gauta naudotis dviem didelėm salėm ir kitais kambariais. Vienoje iš tų salių įrengiama lietuviška koplyčia. Šiuose namuose kuriasi Lietuvių Katalikų Centras, kuriam vadovauja kun. J. Tamulis. Adelaidėje naudojamasi nedidele bažnyčia ir sale. Čia dirba kun. dr. P. Jatulis. Kiti 3 lietuviai kunigai dirba pereinamosiose stovyklose, į kurias atvežami imigrantai iš Europos.

Lietuvių veiklai ir jų pasirodymams australai rodo didelio dėmesio ir dauguma jų reiškia nuoširdžias simpatijas.

J. Mockūnas

LIETUVIAI PASAULYJE

— **P. H. Stonienė pradėjo diriguoti Coventrio vyrų chorą,** kuris gruodžio 1 d. dalyvavo britų muzikų mėgėjų ruošiamame koncerte.

— **Lietuvių batsiuvių skaičius Rio de Janeire mažėja.** Daug išvyko į Sao Paulo ir tenai tapo fabrikantais, o kiti ėmėsi kitų darbų. Lietuvių vietas daugumoje užima brazilai, buvę jų mokiniai.

— **Neseniai Brazilijoje įsikūręs** inž. Z. Bačelis už rekordinį matavimo darbų atlikimą iš barono Caci-perere gavo dovanų pusantro ha dydžio salą, kuri yra Mossoro ir Caracu upių santakoje. Naujasis savininkas šią salą perleido lietuvių visuomenės reikalams — susirinkimams ir gegužinėms.

— **Vienos universitete baigusi mokslus dailininkė** Elena Stanaitytė, neseniai atvykusi iš Anglijos, Argentinoje su kitais dailininkais įsigijo mozaikų fabriką.

J. Gilvydžio kinoteatras kuri laiką Avellanedoje rodė spalvotas lietuviškas filmas iš nepriklausomos Lietuvos gyvenimo. Filmos susilaukė labai didelio susidomėjimo.

Inž. A. Muraitis, savo metu Lietuvoje įsteigęs stambią keramikos įmonę ir Vokietijoje jų keletą patobulinęs, šiuo metu dirba Čilėje, Lota-Alto, taip pat keramikos srityje. Jis rašo, kad šioji sritis Čilėje labai atsilikusi.

Didelis kultūros žurnalas "Historium", leidžiamas Buenos Airese, savo 116 numeryje atspausdino K. Čibiro studiją apie Lietuvos kryžius. Straipsnis iliustruotas lietuviškų kryžių pavyzdžiais.

Buvęs Lietuvos konsulas P. Amerikoje dr. P. Mačiulis išvertė Giovanni Papini veikalą "Popiežiaus Celestino VI laiškai žmonėms." Šiuo metu verčia jo veikalą "Poetai ir šventieji."

Toronto lietuvių vyrų choras, vedamas Ad. Narbuto, Kalėdų pirmąją dieną dalyvauja radiofono tarptautiniame kalėdinių giesmių koncerte. Jis bus transliuojamas per CBC 860 Trans Canada. Šį koncertą galima bus girdėti ir Jungtinėse Amerikos Valstybėse.

Irena Balčiūnaitė - Staškevičienė nuo rudens semestro priimta studentė į Venezuelos Centrinį Universitetą. Tai pirmoji lietuvė studentė Venezueloje.

Didžiausioje Venezuelos alaus darykloje "Polar" dirba septyni lietuviai.

— **Montrealio lietuviai Kalėdų** švenčių proga tarptautinės YMCA direktorinė Mr. Taylor įteikė dovaną. To direktoriaus dėka vietos lietuviai YMCAos patalpose turi biblioteką, kurioje gali ir susirinkti.

— **Lietuvos Radiofono ir Vilniaus** operos orkestro violončelės koncertmeisteris Mykolas Saulius, dirbąs Indianapolio simfoniniame orkestre, dalyvauja to orkestro koncertinėse gastrolėse Kanadoje.

— **Lietuvos istorijos tyrinėtojas** dr. Zenonas Ivinskis Vatikane archyvuose rado daug medžiagos apie vysk. Motiejų Valančių, Merkelį Giedraitį ir kt.

Aleksandrui Merkeliui šiemet sukanka 25 metai jo žurnalistinei veiklai.

— **Turįs ilgametę** aukso ieškotojo praktiką, Simas Rakšys organizuoja įdomią ekspediciją į neištirtą Brazilijos gilumą — Amazoniją. Kartu su juo išvyksta ir tipografas A. Gintautas. Ekspediciją finansuoja vienas Brazilijos bankas.

— **Berisso Lietuvių Savišalpos ir Kultūros Draugija** iš Buenos Aires Provincijos Bibliotekos nemokamai gavo 100 tomų knygų.

Dėkodamas už malonų Vienybės siuntinėjimą, nuoširdžiai linkiu gerbiamos Vienybės Redakcijai ir Administracijai

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujų 1950 Metų!

B. K. BALUTIS

Londonas.

Kunė DANDIERINAS

Liaudies tarnas vėjo sparnas

Tai laikai, kad juos kur plynios!
Vis blogesnės sklinda žinios:
Vieną čiupo, kitą čiumpa —

Raudoniesiems daros trumpa.
Vieną čiupo už idėjas:
Kuo gi kitas nusidėjęs?
Žalia bulvė — ne kukulis,
O Kaškiaučius — ne Andrulis.

Tas Andrulis — Kremliaus tarnas,
O Kaškiaučius — vėjo skvernas:
Nors ir daktaras, ir dainius,
Bet įkliuvo už "saldainius".

Ta reakcija taip siaučia,
Ir kasdieną vis tamsiau čia.
Verk, žmogau, raudokit minios!

Tai laikai, kad juos kur plynios!

PHILADELPHIA, PA.

GRUSH HOTEL AND BAR
ADAM GRUSH, SAV.
Kampas BROAD ir RACE STREETS
(prie Broad Street Stoties)
Tel. Rittenhouse 6-6530

GUS TUNAITIS
— RESTORANAS —
3701 Old York Road

JOHN STARAHS
Restaurantas ir Baras
34 N. 8th Street (kamp. Filbert St.) Philadelphia, Pa.

MALONI LIETUVIŠKA UŽEIGA
ANTHONY BALCHIUNAS, SAV.
113 SOUTH 34th STREET
Arti Pennsylvanijos Universiteto

MRS. ADAMS CAFE
Alice Valančienė, sav.
PUIKŪS GĖRIMAI IR VALGIAI
2701 W. THOMPSON ST. PHILADELPHIA, PA.
Tel. STevenson 2-5625

PETER DAVIDONIS
VYNAI — LIKERIAI — ALUS
2327 Brown Street Philadelphia, Pa.

WILLIAM VALAITIS
Visokeriopas automobilių taisymas
1730-2 E. Moyamensing Ave
Philadelphia, Pa.
Tel. Howard 8-0596

FRANKFORD AV. CAFE
John Baltaduonis, sav.
1700 Frankford Avenue
Philadelphia, Pa.

WINIFRED'S
MOTERIŠKŲ DRABUŽIŲ KRAUTUVĖ
W. Jankauskienė, sav.
3409 Walnut St.
EVergreen 2-3961

Restoranas ir Baras
EDVARDAS IR JULĖ BRESLAUSKAI, sav.
1645 Margaret Street
(pusė bloko nuo Frankford ave.)
Tel. JEfferson 3-2328

ANTHONY MARTIN
RESTORANAS IR BARAS
3759 N. 7th Street
Philadelphia, Pa.

BARON'S BAR

W. Baranauskas, Sav.
5345 Wyalusing Avenue
PHILADELPHIA, PA.
Tel.: GR 3-9995

WOODLAND CAFE
B. J. TRIBULAS, Sav.
63rd STREET at WOODLAND AVENUE
Telefonai: *Saratoga 9656, West 4117*

BILL'S CAFE
Vincas Tamulaitis, Savininkas
— ALUS, DEGTINĖ IR VYNAS PIRMOS RŪŠIES MAISTAS
282 E. MARKET ST.
Tel.: 3-9891 Wilkes-Barre, Pa

Raymond Wasikonis
RESTORANAS IR BARAS
2826 Master Street
Philadelphia, Pa.

S. BULOTA
Batai ir Vyrams Aprėdalai
NEW PHILADELPHIA, PA
P. O. SILVER CREEK, PA.

A. MIEŽIS
Alus, degtinė ir vynas
2207 N. 2nd STREET
Regent 9-4156 Philadelphia

Providence Auto Supply Co.
L. J. SAVITSKY, Sav.
Įvairūs elektros reikmenys, sporto dalykai, žaislai ir kit. metaliniai pabūklai
201-205 W. MARKET ST.
Tel.: 9206 Scranton, Pa.

TRAUN'S CAFE
N. E. cor. 16th Street and Spring Garden
Tel. LO 7-8662, LO 7-4967
Res. Cheltenham 2562
Philadelphia, Pa.

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS
Licensed Penna and New Jersey
1601-03 So. 2-nd Street Tel.: DEW 511

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)
1113 Mt. Vernon Street Telefonas Poplar 4110
Moderniška laidojimo įstaiga: didelė graži koplyčia, erdvi salė su baru, pakeleivingiems suteikiama nakvynė—viskas nemokamai.
Nelaimės valandą kreipkitės į mūsų įstaigą, dieną ar naktį —mes visados pasirengę suteikti geriausį patarnavimą

SILVER LAKE PACKING CO.
J. C. Kveragas, Sav.
Viena iš didžiausių skerdyklų ir mėsos paskirstymo įmonių
137 FRANKLIN AVENUE
Tel.: 4-6185 - 6186 SCRANTON, PA.

VINCO VIDGINO
MAISTO KRAUTUVĖ
438 JEFFERSON ST.
Philadelphia, Pa.

VIENYBĖ

An American Weekly in the Lithuanian language

Established in 1886 by J. J. Paukstis

JUOZAS TYSLIAVA, Editor and Publisher

Editorial and Business Office:

412 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y. Phone EVergreen 4-0862

Subscription Rates: USA and possessions $4.00 per year, Canada $4.50, elsewhere $5.50. Advertising rates on application.

Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office at Brooklyn, N. Y. under the Act of March 3, 1879.

Penktadienis, 1949 m. gruodžio 23 d.

BEGALINĖ DAINA

Prieš 1949 metus žmoniją sujudinusių įvykių vietovės, lyg tyčia, šiemet, irgi prieš Kalėdas, atkreipė pasaulio akis.

Jungtinių Tautų pilnatis paskutiniuoju savo darbotvarkės punktu bandė dar sykį išspręsti jau seniai karščiuojantį Jeruzalės klausimą, ją sutarptautindama. Tačiau šis sprendimas, nors ir daugumos priimtas, iš anksto buvo pasmerktas nesekmei, nes jį atmetė ir žydai ir arabai. Izraelis nieko nelaukdamas, tuojau pat persikėlė Jeruzalėn savo vyriausybės įstaigas.

Visiškai teisingai Prancūzijos atstovas JT patikėtinių komisijoje savo siūlytoje rezoliucijoje Izraelio žygį pavadino "viešu Jungtinių Tautų prestižo pažeidimu". Bet šitai ir žydams ir arabams nieko nereiškia.

Juk ir 1947 m. JT buvo jau tą patį sprendimą padariusios, bet nieko iš to neišėjo, nes Jungtinės Tautos neturi fizinės jėgos savo nutarimams vykdyti.

Dabar, nors žydai ir proklamavo Jeruzalę savo sostine ir į ją perkėlė savo įstaigas, vistiek jo senamiestyje tebėra arabai, o karalius Abdullah ką tik pareiškė, kad "taip ir visada pasiliks". Izraelio pasiuntinys Washingtone tvirtina, kad Jeruzalė sudaro integralinę Izraelio dalį, ir jokiu būdu negali būti nei atimta, nei atskirta, nei neutralizuota.

Taigi, dabar ir vėl čia prasideda ta senoji begalinė daina. Deklaruos Jungtinės Tautos, deklaruos Izraelis, deklaruos Jordanas, ligi pagaliau vėl prabils kulkosvaidžiai.

KULTŪRINĖ SĖKLA

"Tautų ir valstybių santykiai šiuo metu yra taip užsinuodiję, jog jau nebeliko nė vieno žmogaus ir nė vienos tautos, kuri nebūtų vienaip ar kitaip paliesta. Visi yra įtraukiami į pasaulinės istorijos ratą. Ir, kai didžiosios tautos sukinėjasi pasaulio politikos scenoje su vadovaujančiomis rolėmis, mažosios veda kovą už gyvybės išlaikymą. Kai didieji su totalitarinėmis pretenzijomis planuoja pasaulio taiką, mažieji — tenori ramybės ir susikaupimo savo kultūros pažangai" — kalbėjo anąkart Lietuvių Dailės Parodos vyr. tvarkytojas adv. A. Olis spaudos konferencijoje, kuri įvyko New Yorke, atsisveikinant su tos parodos centrinio garbės komiteto nariu min. St. Lozoraičiu.

Savo dvasinės kultūros atestaciją lietuvių tauta dailės parodos pagalba ne tik pati pasižiūrėjo, bet ir platesniam pasauliui parodė. Kaip ten bebūtų, bet parodą aplankė per 30,000 žmonių. Tai yra vis dėlto pakankamai plati dirva, kurion buvo mestas lietuviškosios kultūros grūdas.

Žinia, kaip sėjėjas, mesdamas grūdą į dirvą, tuojau pat nesulaukia derliaus, taip ir šis kultūrinis grūdas staiga negalėjo išaugti medžiu ir palinkti nuo vaisių.

Tačiau moralinė parodos vertė ir nauda lietuviams ir Lietuvos reikalui yra didelė ir svarbi, nes kultūros kelias mažai tautai pakliūti į tarptautinę šeimą yra pats tikriausias. O juo daugiau gero kalbama apie Lietuvą, tuo geriau Lietuvos laisvinimo bylai.

PRIE KŪČIŲ STALO

Kalėdos yra šeimos šventė. Kūčių vakarą visi namiškiai stengiasi susirinkti gimtojon pirkion ir, laužydami tradicinį kalėdaitį, vienas antram laimės palinki. Tą vakarą už stalo sėsdamosi šeima, džiaugiasi sveikaisiais savo nariais, rūpinasi likimu nesančiųjų, gailisi žuvusių.

Prie didelio Kūčių stalo susėsime šiemet mes, Amerikos lietuviai. Tai bus pirmosios tokios Kūčios, kai mūsų šeima šioje šalyje padidėjo net šešiolika tūkstančių naujų mūsų kraujo brolių. Ir džiaugdamiesi, laimingai susiėję, mes prisiminsime tuos brangiuosius mūsų tautos — šeimos narius, kuriem nebuvo lemta šias šventes švęsti laisvoje ir demokratinėje Amerikos šalyje. Prisiminsime tuos, kurie šį kūčių vakarą labiau nei kada pergyvens savo vienišumą ir pajus širdies skausmą.

Nesvarbu, kur jie yra: tolimajame Altajuje, gimtojoje žemėje okupanto engiami, ar dar DP stovyklose emigracijos belaukdami. Jie visi tą vakarą dar stipriau pajus kraujo traukimą ir pasiilgs tų namų ir tos jaukiosios kalėdinės aplinkos, kurią kartu su mūsų tėvynės laisve jiems priešas išplėšė.

Skaisčios Kalėdų nakties žvaigždėse mūsų akys susitiks su tomis mūsų nelaimingųjų brolių ir seserų akimis, pražiūrėtomis beieškant žvaigždės kelrodės, kuri išvestų juos į šviesą ir laisvę.

Mūsų asmeninis gyvenimas ir mūsų tėvynės gyvenimas tai šviesiomis, tai tamsiomis spalvomis įvairuoja. Gi Kalėdos yra šviesos pergalės šventė. Tačiau dabartiniai pasaulio horizontai akis duriančia tamsa aptraukti. Tą žvaigždę kelrodę užtemdė iš Rytų patekėjusi raudona penkiakampė žvaigždė.

Bet niekad dar nebuvo taip, kad ir tamsiausia naktis neišaustų. Kiekoje tamsių naktų mūsų didžioji lietuviška šeima išvysdavo žvaigždę kelrodę ir išbrisdavo iš vargo!

Išbrisime ir šįkart, nes pasaulyje geros valios žmonių yra daugiau, negu ciesoriaus budelių.

Tarptautinė politika ir Lietuva

Kai Vienos Kongresas, 1814-15 metų sutartimis pagimdęs šventąją Sąjungą, pasaulinę taikos organizaciją parėmė tik Europos politinių jėgų lygsvara, nuo to laiko toji lygsvara pasidarė vienu lemtingiausių elementų valstybių politikoje.

LYGSVAROS PRINCIPAS

Politinių jėgų lygsvaros principas jau pats savaime silpnino taikos pastovumą ir neišvengiamai reikalavo nuolatinio judėjimo ir vienokios bei kitokios kovos, kad toji lygsvara būtų išlaikyta, o jai sugriuvus — atstatyta. Tas dinamiškas būdas taikai išlaikyti bei jai atstatyti iš vienos pusės kūrė galimybes naujoms socialinėms jėgoms reikštis, tautų suverenumui formuotis bei jų tautinei gyvybei augti. Iš kitos gi pusės — jis didino didžiųjų tautų dominavimo geismus, kėlė tarp jų žiauriausią konkurenciją ir provokavo nesantaiką. Taip ir atsitiko, kad juo plačiau buvo siekiama paremti taiką lygsvaros dėsniu, tuo greičiau pati taika skaldėsi. Ir už paskutiniuosius dvejus pasaulinius karus kaltas yra ne kas kitas, kaip tik bloga taikos organizacija.

Politikos vyrams ilgai vaidenosi galimybė išlaikyti taiką regionaliniais paktais, savitarpinės pagalbos sutartimis, nepuolimo pasižadėjimais ir deklaracijomis. Ši dirbtinė taikos apsauga sukūrė ištisą iliuzijų sistemą, kuri visu tragizmu atsiskleidė 1939 metais prasidėjusiu ir šiandien dar nepasibaigusiu pasauliniu karu.

DU BLOKAI

Antrojo pasaulinio karo pradžia buvo apspręsta didžiųjų imperinių srovių. Jos palietė iš karto visus kontinentus, nors ir nevienodomis formomis. Viena jų, turėdama šaltinį Vokietijos imperijos idėjoje, traukė Rytų kryptimi į vakarinę Aziją. Antroji, maitindamosi senosios romėnų imperijos atsiminimais, siekė užvaldyti Viduržemio jūrą, uždaryti britų galybei gyvybinius kelius ir pradėti Vakarų Europoje naują moralės, kultūros ir civilizacijos periodą. Ir pagaliau trečioji srovė — Tolimųjų Rytų — su savo liguisto išdidumo mistika japonų tautoje. Jos trys, būdamos išorėje solidarios, bet viduje visiškai priešingos, nepajėgė išvystyti savo pilno potencialo, pateko į prieštaravimų sūkurius, ėmė laužytis ir lūžti, kol pagaliau turėjo kapituliuoti. Antrą pasaulinį karą išprovokavusių jėgų tikslai buvo aiškūs ir nepaslepiami. Jei jos būtų laimėjusios grumtynes, taikos organizacija pasaulyje būtų paremta supremacijos dėsniu. Tuo tarpu tikslai tų jėgų, kurios pasipriešino minėtoms srovėms, tebuvo tik formalūs, labai teoretiški ir gal net propagandiniai... Atlanto Deklaracija, Teherano, Maskvos, Krymo bei Potsdamo konferencijos tebuvo tik formalus pridengimas tuštumos, kurią būtinai reikėjo užpildyti.

PAMOKOS METAI

1940-tieji metai turėjo būti rimtos ir turiningos pamokos metai. Kai Sovietų Sąjunga, nutarusi militarinėmis priemonėmis išplėsti bolševikinės revoliucijos ribas, okupavo mažas valstybes, prieš tai jau įvykdžiusi savo agresinius tikslus Lenkijoj, tada jau klasių kovos centras persimetė į tarptautinės politikos areną. Pats karas įgavo visai naują charakterį. Nuo to laiko pasikeitė ir Vokietijos karo tikslai, ir visos penkerių metų grumtynės turėjo savo centre kapitalizmo ir komunizmo santykių problemą. Paradoksu skamba teigimas, kad kapitalizmas ranka rankon ėjo su komunizmu.

Penkerius, o gal net ir septynerius metus kapitalizmas tarnavo komunizmui — savo didžiajam ir nepermaldaujamam priešui. Kodėl tatai buvo daroma? Galėjo būti išdavystė, gal neišmanymas, o gal ir sąmoningas noras per bendradarbiavimą užkrėsti komunizmą kapitalistinėmis bacilomis...

POKARINIS PENKMETIS

Pokarinis, teisingiau sakant, "šaltojo karo" penkmetis pervedė pasaulį per kelis įvairius etapus. Pirmieji dveji me-

(Nukelta į 9 psl.)

ARGI AUŠRA NAUJOS GADYNĖS TEKA?

Kremliaus agresingos politikos pasėkoje pasaulis suskato vienytis. Prof. Toynbee, žinomas britų sociologas, filosofas ir istorikas, neseniai pajuokavo, sakydamas, kad tikroji sovietų misija esanti išlaikyti vakariečius gyvybingus ir gaivius, nes kitaip jie jau būtų galą gavę tarpusavyje besipiaudami.

Kaip ten bebūtų, Europoje susikūręs ir kiekvieną dieną stiprėjąs Vakarų Unijos armijos branduolys, pagimdė Europos Tarybą, kurioje pakartotinai reikalaujama jau dabar palikti laisvas vietas sovietų pavergtoms tautoms, jų tarpe ir Lietuvai.

Ginklu garantavus laikinį saugumą, sukurtoji Europos Taryba, kaip regionalinis Jungtinių Tautų vienetas, pasiskelbė bazuojanti savo egzistenciją "taika ir teise".

Panaši istorija kartojasi su Atlanto Unija. Pasirašius Atlanto Paktą, Jungtinėse Amerikos Valstybėse nuolat ir vis garsiau reikalaujama kurti Atlanto uniją, taip pat paremdavo, šiuo metu yra taip išpasėkoje štai, neseniai, susitą aukštaisiais principais. To kūrė "Atlantic Union Committee for a federal convention of democracies". Jis pasitelkia žymiausias amerikiečių intelektualines jėgas ir visiškai rimtai tikisi dar sekančiais metais pravesti kongrese bilių, įgaliojantį vyriausybę imtis sukurti Atlanto Federaciją, kurion įeitų visos laisvos demokratinės valstybės.

The New York Times laikraštyje pasiskelbęs komitetas susilaukė didelio pritarimo. Dabar visame Amerikos kontinente steigiasi šios organizacijos skyriai.

Unijos federacijos konvente, kuris būtų sušauktas galimai greitesniu laiku, numatoma svarstyti karinis apsiginklavimas, ekonominiai ir kt. klausimai. Unija, šalia turimos pilietybės, suteiktų Atlanto Unijos pilietybę. Tai būtų tikras žingsnis į "pasaulio vyriausybę". Tai nėra fantazija. Šių dienų bėgyje tegali būti tik 2 unijos: Pax Americana ir Pax Sovietica, pirmoji reiškianti laisvę, o antroji — šimtmečiais dar neregėtą tironiją.

Mūsų tautos traginga padėtis įpareigoja mus atkreipti dėmesį į šią idėją, kurios bent dalinis įgyvendinimas reikštų sovietų atsitraukimą arba sunaikinimą.

Almus

TARYBINĖ REPATRIACIJA

Komunistinė spauda nuolatos veda smarkią akciją, norėdama tremtinius suvilioti grįžti į "tarybines tėvynes".

Vilniuje išeinąs "Tėvynės Balsas" dabar jau beveik daugiau nieko ir nededa, išskyrus "sugrįžėlių" pasisakymus, skiriamus tremtiniams.

Štai, ir Chicagoje išeinąs komunistų dienraštis "Vilnis" savo lapkričio 29 d. numeryje deda vieną tokių laiškų, matyt, jau ir Amerikoje esantiems "dypukams" norėdamas įkalti, jog iš Vokietijos stovyklos reikėjo lipti ne į amerikietinį laivą, o pasukti į tarybinį repatriacijos biurą.

Straipsnyje, kuris pavadintas "Buvęs DP rašo: keli žodžiai apie save" — rašo Vaclovas Liorentas, Biržų apskrities vendispanserio vedėjas, poliklinikos ordinatorius, gyvenąs Biržuose, Stoties g. 13.

Jis rašo, kaip pats sako, visiems tiems, kurie jį pažinojo Lietuvoje ir, kurie kartu gyveno Vokietijoje — Soltau, vėliau Hassendorfo ir Diorverdeno tremtinių stovyklose, siūlydamas "patiems pasidaryti išvadas ir pasielgti taip, kaip diktuoja sąžinė".

Reikalo nežinant, atrodytų, jog gydytojas V. Liorentas šiais žodžiais kviečia mus grįžti Lietuvon, kurios gyvenimas "virte verda" ir kur "žemės ūkyje viskas dirbama mašinomis" ir "kelis kartus daugiau dabar moksleivių iš valstiečių vaikų tarpo".

Gydytojas V. Liorentas nėra koks nors patamsių gaivalas (su juo gyvenusiems tremtyje Vokietijoje jis, jei paliko, tai tik gerą įspūdį) kaip dauguma grįžusių, kurie į tarybines repatriacijos įstaigas nuėjo tik todėl, kad buvo susipykę su bendruomene arba dėl savo kriminalinių nusikaltimų slapstydamiesi nuo teisingumo organų.

Todėl jis ir nesako tos įprastos frazės, kurią kartoja kiti, būk jie buvę komitetų persekiojami ir tik nežmoniškų pastangų dėka ištrūkę iš stovyklų. Jis rašo: "Pagaliau pasakiau visiems mano globėjams, kad, nors jie man labai patinka, nors esu sujaudintas jų rūpinimusi lietuviais, vis dėlto noriu grįžti į Lietuvą, nes "visur gera, o namuose užvis geriausia". Su dideliu repatrijantų transportu 1946 m. rugsėjo mėn. grįžau į Lietuvą".

Tačiau būtų visa tvarkoje, jei gyd. V. Liorentas tikrumoje būtų taip padaręs, kaip rašo. Čia dar sykį pasitvirtina faktas, kad kiekvienas sugrįžėlis priverčiamas rašyti taip, kaip sovietinė repatriacinė komisija padiktuoja.

Gyd. V. Liorentą pažįstu iš Soltau, Hassendorfo ir Diorverdeno (buv. Montgomery vardo) tremtinių stovyklų.

Ką tik perkėlus mūsų stovyklą iš Hassendorfo į Diorverdeną, 1945 m. spalio pirmomis dienomis, britų karinės valdžios parėdymu, gyd. V. Liorentas kartu su savo žmona — med. seseria ir gyd. St. Paulausku buvo iškomandiruoti 2 — 3 savaičių laikotarpiui į Dessau miestą repatrijuojamų lenkų sveikatos tikrinti.

Tačiau, praėjus mėnesiui, antram ir trečiam, ir vis jiems nesugrįžtant, stovyklos lietuviškoji vadovybė pradėjo klabenti britų karinės valdžios duris, teiraudamosi jų likimo. Tik po aštuonių mėnesių paaiškėjo, kad jie yra tiesioginėje sovietų žinioje ir nėra jokios vilties sugrįžti atgal. Tada patyrėme, kad sovietinės pereinamosios sugrįžtančiųjų stovyklos yra aptvertos spygliuotomis vielomis ir saugomos ginkluotos sargybos. Tada daug kam atsivėrė akys. Argi reikia saugoti tuos žmones, kad jie nepabėgtų iš to susirinkimo punkto, per kurį jie savanoriškai grįžta į tėvynę?

Taigi tokioje bolševikinėje stovykloje buvo ir gyd. V. Liorentas su žmona. Iš čia jis 1946 m. rudenį ir buvo grąžintas į tarybinę Lietuvą.

Buvę tremtiniai puikiai žino, kad "visur gera, o namie geriausia" — to nereikia jiems nė iš komunistinės spaudos skaityti. Jei Lietuvoje gyvenimas ir tikrovėje būtų toks, kokį jį vaizduoja "Tėvynės Balsas" ir "Vilnis" sugrįžėlių vardu, tai į ją būtume tą pačią dieną sugrįžę ir mes kaip vienas, o ne tik tie, kuriuos suklaidino tarybinė propaganda ar tie, kuriuos prievarta nustvėrė jų repatriacinės misijos vakarų sąjungininkų okupacinėse Vokietijos zonose.

S. Narkėliūnaitė

Švedijos ministras apie pabėgėlius

Švedijos vyriausybei pakartotinai grąžinant sovietams pabėgėlius iš už "geležinės uždangos", ir švedų parlamento nariams susidomėjus politinių atbėgėlių klausimu, vyriausybės nusistatymą referavo užsienių reikalų ministeris Mossberg.

Jis pabrėžė, kad politinių atbėgėlių problema Švedijai nesanti lengva. Per paskutiniuosius dvyliką mėnesių čia nelegaliai atvyko apie 1,700 pabėgėlių. Beveik visi jie yra iš rytinės Vokietijos zonos, iš Pabaltijo kraštų ir iš Lenkijos. Ligi šiolei švedų vyriausybė grąžino atgal 184 asmenis. Paskutiniuoju metu atsirado dar viena pabėgėlių rūšis, atvykstančių Švedijon ne dėl politinio persekiojimo, bet ieškančių geresnių pragyvenimo sąlygų. Tai daugiausia vokiečiai iš sovietinės zonos. Švedų policija užsiregistravusi ir seka apie 60 vokiečių laivelių, kurie išimtinai verčiasi pabėgėlių pervežimu. Tos rūšies pabėgėliai besąlyginiai siunčiami atgal.

Diskusijose dalyvavo senatoriai Sunne ir Nermen, nurodydami, kad pabėgėliai iš rytinės Vokietijos, Pabaltijo ir Lenkijos turėtų būti laikomi politiniais pabėgėliais ir jiems turi būti taikoma visiškai kitokia politika, negu paprastiems nuotykių ar duonos ieškotojams.

Dėl Laisvės deklamacijų ir meno kraipaliojimų

Rašo Mykolas Biržiška

(Tęsinys iš per. nr.)

Man betgi, kuriam skirtame R.M. straipsnio skirsnyje visa tai — ir dar daugiau — išrašyta, kad ir nemenininkui leistina čia taip pat kai kas atžymėti.

Kaip gražiai skamba R. M. keliamas šūkis apie Tautą — Liaudį — Darbo žmogų! Ne tik kaip tautininkas, liaudininkas ar socialistas, bet ir kaip tikintysis (sakysime — net praktikuojantis katalikas) ką gi galiu aš beturėti prieš taip universalų, visa kas man brangiausia apimantį, net pamaldų šūkį?! Juk jeigu tauta, tad ir liaudis, o jau kai liaudis, tai žinoma, darbo žmonės, kur nebent pridurčiau — žmogus iš viso, tas — savaip, bet R.M. šūkį įtikslinčiau — dieviškasis žmogus. Kitas gal kitaip dar būtų pasakęs, bederindamas savo visuomeninę krypti ir nusistatymus su bendru šūkio nusakymu. Tačiau toks šūkio abstraktumas jau tuo nėra patogus, jog visoki turini galime į jį dėti beryškindami, stengdamiesi dar aiškiau ir tiksliau pasisakyti ir tuo, pasirodo, kas sau jį pakreipdami, visaip išlankstydami, gaudami gal jau ir prieš kits kitą nusistatyti, tariamąjį vieningumą tiesiog niekais paversdami.

Tauta, tik jau ne visa, išryškina pats R. M.: be tautininkų (ne mano, tik jo paradoksas), kurie — girdi — tik save telaikę tauta, o dabar „kudašių" (koks gražus žodis) išnešę iš Lietuvos, bliodami, tautos kerštą". Liaudis, bet negi ir buožės — 1940 m. pradžioje dvarininkai per 80 ha, paskiau ūkininkai per 50 ha (Mickio „provokacija"), tuojau itikslinti per 30 ha, mūsų metu iš viso nelinkę eiti kolūkin baudžiavos, tad iš Lietuvos išvežti ūkininkai, o kitais metais ir išvežtinieji sunkiau įvaldomi, nubuožintieji kolūkininkai. Darbo žmogus, brangus brolis darbininkas — tik nejaugi tautos — liaudies — darbo žmonėmis laikysime Maskvos ir Lietuvos Višinskių, Sniečkų ir kitų tokių tarybinių ponų paskelbtas, skelbiamus ir dar skelbsimus „tautos priešus", kur tik jie bebūtų: kalėjimuose, „perauklėjimo" kacetuose, Sibiro ar Vakarų tremtyje? O skautų ir šiaip tikinčiojo jaunimo šūkis: „Dievui ir Tėvynei" ar bus čia tikrų R.M. šūkio intencijų reiškinys?

Mūsų paroda R. M-ai kapinėmis dvokianti, o kuo gi — kartojant jo žodelį — dvokia jo „tautinė" patetika, „liaudinė" deklamacija? Tuščias „šventosios tautos" vardo linksniavimas mums čia nieko nepasako, tik žiauri mūsų Tautos tikrovė Lietuvoje ir už jos sienų, kiek mes ją patys esame patyrę arba gauname patirti iš autentiškiausių (net bolševikinių!) šaltinių. Ji rodo, jog ne visa lietuvių tauta, tik tam tikra jos dalis mizarinės krypties nustatytojų tėra laikoma, kad ir ne „šventa", bent pakenčiama įsakytųjų darbų vykdytoja, MVD, MGB ir „stribų" (istrebitelių) "dėl visa ko" ir toliau naikinama. Liaudis beliko iškilmėms, paradams tautiniais šokiais ir dainomis pademonstruoti, kolūkiuose įbaudžiavinta verčiama kalamą jai stalinoslaviją klusniai išklausinėti, bet ir dairytis, kad kur kuo nenusidėtų ir nenukentėtų. Visaip garbinami, liaupsinami darbo žmonės yra tokie pat maskviniai pastumdėliai kaip ir kiti, taip pat agentų ir agentėlių visur kur sekami ir visaip provokuojami. Todėl tremtyje nekartą gavę turėti reikalą su visokiais bolševikiniais agentukais, nei JAV-se tremtiniai, net menininkai netirps nuo „laisvinių" dūdorių užtraukiamų „tautinių giesmelių", kai net prokuroras Višinskis nei lakštingalos balsu čiulbėdamas, nei liūtu baubdamas nestengia UN savaip pakreipti.

Kai čia, Amerikoje, R. M. „nuoširdžiai" raginama eiti su vietos liaudimi, darbo žmonėmis, mūsų nepamirštama nei Laisvės, nei Vilnies ilgametės, labai nepatrauklios ir nekartą brutalios tremtinių atžvilgiu, rašliavos, kurios, žinoma, neatsvers staigus šį kartą „tautinis" Laisvės užlakštavimas. Ar tos pat Laisvės, „darbo žmonės" daug bus parodę noro ką bendra turėti su tremtiniais, pavyzdžiui, tuos pačius menininkus, kurie R. M. dabar taip parūpo, remdami Vokietijos stovyklose arba padėdami atvykti į JAV? Tremtiniai (čia ir menininkai) JAV ne tik jau yra suėję su vietos žmonėmis — lietuviais — lietuvių liaudimi — darbo žmonėmis, kurie šiltai juos rėmė, priėmė ir priglaudė: Draugo ir Naujienų, Vienybės ir Amerikos, Keleivio ir Darbininko, Amerikos Lietuvio ir Dirvos skaitytojai, BALF'o ir kitų „nelaisvinių" organizacijų, klebonų ir neklebonų veikiami ar savaimingai pasireiškę geri lietuviai. Tie patys menininkai ir kiti intelektualai virsta čia nekartą fiziniais darbininkais ir patys, be kokių Laisvės pamokymų ir patronavimo, savaime sueina taip pat ir su nelietuvių liaudimi, su nelietuviais darbininkais. Tad savaime, laisvai išsispręs klausimas, ar ir kiek kuriam menininkui šis santykiavimas gaus atsiliepti. Vargiai kam iš šalies teks čia ir savo kepsnį pakepti. Tad ir šiuo atveju dėl R.M. deklamacijos apie tautą ir kitus gerus dalykus belieka poškiškai įspėti: „Pažįstu tave, žolela, jogei esi notrinėle", arba tas pat R.M. mėgiamo Gogolio kalba: „Ne vtirajte očkov, batiuška".

Padeklamavęs apie tautą, liaudį ir darbo žmogų, R.M. suka į Laisvei taip slydinėjantį meną ir net į literatūrą, kurioje jis bene dedasi žinovu, bent neklystančiu sprendėju. Čia jis, kaip R.F., ištikimai laikydamasis šių dienų Maskvos ir Vilniaus valdovų nustatomos antivakarietiškos linijos, iš viso pasmerkia Vakarų meną, kuris jam ir dekadentiškas, ir surūdijęs, neturįs ryšio su liaudimi, ir net išvaikėjęs, ir man prikiša, kam aš ginąs „abstraktų, atitrauktą nuo liaudies", „dekadentizmą". Parodos lapelio autorių Valešką jis kaltina, jog šis siūląs „dabartinį (žinoma, išsigemantį) Vakarų meną", kaltinimui atsiremdamas V-kos angliškuoju sakiniu, iš kurio anaiptol tokios išvados daryti negalima. Kas gi čia — anglų kalbos nemokėjimas ar bezšabašnaja udal priešą triuškinant.

(Bus daugiau)

Laiškas lietuviams rašytojams

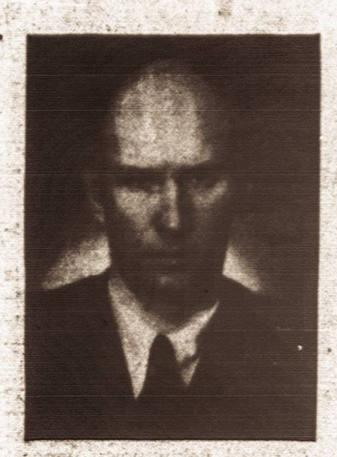

STASYS SANTVARAS
LRT Draugijos pirmininkas

Mieli Kolegos,

Penkeri metai benamio žmogaus klajonių baigiasi. Naujųjų laikų milijonai tremtinių savo noru iškeliauja į visus žemės kontinentus, o negrįžta namo, nes barbarai žudo jų kraujo brolius ir baigia sunaikinti jų gimtinės židinį.

Prasideda mūsų gyvenimo sunkiai įžvelgiami naujieji metai. Kaip gyvensime ir ką veiksime svetimose šalyse? Kur priglausim galvas varge ir nuovargyje? Ir ar sulauksime valandos, kada bolševikinė tironija bus parblokšta, o mes galėsim grįžti į tą kraštą, kurį prievarta praradom?

Esam dalyviai išgyvenimų, tokių ryškių žmogaus dvasios ir moralės pakrikimu. Gal niekad žmogus nedrįso tokiu mastu išniekinti kilniųjų įdėjų ir duotųjų pažadų, kaip mūsų dienom. Todėl budrumas tų, kurie išėjo tremtin liūdyti tiesą, yra daugiau negu įsipareigojimas. Ir darna mūsų veikloj — yra kelias į mūsų pergalę.

Aš dar tebejaučiu po kojom Europos žemę. Ir daugumas Jūsų, mano mieli kolegos, jau nuplaukėt į tolimas ir toliausias šalis, užvėrę širdyse tą patį nerimą ir ilgesį. Šią susitelkimo valandą aš regiu ir girdžiu Jūsų atodūsius po sunkaus ir neįprasto darbo.

Deja tai naujos bandymo dienos. Bet gal kartu ir išsigelbėjimo rytojaus pradžia.

Žiūrint pastato išorės — mūsų namai sugriauti, šeima išblaškyta. Tačiau mes žinome, kad mūsų vidiniai ryšiai jokių jėgų nenutraukiami. Tą aš tikiu, tą širdy nešioju, nes Jūsų daugumas įrodėt, kad lietuvis rašytojas visokiose sąlygose moka būti ištikimas tradicijom ir pareigom.

Vokietijoj mes buvom, tartum, bičių avilys. Kiekvienas po grūdą nešėme į kluoną, kad didžios tragedijos ištikta tauta ne taip skaudžiai jaustų dailiojo žodžio kūrybos tuštumą. Žinau, kartais pasidavėm iliuzijai, kartais per daug tikėjom pasaulio tvarkytojų gera valia, o todėl mažiau padarėm, negu galėjom padaryti.

Be eilės atliktų darbų, buvo uoliai ieškoma mūsų grožinės literatūros vertėjų į anglų, prancūzų ir vokiečių kalbas, bet tokių, kokių norėjom, nepavyko surasti. Buvo planuojama nors vieną kitą grožinės literatūros stambų veikalą išversdinti į lietuvių kalbą, bet tiems darbams organizuoti nesuradom paramos šaltinio.

Tose pastangose mus užklupo emigracijos diena. Tad, atsigręždami atgal, ryžtamės savo užsimojimus tęsėti. Kur bus įmanoma — parodykim mūsų grožinės literatūros veidą, kur truks susitelkimo savam kūrybiniam žodžiui tarti — atrinkim, ką rasim geriausia gyvenamam krašte, ir išverskim į lietuvių kalbą. Jei visi nors po truputį šių darbų atliksim, kai grįšim namo ir tas pastangas sunešim į tą pačią klėtį — didelį lobių aruodą prikrausim.

Tačiau visada ir visur tegul mus lydi troškulys, nepavargstantis ir neįveikiamas — kurti originalinę lietuvių grožinę literatūrą, ją puoselėti ir ja rūpintis, nelyginant, rūtų keru, pasodintu svetimos žemės palangėj. Ir čia bus tiek laimėta, kiek mes suvoksim darnaus veikimo prasmę. Viena žvaigždė, nors ir skaisčiausia — ne žvaigždynas. Ir vienas smuikas, nors ir virtuozo rankose — ne orkestras. Mes siekiam žvaigždynų ir simfonijos skambesio! Tegu tad visų spindesiu sužvilga lietuvių grožinės literatūros žiburiai, tegu rašytojo įskeliama šviesa skrenda į žmonių širdis! Visi, kurie patekom į tą simfon. orkestrą, neklupdami gilinkimės į didžiojo uždavinio dvasią.

Jūs žinot, kad anksčiau tarti žodžiai išplaukė iš mano širdies ir troškimų. Pagaliau, Jūs man davėt pareigą, brangūs kolegos, Jums priminti, kad puoselėjimas laisvojo lietuvių žodžio tėra tik mūsų galioj. Tėvynėj, tame kalėjime be langų ir durų, rašytojui diktuojama tematika, prievarta brukamas turinys, žalojama mūsų dailiojo žodžio forma. Mes pasiėmėm atsakomybę būti sau žmonėms ir esam gyvasis protestas prieš mūsų Tautos ir Valstybės pagrindinių teisių pagrobimą bei subiaurojimą. Ak, ir į visas pasaulio šalis mes išklydom, kad būtumėm laisvi ir būtumėm verti sentėvių palikimo! Niekad nepamirškime, kad mes atstovaujam beveik 70% visų lietuvių rašytojų, o tai sudaro ne tik stambią jėgą, bet ir nelengvas garbės ir atsakingumo pareigas mums uždeda.

Lietuvių grožinės literatūros ugdymui, atvirom akim į dabartinę mūsų buitį žiūrint, berods, svarbiausia atlikti šie uždaviniai: turtinti ir ugdyti asmenybes, žinant, kad valingų ir turtingos dvasios individų neparbloškia gyvenimo sunkumai.

Nežiūrint sąlygų, visom jėgom stengtis pakelti savo puoselėjamo žanro meninį lygį.

Kelti darnos ir talkos dvasią, nes esam per maža tauta ir per daug natūralu, kad galėtumėm švaistytis žmonėmis, tuo labiau neleistina įkinkyti arklų ten, kur reikalinga takto, nuosaikumo ir nesudrumsto meilės jausmo.

Eidami tuo keliu, aukodamies ir atnašaudami, tikėkim, kad nebūsim vieni. Aš dar nieko konkretaus nepatyriau, bet esu tikras, kad išeivijoj atsiras žmonių ir organizacijų, susirūpinančių lietuvio rašytojo likimu. Gal jau greitai bus mums padedama susirasti ne visas jėgas eikvojančio darbo, gal bus pastebėti tie iš mūsų, kurie jau įkopė į vėlybesnį amžių, gal ir mūsų darbai vėl normaliau pradės išeiti į viešumą, o po kurio laiko atgis ir mūsų draugijos veikla, persikeldinimo dienų sutrukdyta.

Tuo tarpu mūsų organizacijos padėtis yra tokia: Lietuvių Rašytojų Tremtinių Draugijos Valdyba įsikūrė JAV. Tai atlikti mums leido ir mūsų draugijos įstatai, nes šioj šalyje jau gyvena daugumas mūsų draugijos narių. Valdyba taria, kad mūsų draugija turi likti, nes ji apjungia visame pasaulyje gyvenančius lietuvius rašytojus. Jos įstatų rėmuose ir dvasioj kitų kraštų rašytojai gali organizuotis į skyrius ar atskiras draugijas (kaip, pvz., JAV, D. Britanijoj, Kanadoj). Tolimesnį LRTD veikimą, žinoma, nulems visuotinis Draugijos narių susirinkimas, kai tik bus galima jį sušaukti.

Valdybos adresas: Stasys Santvaras, c.o. Mrs. P. Lapė, Stony Brook, L. I., N. Y. USA.

Vakarų Vokietijoj L. Rašytojų Tr. Draugijos įgaliotiniu yra kolega Jurgis Jankus, (23) Diepholz, Litauisches Lager, Br. Z. Į jį kviečiame kreiptis visais reikalais, kuriuos ten atlikdavo Valdyba. Kol. J. Jankui iš Vokietijos išvykus, ten draugijos narių reikalais rūpintis įgaliosime kitą rašytoją.

Tariu, jog visa tai, kas pasakyta, yra kertiniai akmenys laisvojo lietuvių literatūros rūmo. Žinau, kad reikės sutelktų pastangų ir didelio ryžto tiems uždaviniams įgyvendinti. Bet aš tikiu lietuvių tautos genijų. Ir tvirtai tikiu, kad ne rytoj dar leisis mūsų tautos gyvenimo saulė.

Ar puikias kūrybinio darbo sąlygas mes turėjom Vokietijoj? Visi atsimenam, kad jos buvo skurdžios ir nykios. Nežiūrint to, nors griežčiausią atranką darytumėm, vokiečių žemėj gimė keli aukšto meninio lygio lietuvių poezijos rinkiniai. Ten šoktelėjo į priekį ir mūsų proza, pasireikšdama romanu, pasakojimu ir novele. Rašyta ir dramos veikalų, nors lietuvių dramos teatrą tenka laikyti laikinai sužlugusiu.

Taip pat man žinoma, kad ne viskas yra išleista, kas buvo tremty rašytojų sukurta. Belieka tad nuoširdžiai Jums linkėti, kad kūrybinė dvasia ir rytoj Jūsų nepaliktų. Nedrįsčiau Jums tų žodžių tarti, jei gyventumėm savo žemėj ir žiūrėtumėm į gyvenimą pro savo namų langus. Bet sakau tai, nes esam kovos lauke, kur laimėjimas priklausys nuo to, kiek vienas kitą paremsim, kaip sugebėsim savo dvasinėm jėgom pasirodyti.

Mieli Kolegos! Jau kelintą kartą savo gyvenime mes pradedam kurtis iš naujo. Tuos sunkumus gali suprasti gal tik tas, kuris pats tai patyrė. Bet ar daug kam pasauly suprantama toji mūsų širdies gėla? Laimingesni, berods, tik tie mūsų broliai, kurie pajuto Amerikos lietuvių didžiąją paramą. Ir čia, JAV, jau bando į nuogą žemės grumstą įsikabinti daugumas mūsų draugijos narių, kilniųjų tautiečių iš europinės netikrovės į šį kraštą atgabentų. Taigi, kaip sakiau, iš čia turės plisti mūsų organizuotoji veikla. Ak, baisu būtų, jei tektų gyventi tik sau pačiam. Bet guodžiuosi viltimi, kad bus valandų, kada matysim, jog neveltui per šį gyvenimą keliaujam.

Ir neveltui kovojate Jūs, kurie Australijoj ir Brazilijoj, kurie D. Britanijoj, Kanadoj, Argentinoj ar Čilėj. Tad mes nesiskiriam ir neatsisveikinam, mes tik tariame iki pasimatymo! Nebesimatysim jau nei Tiubingene, nei Augsburge, nei kuriame kitame vokiečių mieste, bet visi susitiksim Vilniuje, Kaune, išlaisvintoje Lietuvoje. Ir ta diena prašvis, nes už laisvę ir nūdien lietuvių tauta per gausias kraujo aukas deda ant aukuro!

Būkit sveiki! Ir budėkim, brangūs Bičiuliai!

Jūsų visa širdimi —

STASYS SANTVARAS
Liet. Rašytojų Tremt. Draugijos Pirmininkas

Stony Brook, 1949. 12. 20

Kristaus užgimimas — 1525 m. pieštas Bernardino Luini

PRISIMINKIME GIACOMO PUCCINI

Lapkričio mėnesį sueis 25 metai nuo Giacomo Puccini mirties, kuri jį užtiko kaip tik pačiu jo kūrybingiausiuoju laikotarpiu. Tą sukaktį plačiai paminėjo visas muzikinis pasaulis, nes Giacomo Puccini yra vienas tų kūrėjų, kurio operos yra nuolatos pasaulio teatrų repertuare ir patraukia publiką savo nuostabia muzika, kurią kompozitorius sutelkė kūriniams, savo sentimentalumu, jautriu poetiškumu ar natūralumu paguanančiu kiekvieną klausytoją.

Giacomo Puccini yra gimęs 1858 m. gruodžio 23 d. muzikalioje šeimoje. Jo tėvas buvo jo pirmasis muzikos mokytojas, o jam mirus, muzikinį išsilavinimą jis gavo iš savo tėvo mokinio Angeloni. Pradžioje jaunas Puccini dirbo kaip vargonininkas šv. Petro bažnyčioje, rašydamas kantatas ir kitokius religinius kūrinius. Čia į jo gabumus atkreipė dėmesį karalienė Margareta, kuri savo lėšomis pasiuntė jį į Milano konservatoriją tęsti mokslo.

Iš šio laikotarpio yra žinoma jo Sinfonio Capriccio, kurią jis parašė vietoje diplominio darbo. Tačiau simboliniai veikalai jo labai nežavėjo. Jį traukė dramatinė muzika. Jau 1883 m. jis parašė savo pirmąją operą pagal Fontano žodžius "Le Villi", o vėliau ir "Edgar". Bet šios abi operos nesusilaukė ypatingo visuomenės dėmesio. Tik 1893 m. Puccini pradeda užkariauti publiką. Pasirodo jo opera "Manon Lescaut", o pasaulinį garsą kompozitoriui atnešė jo "La Boheme", kurios premjerą Turine dirigavo Arturo Toscanini. Šis Puccini veikalas, kurį jis parašė pagal Giacosso ir Illica žodžius, yra ta opera, kuri niekad nebus išimta iš teatro repertuaro lygiai, kaip ir "Madame Butterfly," kuri padarė kompozitorių populiarų masių tarpe.

Vėliau parašytosios operos, kaip "La Rondine" ir kt., yra mažiau žinomos, bet užtat nepamirštamos yra "Apsiaustas" "Sesuo Angelika" ir "Gianni Schicchi". Paskutinioji Puccini kompozicija "Turandot" liko nebaigta, nes kaip tik tuo metu jis susirgo, o vėliau ir mirė. Trūkstamą dalį prirašė jo bičiulis Alfano, kuris gerai pažinojo jo muziką.

Puccini operos sudaro savotišką charakterį visame operiniame pasaulyje. Jos parašytos nuostabiu širdingumu, todėl jos surado kelius į publikos širdį.

Puccini gyveno tuo laikotarpiu, kai kūrė Mascagni, Leoncavallo ir Giordano, taip pat dideli ir garsūs muzikai. Tačiau jis visus juos pralenkė. Jo stilius daug kur yra tas pat, bet jis aukštesnis yra savo muzikiniu sugebėjimu. Niekas jo vienlaikių nesukūrė tiek daug ir tiek vertingų dalykų, kiek jis. Nebent dar galima būtų jį lyginti su Giusepe Verdi, gyvenusiu anksčiau prieš jį. Giacomo Puccini yra tikrasis naujosios italų operų krypties kūrėjas ir savo tėvynės didžiosios operų tradicijos tęsėjas.

Jis mirė 1924 m. lapkričio 29 d. Briuselyje, visam kultūringajam pasauliui palikdamas nepaprastai vertingą muzikinį palikimą.

Atėjo žiema — prasideda šalčiai...

Metinių švenčių proga kelionei į JAV ir į Kanadą išsirengė Vienos (Austrijos) Berniukų choras, kuris yra žinomas visame pasaulyje. Šiame chore yra 21 berniukas ir jų amžius nuo 7 iki 14 metų. Choro dirigentas yra S. Hurok.

Kūčių ir Kalėdų papročiai

Rašo dr. J. Balys

Rudens metas kaimo gyvenime yra pertekliaus ir poilsio laikotarpis. Laukų darbai baigti, derlius nuimtas, prasideda "riebiosios dienos" su visa eile švenčių ir iškilmių, kada galima gerai prisivalgyti ir išsimiegoti, žodžiu, švęsti. Bet artinasi žiema, prasideda šalčiai, užeina ilgos ir tamsios naktys. Senovėje žmonės tamsoje ir šaltyje matė sau ir gyvuliams daug pavojų, tada pradeda savo žalingą veiklą įvairios tamsiosios jėgos, todėl reikia griebti visos eilės priemonių nuo jų apsisaugoti.

Nuo lapkričio mėn. pradžios tie pavojai vis didėja ir pavojingiausiomis laikomos dvylika dienų tarp Kūčių ir Trijų Karalių. Tada visos piktosios dvasios pasireiškiančios visu savo galingumu ir reikią imtis visos eilės priemonių apsaugoti nuo jų žalingos įtakos namus ir laukus, žmones ir gyvulius. Laukiama Saulės grįžimo, kuri savo šviesa ir šilima išblaškysianti tuos pavojus.

Todėl gruodžio 25 diena jau daugeliui žilos senovės tautų buvo didelė šventė: egiptiečiams, asirams, graikams ir romėnams tai buvo nenugalimojo Saulės Dievo gimimo diena, persai tą dieną šventė šviesos dievo Mithros garbei. Užtat popiežius Liberius jau 354 m. nustatė šią dieną švęsti ir naujosios šviesos nešėjo — Kristaus gimimo dieną, o bažnytinis susirinkimas Aachene 836 m. nustatė ir dabar tebegaliojantį Advento laiką. Tačiau šalia religinio nusiteikimo liaudyje gana stipriai tebeveikia senos kosminės mintys apie besiartinančios žiemos pavojus, dedamos pastangos juos nugalėti ir palenkti sau gamtos jėgas, kad ateinantieji metai būtų vaisingi ir laimingi.

KALĖDINĖS DAINOS

Seniau per visą Advento laiką negalima būdavę dainuoti ir šokti, o tris dienas per savaitę reikėdavę sausai pasninkauti. "Jei Adventė dainuosi— Kalėdosė sirgsi", —sako pandėliečiai. Tačiau dainingieji dzūkai čia sau pasidarė labai įdomią išimtį. Jie turi visą eilę taip vadinamų Advento ir Kalėdų žaidimų bei dainų, kurias dainuoja ir žaidžia kaip tik Advento metu, tačiau jos yra pasaulietiško turinio ir tik nedaugelis jų turi šiek tiek ryšio su krikščioniškomis Kalėdomis. Būdingi yra tų dainų ir žaidimų priegiesmiai: "Leliu kalėda", "leliumai", "aleliuma roda (rūta)" ir pan. Žaidimai turi ne šokio, bet vaidybinį pobūdį: tai tam tikri dialogai, dažniausiai tarp merginų ir vaikinų būrio, ir kartu atliekami atitinkami pavaizduojamieji veiksmai arba bent paprastai priešpriešiniai vaikščiojimai po pirkią bedainuojant. Tos dainos (dzūkai jas vadina "giesmėmis") turi rimtą pobūdį, jų melodijos yra savotiškai iškilmingos, nors atrodo, kad neturi nieko bendra su bažnytinėmis giesmėmis.

Tarinio atžvilgiu randame didelį įvairumą: apdainuojama, kaip koks nors paukštis (dažniausiai sakalėlis) atlėkė, vijo lizdą, kas su juo atsitiko, o paskum gretinamas mergelės ir bernelio gyvenimas. Dar kitos kalėdinės dainos yra vestuvinių dainų pobūdžio. Ir tos dainos, kuriose tiesioginiai minimos Kalėdos, rodo savotišką tų Kalėdų supratimą: jos atvaizduoja auksinais (geležiniais) ratais, turi šilko botagus, atvyksta iš toli — per aukštus kalnus, per žemus klonis ir atveža jų belaukiantiems žmonėms nepaprastų dovanų. Advento žaidime "Griškime, mergos, jievarėlio tiltą", moterys sako norinčios eiti ir gristi tiltą per Nemuną — mat, Kalėdos ateinančios iš anapus Nemuno. Tą tiltą jos žadą gristi iš berželio lapų ir jievarėlio šakų. Per jį teks perleisti „jievarėlio žmones". Tai vėl minimas nuostabus devyniaragis elnis, kurio šakotuose raguose kalveliai kala, sliesorėliai lieja, juos prašo nukalti ar nulieti auksėlio kupką, perlo vainiką ir sidabro žiedą. "Jievaras" dažnai minimas ir pabaigtuvių dainose.

SAULĖS GRĮŽIMAS

Čia mes matome nuostabų įsivaizdavimų mišinį, kuris gal ėjo atsirasti dviejų pasaulėžiūrų, t.y., senosios stabmeldiškos ir naujosios krikščioniškos, rungtyniavimo ir maišymosi metu. Kalėdos sutampa su Saulės grįžimo metu. Kaip jau minėta, senovėje tuo metu buvo švenčiama svarbi stabmeldiška šventė. Bažnyčia Kristaus gimimo šventę šiam metui nustatė svarbiausia dėlto, kad norėjo senąją šventę nustelbti ir jai suteikti krikščioniškąjį pobūdį.

Atrodo, kad ir anos dzūkų giesmės dar turi nemaža senų Saulės grįžimo apeigų atgarsių. Jose minimi "auksiniai" ratai", kuriais neva Kalėdos atvažiuoja — juk daugelio tautų tikima, kad Saulė mėgsta ratais važinėti. Toliau "šilkų botagais" galima palaikyti Saulės spindulius. "Perlo vainikas" ir "aukselio kupka" irgi gali būti laikomi Saulės simboliais ar jos atributais.

Kalėdinių dainų turi ir slavai. Pietų didžiarusiuose Kalėdose vaikšto "kaledovščikai", kurie dainuoja tam tikras dainas, vadinamas "kaleda": jomis pagerbia namų šeimininką, užtat juos apdovanoja blynais. Lietuvių skolinys "kalėdoti" reiškia elgetauti, tuo vardu (rytų aukštaičiuose „kalindavoti") vadinamas ir metinis kunigo savo parapijiečių lankymas bei "kalendos" rinkimas, kuris paprastai atliekamas prieš Kalėdas.

Dzūkų Advento ir Kalėdų dainose nuolat randame refreną "kalėda" (kirčiuojamas paskutinis skiemuo, kaip ir slavuose), tačiau tas žodis nėra slaviškos kilmės, jis esąs kilęs iš stabmeldiškos gruikų-romėnų šventės pavadinimo "calendae". Savotiškos to meto liaudies šventės ir vaikštynės slavuose žinomos jau seniai, nes XII ir XIV a. dvasininkų raštai juos draudžia. Dar XVIII a. dvasininkai per išpažintį klausdavo: "Ar tu

(Nukelta į 10 psl.)

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ IR
LAIMINGŲ NAUJŲ 1950 METŲ!

Pius Mitchell - Mičiulis

Makers of

MEN'S FINE CLOTHING

Greene Ave. ir Broadway Brooklyn, N. Y.

Linksmų Kalėdų švenčių
ir laimingų Naujųjų 1950 Metų

ANTANAS VIKRIKAS

MAISTO KRAUTUVĖ 123-125 GRAND ST.
Brooklyn, N. Y.

Linksmų Kalėdų švenčių
ir laimingų Naujųjų 1950 Metų

Frank Jakštys

BUČERNĖ IR GROSERNĖ

339 BERRIMAN ST.
Brooklyn, N. Y.

Linksmų Kalėdų švenčių
ir laimingų Naujųjų 1950 Metų

A. Matulis – W. Waigin

Makers of

MEN'S HIGH GRADE COATS

490 JOHNSON AVE. BROOKLYN, N. Y.

Linksmų Kalėdų švenčių
ir laimingų Naujųjų 1950 Metų

Petras Lisauskas

IR JO ANGLIŲ KOMPANIJA

496 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.

Linksmų Kalėdų švenčių
ir laimingų Naujųjų 1950 Metų

ANTHONY COLUCCI

Visiems lietuviams žinoma barbernė

107 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.

Linksmų Kalėdų švenčių
ir laimingų Naujųjų 1950 Metų

Mathew P. Ballas Funeral Home

MATHEW P. BALLAS, Direktorius

ALBERTAS BALTRŪNAS, Menadžeris

Pasaka apie Kalėdų Senį

Rašo Nelė Mazalaitė

Kalėdų išvakarėse jaunas vyras lėtai ėjo per didelį Amerikos miestą. Jis neturėjo ko skubėti, nes žinojo, kad niekas nepasitiks jo su meiliu priekaištu, jog yra pavėlavęs ir privertė namiškius laukti Kūčių Vakarienės. Kas gi galėjo jam kalbėti tai, jeigu jo tėvai buvo išvežti į Sibirą, ir brolis nužudytas, o sesuo tyliai grimzdo į mirtį kažkokioje nežinomoje tėvynės kertėje. Ir kur turėjo jis skubėti, jeigu jo namai buvo toliau, negu už vandenyno? Jis buvo vienas, jis buvo pripratęs būti vienas, tarp begalės tokių pat vienų. Jis turėjo tai paprasti nuo tos valandos, kai grįžęs iš svečių į namus bolševikmetyje neberado tėvų, ir, kai vėliau vieną dieną iš universiteto vokiečiai išsivarė jį į darbus, ir, kai ten atsivežę keikė svetimšalių. Ir, kai praėjo karas, jis apsižvalgė, kad yra vienas taip, kaip dabar plačios gatvės kamšatyje jis ėjo vienas.

O, kokios šviesios šitos gatvės, ir už visų langų galėjai akis į akį matyti Kalėdas, nes kas gi tai yra, jeigu ne jos? Šitos eglės išpuoštos, prikritusios sniego taip blizgančio ir patvaraus, kad tikrasis sniegas turėjo sutirpti iš gėdos dėl savo menkumo. Ir stovėjo advento žvakės, tokios storos, kad ant jų galėjai statyti namus, ir kiekvienas daiktas turėjo savyje palaimintą Kalėdų ženklą, kiekvienas, nuo negyvos vištos iki skustuvo. Tačiau vyras ėjo nieku nesigodėdamas, jis netroško nieko iš to, ką jis regėjo, jam tik kažkaip diegė širdį.

Jis nenorėjo nieko žinoti apie ją, ir ėjo žvalgydamasis, ir jis girdėjo, kaip iš krautuvių sklido Kalėdų giesmės, ir grojo jas ant gatvės pakraščių muzikantai, ir jos krito iš aukštų namų, tarytum iš dangaus, bet jis pro viską girdėjo, kaip jo širdis giedojo labai tyliai ir garsiau už viską. Ir nenorėdamas klausytis jos, jis vėl žiūrėjo į langus, ir jis matė, kaip kiekviename stovėjo Kalėdų senis ir linko nuo dovanų gausumo, ir kai žmogus atsisukdavo į gatvę, susimušdavo pečiais su seniu, ir kai pakeldavo akis į namų sienas — ten judėjo sugyvinti ir reklaminiai seniai, ir pravažiuojantys sunkvežimiai turėjo tokius paveikslus, ir jis atsiminė požeminius traukinius, kur regėjo tuos pačius šypsančius gerus veidus, mielas barzdas, ir sunkius maišus. Visas gyvenimas buvo pavirtęs dovana, visi laimės sandėliai plačiai prasivėrė, ir didieji, ir vaikai galėjo semti sau džiaugsmą ir gėrybių. Ir staiga, jo galva ėmė suktis, jam atrodė, kad šitos giesmės yra tiktai triukšmas, ir jis su siaubu galvojo, kad Kalėdų seneliai yra netikri, nes jų yra perdaug. Ir jis pajuto, kaip jo širdis verkia. Ji norėjo pamatyti nors vieną paprastą nepapuoštą eglę, ir ji troško pajusti tikrą šaltą sniegą. Jis ėjo vis tolyn, jis traukėsi nesirinkdamas gatvių, jam atrodė, kad užteks tik truputį pasišalinti iš miesto, ir jis pamatys mišką, ir negali būti, kad tenai nebūtų pasnigę — juk Kalėdos yra žiemą.

Tačiau miestas iš tikrųjų yra didelis, ir nelengva iš jo išeiti, bet vyras negalvojo to, jis žengė tolyn ir tolyn, ir kažin kur būtų nuėjęs, kai staigiai už savęs išgirdo varpelius, ir pro ji pralėkė rogės. Tuomet jos sustojo, ir vyras pamatė, kad jos užkinkytos briedžiais, ir rogėse sėdėjo didelis Kalėdų Senelis. Štai, kur tikrasis, pagalvojo vyras, — iš tikrųjų, joks kitas neturi tokios plačios barzdos, kad po ja galėtum užmigti, ir jis taip šypsojosi, tarytum tave labai myli. Ir gal taip ir yra, nes, štai, senelis sako:

— Kaip ilgai turėjau tave vytis, argi tai gražu — reiktų pagalvoti, kiek aš atlikau darbo ir kiek dar jo laukia. Tu žinai, ką aš reiškiu vaikams ir suaugusiems, kiek jų norų turiu išpildyti.

— O, — pasakė žmogus, — aš maniau, kad tai daro prekybininkai.

— Tu esi nustojęs padoraus pasakų jausmo, — sudraudė Senelis, — tu matai, kad aš tikrai nešu laimę, argi kitaip aš būčiau vijęsis tave, kad atiduočiau tau skirtą dovaną.

— Mane? — sušuko vyras — man? — Ir staiga jis pasijuto susigėdęs, ir susigraudenęs. — Argi yra, kas gali manimi rūpintis, galvoja jis — ir dabar pasidaro kaip mažas vaikas, smalsus, ką jam duos. Jis visiškai berniokiškai užsirango ant rogių krašto, nes jaučia, jog yra labai pavargę, ir tylomis žiūri į Senelio rankas.

— Matai, pasakė tas, o rodaisi, kad esi išdidus ir nieko nenori, negerai skirtis iš kitų. Na, o dabar sakyk, ko nori, gausi viską.

— Viską? — naiviai kartoja vyras, ir meiliai šypsosi Senelis:

— Viską.

— Vyras pasižiūrėjo į jo veidą, ir nusišypsojo pats — tikrai, užtenka pamatyti, kaip yra pasikeitusi aplinkui naktis, ir koks čia vežimas, kad pažintum, jog taip pasirodo tik tie, kurie gali daug, ir jis nedrąsiai, taip, kad tokie prašymai neatmetami, tyliai pasakė:

— Atvešk mano tėvus.

— Ne, — ramiai sako Senelis. — Bet aš manau, tu kalbi, kad norėtum automobilio?

— Ne, — taria žmogus liūdniau. — Tai gal tu gali nuvežti mane namo? Nors neilgam, nors tik truputį pasižiūrėti. Juk tau nebus iš kelio, juk vistiek tu šią naktį ten būsi?

— Ne, — dar ramiau sako Senelis. — Tačiau aš suprantu — tu pageidautum televizijos aparato, iš tikrųjų nebloga, yra tokios geros bokso rungtynių ir jumoro programos.

— Ne, — dar liūdniau taria vyras. — Argi tu nori pasakyti, kad tu iš viso mano šalyje nebūsi. Na, kad pirmiau važiuosi į turtingesnius kraštus, aišku, bet nors visai vėlai?

Jis žiūrėjo į senelio veidą ir vis labiau nerimo:

— Ir tu nenuneši mano seseriai truputį geresnės nuotaikos, lašelį vilties?

— Ar tu negali pravažiuodamas iš tolo visiems ką gero pažadėti? Ir tu paliksi anuos vaikus be nieko, kuriems labiausiai reikia? Ak, nieko ypatingo nereikia įdėti į jų kojinę — pagalvok, jiems geriau pačias kojines dovanoti, ir duonos, pagalvok, tik duonos! Ir vieną kitą gražų sapną jų motinoms, kad jų vyrai laukia grįžimo, kad jos pačios nepavargtų laukti, kad nepavargtų laukti jie visi, visi.

— Ne, — sako abejingai Senelis. — Tai tu nori pažadų, kad padarytum gerą karjerą?

— Ne, — sušunka žmogus, — aš noriu paklausti, kam tu apgavai mane, kam tu žadėjai viską?

— Žinoma, viską, — tu, tur būt, nori pinigų, sakysim, turtuolę žmoną, ar ne?

— Ne, — sako piktai vyras, ir senis juokiasi:

— Tu, gal trokšti garbės? Tu veržiesi į mokslą?

— Ne, taria žmogus, — aš mokiausi. Iš manęs juokėsi, kad nesu praktiškas, tačiau mano tėvas ir jo tėvas buvo teisės žinovai, jie gynė tik nuskriaustus ir teisinguosius, ir aš nuėjau jų keliu.

— Suprantu, — sako Senelis, — ir dabar tu dirbi, kaip paprastas darbininkas, ir jautiesi pažemintas. Reikia, kad tave pastebėtų ir įvertintų?

— Ne, — sušunka vyras piktai, — ne! Kas gali įvertinti mano jaunystės dešimtį prarastų metų! Dešimtį metų atimti iš mano tėvynės, dėl svetimųjų kaltės. Ar gali duoti tai?

— Tai, ko tu prašai pats sau, aš negirdėjau, — nekantriai sako Senelis, — tu pagalvok greit, mano laikas — pinigai.

— Ko prašau savo žemei — sau prašau, — kalba vyras. — Argi tu manai, kad žmogus gali turėti kokių norų, nenorėdamas gero geriausiam? O, mano tėvynė, kaip tu esi užmiršta ir išsižadėtai Kai pasaulis švenčia ramybės šventę — Tu nebaigi kovoti. Tu, kuri buvai kaip mažytė paukštė, giedanti Dievo soduose, dabar nedaug reikia, kad tu tapsi relikvija. Tavę rodys, kai mokys kaip reikia ginti laisvę, bet kas iš to! Ar mes tik tebužsipelnome būti pavyzdžiu dar negyvenę? Kam kaltu jums apie skausmą — mes tiek išliejome ašarų, kad verkti nebemokame, — o jūs, jūs iš viso nemokate. Ir nekalbėkit apie jūsų šventes, aš noriu prisiglausti prie anų tolimų širdžių, kaip dykumoje prie smėlio, kurio gelmė išlaikė vandenį — tokią meilę savo kraštui, kurio jūs nesuprastėte. Linksminkitės — jūs puikiai pildote Biblijos isakymą: Palikite mirusiems laidoti savo numirėlius. Tačiau jūs užmiršote, kad iš nelaikų mirusiųjų kyla vaiduokliai!

— Gana, gana, — pyksta Senelis, — Tu esi pamiršęs vietoj dėkingumo, tu sakai kaltinamąją kalbą, į ką tai panašu! Paskutinį kartą duodu tau ką nors pasirinkti, tiktai greitai.

— Gerai, — taria vyras, — iš tikrųjų, negi tu keitas, bet juk tu galėtum truputį pataisyti. Tu gali viską?

— Žinoma, — šypsosi senelis, ir jis yra toks geras, kad žmogus vėl pasidaro pasitikintis ir vaikiškas, ir maldaujančiai prašo:

— Nunešk tiems, kurie valdo pasaulį — — —

— O, savaime suprantama, aš jų neaplenksiu, — sako Senelis, bet, ko tu nori?

— Nunešk jiems išminties ir drąsos nebijoti teisybės.

— Bet jiems užtenka to, — juokiasi Senelis ir ploja jam per petį, — pamatysi, per kelias dešimtis metų viskas taip puikiai susitvarkys.

— Ak, sušunka žmogus, grieždamas dantimis, — jūs, kurie savo laiką skaičiuojate turtu ir savo ramybe, ar jūs žinote, kad mūsų laikrodis sekundes lašina krauju! — Ir žmogus buvo toks beprotis, kad jis griebė šypsantį gerąjį Kalėdų Senelį už barzdos ir pajuto, kad guli ant žemės. Ne, tai ne dėlto, kad būtų gavęs smūgį — rankoje jis laikė pakulinę barzdą, ir prieš save regėjo apmuogintą pašaipingą ir plokščią veidą: ir šitas senelis buvo netikras...

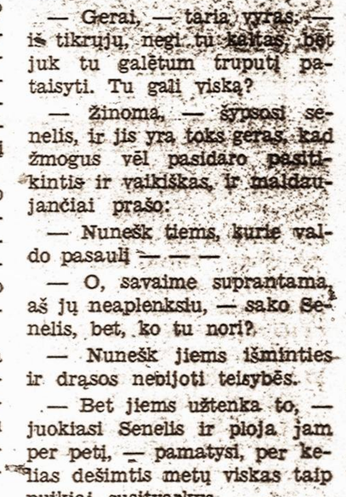

KNYGŲ PASAULYJE

Kristijono Donelaičio "Metai", pernai Vokietijoje išleisti nauja laida, šių metų pabaigoje iš spaudos išeina vokiečių kalba. Knyga su V. K. Jonyno medžio raižiniais išleidžiama Freiburge, Vokietijoje. Ten pat neseniai išleista paskutinioji prancūzų rašytojo Prosper Merimee laiškų iškojo gyvenimo novelė "Lokys".

Mazametė mergaitė įteikia savo kalėdinę auką Salvation Armijos atstovei.

KALĖDINIAI ŽENKLELIAI

Kiekvienais metais Kalėdų ir Naujųjų Metų švenčių proga mūsų siunčiamus ar gaunamus laiškus ir siuntinius puošia įvairiaspalviai ženkleliai, kurie yra ne tik tuo nepaprasti, kad ant jų nėra uždedamas pašto spaudas, bet ir tuo, kad vietoje nurodytos kainos turi sveikinimo žodžius. Paprastai juose įrašyta: Merry Christmas ir Happy New Year.

Šimtai milijonų tokių ženklelių tų metinių švenčių proga su šventiniais sveikinimus nešančiais laiškais ir siuntiniais keliauja ne tik Amerikoje, bet iš jos pakliūva ir į visus pasaulio kraštus, nešdami tą gražų sveikinimą: "Linksmų Kalėdų".

Atrodytų neįtikėtina, bet per paskutiniuosius keturiasdešimt metų šie ženkleliai buvo svarbiausieji ginklai kovoje su tuberkulioze. Tiesa, mokslininkas Robert Koch atrado tuberkuliozės bacilą, Rentgeno aparatai padeda nustatyti šios ligos buvimą ir eigą, tačiau lėšos, kurios tarnauja Amerikoje prieštuberkuliozinei akcijai, kaip tik ir eina iš šių margų ženklelių.

Įdomi yra jų atsiradimo istorija. Prieš 1903 metų Kalėdas Kopenhagos pašte tarnautojas Einar Hollbioll, rūšiuodamas laiškus, dėdamas pašto spaudą ant pašto ženkliukų, pagavo mintį, kad reikėtų įvesti tokius ženklelius, kurie puoštų siuntinius, būtų pardavinėjami Kalėdų švenčių proga ir atneštų pinigų vaikų ligoninės statybai. Ši savo sumanymą išdėstęs Danijos karaliui Kristijonui IX, gavo jo pritarimą, ir jau sekančių metų Kalėdoms buvo išleistas pirmas tokios rūšies ženklelis, kuris vaizdavo karalienę, Kristijono IX žmoną. Nuo to laiko Danijoje kiekvienais metais buvo leidžiami tokie ženkleliai.

1904 m. laišką su tokiu danišku ženkleliu New Yorke gavo žymus tų laikų reporteris ir socialinių reformų iniciatorius Jacob Riis. Šis laiškas iš jo senosios tėvynės jam taip patiko, kad jis pagalvojo, kad tuos iš ženklų plaukiančius pinigus kur kas racionaliau būtų sunaudoti prieštuberkuliozinei akcijai, skelbiant žmonėms šios ligos pavojų ir nurodant būdus nuo jos apsisaugoti. Šį savo planą jis aprašė 1907 m. "Outlook" magazine. "Tai joks stebuklas, kad aš tuberkuliozę susidomėjau, nes šeši mano broliai tapo šio žmonijos priešo aukomis" — rašė jis tada tame magazine.

Tačiau tas jo planas nesusilaukė visuomenės susidomėjimo. Neįtikėtina atrodė, kad toks smulkus dalykas gali tokį svarbų reikalą paveikti. Tačiau jauna medicinos darbuotoja Emily P. Bissel šią mintį pasigavo savo reikalui. Ji žinojo vieną senatorių, kuri buvo dideliame materialiniame nepatekliuje, todėl ir trys šimtai dolerių čia galėjo padėti. Ji skubiai užsakė atspausdinti 50 tūkstančių margų pašto ženkliukų su įrašu: "Linksmų Kalėdų" ir Raudonojo kryžiaus ženklu ir pradėjo juos platinti. Nežiūrint, kad spaustuvininkas neėmė pinigų už spausdinimą ir paštininkai prie pasto langelių savo klijentams tuos ženklelius siūlė, vistiek dar buvo permaža populiarumo. Tačiau čia pagelbėjo vienas žurnalistas. Leigh Mitchell Hodges, kuris "Philadelphia North American" laikrastyje redagavo kolumną, pavadintą "Optimist", savo redaktoriams įkalbėjo šiuo reikalu susidomėti. Tat, dar tų pačių 1907 metų Kalėdoms buvo šių ženklų parduota už tris tūkstančius dolerių. Sekančiais metais Kalėdų ženkleliai atsirado visoje Amerikoje ir taip prasidėjo tradicija.

1919 m. Kalėdų ženklelių laidoje Raudonasis Kryžius buvo pakeistas dviem kryžiais. Šis simbolis, kaip žinia, Tarptautinėje Konferencijoje Kovai su Tuberkulioze 1902 m. buvo priimtas kaip kovos su tuberkulioze emblema. Su dvigubais kryžiais ženkleliai pasirodė 46 kraštuose, jų tarpe Indijoje, Japonijoje, Korėjoje, Sirijoje, Palestinoje ir Rusijoje.

Šiuo metu Amerikoje iš kalėdinių ženklelių gaunamos pajamos paskirstomos daugiau kaip 300 įvairių kovos su tuberkulioze organizacijų, kurių tikslas yra prieštuberkuliozinė akcija, supažindinant gyventojus su šios ligos baisumu ir nurodant kelius jos išvengti. Kadangi mokslo pasauliui ligi šiolei dar nepavyko išrasti vaistų nuo šios ligos, tai šis kelias kovai su ja ligi šiol dar laikomas pačiu geriausiu. Nuo 1907 m. Amerikoje metinis mirtingumo procentas žymiai sumažėjo, tačiau vistiek dabar per metus miršta dar iki 55,000 žmonių. Taigi, atrodo, kad tie margi kalėdiniai pašto ženkleliai dar ilgai bus reikalingi.

S. Her

DAINŲ RETENYBĖS

SURINKO DR. J. BALYS

Tiktai vienos norėjau

Vai augo, augo
Žali berželiai,
Gaie tėvo dvarelio (2).

Pro tuos berželius,
Pro tuos žaliuosius,
Tekė' srauni upelė (2).

Ant tos upelės,
Ant tos sraunosios,
Plaukė juodas laivelis (2).

O tam laively,
O tam juodajam,
Šoko šimtas mergelių (2).

Su visom šokau,
Su visom gėriau,
Tiktai vienos norėjau (2).

Kad aš negausiu
Tą mylimąją,
Nešersiu nė žirgelį (2).

Aš jį nešersiu,
Nė nebalnosiu,
Nė kitos neieškosiu (2).

Dain.: Uršulė Žemaitienė, 59. Gimt.: Šukių k., Lankeliškių par. Atv.: 1914. Gyv.: 3051 So. Poplar St., Chicago, Ill. Užr.: 1949. VII.

KALĖDINĖS MINTYS

Atbudau. Kalėdos! Varpai gaudžia. Varpų muzika skamba mano ausyse. Ir gieda: Leisk savo širdžiai plakti kartu su didžiojo Džiaugsmo širdimi.

Kol žmogus neištrems nedorą mintį iš savo protinio sandėlio ir neužleis vietos Kristaus "ramybė žemėje, gerovė žmonėms" principui, tol Rūtas ir avinėlis negalės gulėti gretimai.

Tik meilė tėra raktas į begalinę harmoniją.

Kristus moka gyvenimo harmonijos.

Barjerai tavo sąmonėje yra sustatyti iš neteisingų įsitikinimų, klaidingos nuomonės ir per didelio didžiavimosi savim. Jie užtvenkia Teisybės laisvės spinduliavimo sroves.

Kristus tavo viduje yra gydančios jėgos šaltinis.

Jėzaus bičiuliavimasis yra takas į palaimą.

Žmonės dalina gyvenimą į du skyrius — pasaulinį ir religinį. Kristus skelbė visą gyvenimą esant dievišku. Žmogus sudraskė Kristaus kūną į šimtą penkiasdešimt vieną kitai prieštaraujančių dalių. Kristus neskelbė nei sektų, nei kredų.

Mes ligi šiol tebematome vyrus ir moteris, kurie aukoja savo gyvenimą klaidingam asketizmo mokslui, kurio Jėzus nemokė, ir kuris paraližuoja jėgą nugalėti nuodėmę.

Kristaus evangelija yra linksmų žinių skelbimas, ir mes turime jas nešiotis širdyse.

Gyvenimo meilė, viltis ir tikėjimas, turi kurti mūsų mintis. Mes turime pakilti virš prieštaravimų, virš medžiaginės nesantaikos.

Minties harmonija ir siekimo jėga ras ir privalo rasti savo išraišką kūno tvirtume ir pavidalo tobulume.

Savanaudiškas materializmas dominuoja abu: pasaulį ir bažnyčią. Bizniškas pasaulis ir bažnyčia, prisidengę egoistinio materializmo rūbais, nuklydo nuo didžiosios šviesos. Abu — klajojančios žvaigždės, išklydusios iš harmonijos, ramybės ir gyvenimo, bastos mirties erdvėje.

Kristaus principų filosofija išdėstyta jo gyvenime, kuris buvo skirtingas nuo šių dienų sekėjų.

Sakyti, kad tu sutinki su Kristaus principu, nepakanka. Tu privalai įrodyti jį savo darbais, savo gyvenimu.

Amžinoji evangelija yra mūsų religinė išraiška, mūsų tobulumo, sapno įkvėpimo simbolis, mūsų idealų vizija. Ji yra tai, kas suteikia gyvenimui prasmės.

Žiūrėk! Vienas žmogus išdrįso skelbti savo aukštybę, kad žmonės išsižadėtų savęs ir gerbtų jį kaip Dievą! Be galo baisi yra toji žmogaus vizija — akys žiūri ir nemato savo brolio. Dvidešimt amžių prabėgo, kuomet ta kilnioji ir vieniša siela drįso aukotis begalinei meilei, pasitikėti Neregimuoju. Tačiau balsas, kuris kalbėjo Jame, šiandien tebekalba mumyse, ir kalbės dar kitiems amžiams prabėgus... Ir iš mūsų pačių esybės gelmių ji mus graudena, kad mes esame laisvi Amžinojo Tėvo vaikai.

Kalėdos atrodo ironiškai dedikuojamos "Taikos princui". Ir, tačiau, šios dienos simbolis mums turi gilesnės reikšmės, kaip bet kuriems kitiems žmonėms ar tautoms — nuo pat krikščionių eros pradžios.

Mes turime teisę vadintis krikščionimis tik tada, kai Kristaus dvasia pasireiškia mūsų mintyse, kalbose ir veiksmuose.

Visas krikščionių mokslas ligi šiol neįstengė ištirti žmogaus sielos gelmių.

Kristus — jo paveikslas kabo bažnyčioje, jo dvasia gyvena mano sieloje.

Kristaus dovanos: išminties dvasia, pažinimo dvasia ir tikėjimo dvasia. Jėga gydyti ligas ir daryti stebuklus. Pranašavimo jėga, jėga pažinti dvasią ir jėga kalbėti bei suprasti kitų kalbas. Tai septynios dieviškos prigimties galybės.

Kas nešioja Kristų lūpose, o ne širdyje, tas nevertas vadintis krikščioniu.

BUDRIKAS

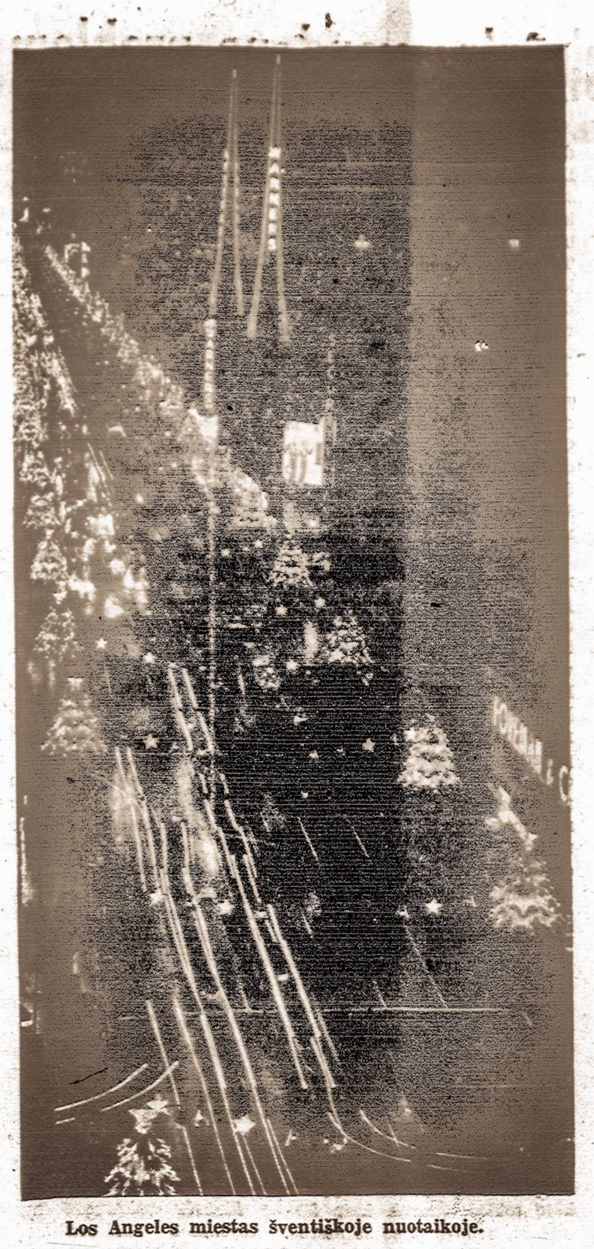

Los Angeles miestas šventiškoje nuotaikoje.

KALĖDŲ RYTAS, GENEROLE

Ne rudenio audra palaužė girios medį,
Ir verkiantį žilvytį apšarmojo — ne šarma...
Tai sviedinio skeveldra parbloškė vienturtį sūnų —
Tai motina pražilo mylimo vaikelio verkdama...

Plačiom erdvėm, per baltą sniego drobę —
Nusitiesė krauju ir ašarom paženklinti takai...
Kranksėdami ir rėkdami varnai lakioja,
Dantis kalendami, atbėga peralkę vilkai...

O vade, tu sakei, kad einame tėvynės ginti, —
Dabar liepi mum griaut kitų žmonių namus...
Prisiekiam tau aukoti širdis ir jaunatvę,
Tik grobti ir naikint nemokyk mus...

Pro kalno kauburį varpų giesmė atskrido —
Ramybė ir taika šiandieną, broliai! —
Ak, kalviui leisk grįžt kalvėn, o piemeniui stonelėn —
Kalėdų rytas jau, Kalėdų rytas, generole...

STASYS SANTVARAS

PHILADELPHIJOS LIETUVIAI

(Atkelta iš 2 pusl.)

klausomybės paskelbimą (aktas įvyko 1776 m. liepos 4 d.). Nepriklausomybės deklaracijos kopija (foto kopija) ir dabar po stiklu guli: ji byloja apie amerikiečio laisvę ir teises. 1787 m. čia buvo paskelbta Jungtinių Amerikos Valstybių konstitucija. Vakarų pusėj nuo Nepriklausomybės namo, visai arti, stovi Kongreso namas (Congress Hall).

MIESTO ROTUŠĖ

Miesto rotušė puikus architektūros kūrinys. Tai nuostabus, senas, prancūzo architekto kūrinys, be galo gražus, o elektros šviesa apšviestoje bokšto viršūnėje ir naktį matyti milžiniška bronzinė William Penn 37 pėdų statula. Ją sukūrė skulptorius A. M. Calder. Ji sveria net 52.400 svarų. Šiame pastate posėdžiavo pirmasis Jungtinių Amerikos valstybių teismas nuo 1791 iki 1800 metų. Šio pastato statyba anais laikais kaštavo $25,000,000.

PIRMOJI BETSY ROSS VĖLIAVA

Ponia Elizabeth Griscom Ross gimė 1752 m. Philadelphijoje. Ji buvo gabi ir talentinga rankdarbių ir tautodailės menininkė — darbininkė. 1776 m. ją aplankė generolas George Washington, pulkininkas George Ross ir Robert Morris. Ji gavo užsakymą pagaminti pirmą Amerikos vėliavą. Vėliava buvo pagaminta ir ji labai patiko jiems. Pagaliau 1777 m. Amerikos Kongresas pripažino Betsy Ross kūrinį visų Jungtinių Amerikos Valstybių vėliava. Dar šiandien Betsy Ross namas, kur gimė pirmoji Amerikos valstybinė vėliava, pagrindinai atremontuotas ir perstatytas, stovi 239 Arch St.

KULTŪROS ŽIBINTAI

Tai muziejai. Jų daug ir bilijoninės vertės lobynas juose sukrautas. Štai, jų vardai: Atwater Kent muziejus (Philadelphijos istorijos), Meno muziejus: jame sukrauti paveikslai, skulptūros ir kt. dalykai. Tai meno kolekcijos iš įvairių laikų. Randame Europos, Eurazijos, Oriento, Amerikos ir kt. šalių genijaliųjų menininkų kūrinius. Galvojantį, mąstantį, mokantį įvertinti žmogų tos begalinės vertybės apstulbina, sujaudina. Šį muziejų lanko tūkstančiai vietinių ir iš kitur atvykusių lankytojų. Netoliese rymo kuklus, bet savo menine verte didingas Rodin Muziejus. Jame sukrauta nuostabus, skulptūros meno turiniu ir formomis tvykstantys prancūzų rinktiniai kūriniai. Toliau Komercijos muziejus. Jo steigėjas dr. Wm. Powell Wilson. Yra dar daug ir mažesnių muziejų, gamtos, masonų, planetariumas ir kt.

MOKSLO ŽIDINIAI

Pačiame centre Pensylvanijos universitetas: jame šiuo metu dirba mokslinį darbą keli ir iš Lietuvos atvykę profesoriai. Anksčiausia šiame universitete apsigyvenęs prof. Sennas, prof. A. Salys, prof. V. Krėvė - Mickevičius, dr. V. Mačiūnas, prof. J. Puzinas ir kt.

Temple universitetas, Jefferson, Hahnemann ir moterų medicinos kolegijos, Pennsylvanijos Dailės Akademija — Drexel Institutas, o priemiestyje Bryn Mawr mergaičių kolegija, Muzikos Akademija, kurioje telpa simfoninis orkestras ir Metropolitan opera, Benjamin Franklin Institutas, Wagnerio Institutas, Gamtos ir Politinių Mokslų Akademija, Istorijos Akademija — visos šios aukštojo mokslo institucijos varo gilią vagą Amerikos kultūriniame gyvenime. Prie to dar prisideda visa eilė bibliotekų.

TECHNIKOS STEBUKLAI

Tai per Delaware upę nutiesti tiltai. Kaip šimto aukštų dangoraižiai mus stebina ir verčia pamąstyti apie tokio pastato statybos sunkumus, taip stebina ir čia nišinimas tiltas. Jo ilgis siekia 3 mylias. Tiltas jungia Philadelphia, Pensylvaniją su New Jersey, Camden. Žodžiu, tiltas riša Pensylvanijos valstybę su New Jersey. Statyba baigta 1926 m. Išlaidos siekia 30,000,000 dolerių. Dar vienas tiltas pastatytas ties Palmyra-Tacony. Šis tiltas baigtas statyti 1929 m.: ir kaštavo apie 5,000,000 dolerių.

LIETUVIŲ GYVENIMAS

Statistikos duomenys byloja, jog čia gyveno: 1930 m. — 1,950,961 gyventojų, tuo tarpu 1940 m. registracijos duomenys rodo, jog besą tik 1,931, 334. Atrodytų, jog gyventojų kiekis mažėtų... Tačiau, pasiteiravus pas vietinius žmones, kurie seniai čia gyvena ir seka gyventojų judėjimą, atrodo kitaip. Jie tvirtina, kad 1950 m. reikia miestui priskaityti 2,500,000 gyventojų. Didelį procentą sudaro negrai, kurių čia yra apie 500,000. Be to, žydų tautybės amerikiečiai tą miestą valdo.

Mūsų tautiečių čia priskaitoma 15 tūkstančių. Bet kiti tikina, jog su apylinke gali susidaryti apie 25,000. Čia veikia keturios lietuviškos R. K. parapijos, šeši pašalpiniai klubai, Lietuvių Muzikalės salės namo bendrovė, National Lithuanian Beneficial Club, Lithuanian Republican Beneficial Club. American Lithuanina Comunity Association, Northside Lithuanian Republican Alliance ir Frankford Lithuanian Club.

Ir Philadelphija neatsilieka nuo kitų Amerikos miestų, suteikdama globą iš Europos atvykstantiems tremtiniams. Naujų ateivių priskaitoma apie 700 — 800 asmenų. Veikia Tremtinių Draugija, kuriai vadovauja pirm. prof. J. Puzinas, vicepirm. kun. St. Raila, sekr. Vl. Mingėla, ižd. inž. A. Banėnas ir dr. M. Krasauskaitė. Prie L. Tremtinių Draugijos veikia kultūros sekcija. Vadovas — Vytautas Volertas. Taip pat baigiama organizuoti socialinė — darbo parūpinimo sekcija. Organizacinį darbą atlieka ir bendrai labai daug tremtiniams pagelbsti, parūpina butus ir baldus, nenuilstamas darbininkas kun. St. Raila.

BALF'o 88 SKYRIUS

Philadelphijos BALF'o skyriaus valdybą sudaro: pirm. S. Cheleden, vicepirm. prof. Ant. Salys, vicepirm. kun. St. Raila, sekr. Vyt. Volertas, kas. Ad. Bach-Bačiauskas, koresp. Vl. Mingėla. Phila. BALF'o 88 skyrius 1949 m. spalio 7—8 dd. suorganizavo ir suruošė BALF'o seimą Philadelphijoje.

BALF'o centrui įteikta $7, 965.11. BALF'o seimo organizacinį darbą atliko beveik keli asmens. Garbė jiems ir padėka. Vieną kitą pavardę pravartu ir paminėti — tai: kun. Ignacas Valančiūnas, Vytautas Volertas, adv. Mankas, Henrikas Kemeklis, Elena Vainiūnienė, adv. Ch. C. Cheledenas, Juzė Augaitytė, John M. Švedas, A. Jurskis ir kt.

VLADAS MINGĖLA

KALĖDINĖS ĮVAIRENYBĖS

JAV valdžios miškų departamento darbuotojo Arthur Sowder pranešimu, vien Kalėdų eglaitėms (tik pačių medelių pirkimui), amerikiečiai šiemet išleisią per 50 milijonų dolerių, neskaitant papuošalų ir apšvietimo. Viso bus parūpinta apie 21,500,000 medelių, kurių pavieni kaina vidutiniškai $2.30. Į šias išlaidas taip pat dar neįskaitoma ir medelių pervežimo.

***

JAV vyriausybė tik prieš trejus metus pradėjo skaičiuoti Kalėdoms nukertamus medelius. Pernai vien Kanadoje buvo užsakyta 650,000 medelių.

***

United Press iš Columbijos pranešė, kad šiemet gruodžio mėn. 1 d. virš Jungtinių Amerikos Valstybių nuo vidurnakčio iki aušros buvo puikiai matoma Kalėdų žvaigždė. Astronomai sutinka, kad tai galėjo būti ta pati, kuri minima Kristaus gimimo Istorijoje, nes ši žvaigždė paskutini kartą buvo pasirodžiusi prieš 1949 metus. Ši žvaigždė priklauso Saturno ir Marso orbitai.

***

Liberaldemokratinė frakcija Saksonijoje (sovietinėje Vokietijoje) pareikalavo krašto vyriausybę pašalinti iš kalėdinių giesmių kūdikėlio Jėzaus vardą, pakeičiant jį Solidarumo Kūdikėliu, o Kalėdų Senelį reikalauta pakeisti Šalčio Seniu.

***

Austrijos sostinės Vienos gyventojai kasmet reikalingi nuo 450,000 iki 500,000 eglaičių. Kadangi ir šiemet nesitikima dalies medelių gauti iš užsienių, tai jie bus kertami vietiniuose miškuose, kurie čia paskutiniais metais ir taip jau apnaikinti. Anksčiau Viena eglaičių gaudavo iš Sudetų krašto.

***

"Number Please" — pageidavimų koncertas, kuri kasmet Kalėdų proga transliuoja JAV kariuomenė Austrijoje, šiemet bus transliuojamas per Vienos, Salzburgo ir Linzo radijus. Šių koncertų pelnas skiriamas Austrijos vaikų naudai. Perniai tuo būdu buvo surinkta 2,700 dol.

***

Pragos radijas patarė motinoms Kalėdų švenčių proga savo vaikams dovanų nupirkti knygų, kurios supažindintų juos su klasių kovų istorija. Tarp kitų, patariama jiems padovanoti knygų apie Lenino ir Stalino gyvenimą.

***

Krašto apsaugos departamentas pranešė, kad visi JAV kariuomenės tarnyboje esantys asmens, stacionuojantieji užsieniuose, turės pakankamas sąlygas švęsti Kalėdų šventes. Esą parūpinta dovanų, bus atitinkamos pamaldos su giesmėmis ir kt.

***

Vakarų Vokietijos Respublikos prezidento žmona Ella Heuss Kalėdų eglutę surengė 60 vaikų, kuriuos sudarė našlaičiai ar karo pabėgėliai.

***

Ziff Davis Publishing Company JAV išleido Eric Posselt redaguotą knygą, pavadintą "World Greatest Christmas Stories", kurioje surinkta 23 kraštų kalėdinės pasakos. Šios pasakos yra būdingos paskirų kraštų gyventojams ir vaizduoja jų galvoseną. Šios pasakos yra labai kruopščiai surinktos ir sudaro vertingą rinkinį.

***

Argentinos prezidento žmona Eva Duarte Peron kalėdų švenčių progą pasiuntė 50 siuntinių čekų darbininkų šeimoms.

Čekų komunistinių rašytojų oficiozas "Lidove Noviny" išjuokė prezidentienę, tardamas, kad ji sumaišiusi adresus. Esą, čekų darbininkai uždirba pinigų ir gali nusipirkti, ko tik jų širdis trokšta. Laikraščio manymu, šią pagalbą reikėję siųsti į pačią Ispaniją ar į Vakarų Europą, kur siaučia nedarbas ir darbininkai kietai kovoja už savo egzistenciją.

Linksmų Kalėdų švenčių
ir laimingų Naujųjų 1950 Metų

Linkime visiems seniau atvykusiems ir dabar naujai besikuriantiems, lietuviams tautiečiams Vienybėje — mūsų tautos jėga. Dirbkime bendrai, kad tuo būdu galėtume čia sukurti turtingesnį kultūros židinį ir Lietuvai, mūsų Tėvynei atgauti laisvę.

JUOZAS, ONA ir JUOZUKAS GINKAI
SALDAINIŲ KRAUTUVĖ
495 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.

Linksmų Kalėdų švenčių
ir laimingų Naujųjų 1950 Metų

PARK FLORIST
MOTIEJUS MAŽEIKA
Žymiausias lietuvis gėlininkas
8015 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN, N. Y.

Linksmų Kalėdų švenčių
ir laimingų Naujųjų 1950 Metų

Stepas ir Alice Karveliai
188 HIGHLAND BLVD.
Brooklyn, N. Y.

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ
IR LAIMINGŲ NAUJŲ 1950 METŲ

PETRAS ATKOČAITIS ir SŪNUS
FINE MEN'S & YOUNG MEN'S COATS
456 Johnson Ave. Brooklyn, N. Y.

Linksmų Kalėdų švenčių
ir laimingų Naujųjų 1950 Metų

Povilanskų Restoranas
BARAS ir SALĖ
158 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.

Linksmų Kalėdų švenčių
ir laimingų Naujųjų 1950 Metų

EDVARDAS LIETUVNIKAS
VAISTININKAS
Brooklyn, N. Y.

Linksmų Kalėdų švenčių
ir laimingų Naujųjų 1950 Metų

JONAS PATAŠIUS
LAIKRODŽIAI, ŽIEDAI IR
RELIGINIAI DALYKAI
307 GRAND ST. BROOKLYN, N. Y.

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ IR
LAIMINGŲ NAUJŲ 1950 METŲ!

American Radio and Hardware Co.

D. T. MICHELL, Prezidentas

152 MacQuesten Parkway

Mount Vernon, N. Y.

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ
IR LAIMINGŲ NAUJŲ 1950 METŲ

ANTHONY A. OLIS

SANITARY DISTRICT TRUSTEE
OF CHICAGO

Linksmų Kalėdų švenčių
ir laimingų Naujųjų 1950 Metų

Stephen Bredis, Jr.

ADVOKATAS
197 HAVEMEYER ST., BROOKLYN, N. Y.

Linksmų Kalėdų švenčių
ir laimingų Naujųjų 1950 Metų

Benedict J. Schegaus

REAL ESTATE & INSURANCE
195 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

Linksmų Kalėdų švenčių
ir laimingų Naujųjų 1950 Metų

KAZYS KUNDROTAS

54 Lokalo Delegatas.
Siuvėjų Unijos Lietuvių

Linksmų Kalėdų švenčių
ir laimingų Naujųjų 1950 Metų

SCHOLES BAKING, Inc.

V. LUKAS, Vedėjas
Didžiausia lietuvių kepykla
532 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.

Linksmų Kalėdų švenčių
ir laimingų Naujųjų 1950 Metų

Milchius Shoe Shops, Inc.

6921 GRAND AVENUE
Maspeth, N. Y.

Amerika susirūpino vandens problema

Paskutiniuoju metu Amerikoje susidurta su vandens problema ir daug kur tenka pergyventi nemažų sunkumų. Štai, aštuoniamilijoninis New Yorkas buvo priverstas griebtis net griežtų priemonių, įvedant kai kurių patvarkymų dirbtuvėms ir fabrikams, sunaudojantiems daug vandens, ir kreipiantis į gyventojus, raginant vandenį kiek galint taupyti, o netgi ir penktadienius vandens taupymo dienomis paskelbiant.

Pirmieji vandens taupymo duomens neblogi, bet tai esmėje klausimo vistiek neišsprendžia. Nors New Yorkas ir yra vandeningame rytiniame Amerikos krašte, tačiau vandens paviršius rezervuaruose, kurie jį aprūpina vandeniu, taip nukrito, jog ilgesnį laiką gresia miestui palikti visiškai be vandens. Žinoma, ši padėtis atsirado dėl vasaros ir rudens sausrų. Tačiau, nuolatos didėjant gyventojų skaičiui ir vandens suvartojimui, dabartiniai New Yorką vandeniu aprūpinantieji šaltiniai yra pernelyg negausūs.

Amerikiečiai bendrai sunaudoja labai daug vandens. Vidutiniškai vienam Amerikos gyventojui tenka per dieną 700 galionų. Ilgainiui šis kiekis vis didėja. Tikrumoje Amerika turi vandens šaltinių visiškai pakankamai, tačiau tas vanduo nėra atitinkamai visam kraštui paskirstytas. Pirmiausia yra pagrindinis skirtumas tarp drėgnųjų Rytų ir sausųjų Vakarų. Oro kritulių visoje Amerikoje būva tiek, jog jų užtektų visą trijų milijonų mylių Amerikos keturkampį užpilti 30 colių gilumo vandeniu. Riba, skirianti plotus su 20 colių metinių kritulių ir net mažiau, iš šiaurės į pietus kerta Texas, Kansas, Nebraską ir abi Dakotas. Į rytus nuo šios linijos vandens yra pakankamai, tačiau į vakarus — kritulių kiekis mažėja.

Viso sunaudojamo vandens penktadalį Amerika gauna iš šulinių, kuriems ji per dieną išleidžia daugiau kaip vieną milijoną dolerių. Ypač nuo 1935 m. padidėjo šulinių vandens sunaudojimas, skaičiuojant per dieną iki dešimties bilijonų galionų. Tačiau šiuo metu to vandens sunaudojimas padidėjo net 150 nuošimčių, kas dabar per dieną sudaro 25 bilijonus galionų, iš kurių daržams ir dirvoms sunaudojama apie 10 bilijonų, pramonei — per 5, miestams — per 3, ir pačiam kraštui (gėrimui ir maistui) — per 2 bilijonus galionų. Tačiau ir tai sudaro tik du dešimtadalius bendro vandens kiekio, o likusius aštuonis dešimtadalius Amerika ima iš upių ir ežerų.

Pats didžiausias Amerikos ir pasaulio miestas New Yorkas vandeniu aprūpinamas iš sričių, nutolusių nuo jos net 125 myliomis. Akvaduktai iš rezervuarų kasdien į New Yorką pervaro 1,19 bilijonų galionų vandens iš Croton ir Catskill sričių. Pastaroji normaliai turi apie 150 bilijonų galionų vandens, tačiau dabar čia tėra vos apie 56. Didysis Ashokan rezervuaras, kuris paprastai kaip ežeras atrodydugnas matyti. Šiuo metu Delaware upės apylinkėje statomas tretysis akvaduktas, kuris kaštuoja milijonus, tebus tik 1956 metais užbaigtas. Tačiau apie jį jau šiandien kalbama, kad, tokiu tempu didėjant New Yorko gyventojams, jo vandens tepakaks tik ligi 1960 metų.

Albany šiaurėje anksčiau naudojosi Hudson upės vandeniu, bet dabar ima jį iš Catskill, kasdienu sunaudodama 23 mil. galionų, o Shenectady, naudodamasis šulinių vandeniu, nuolatos jo stokoja.

Jersey City su apylinkėmis per dieną sunaudoja 35 milijonus galionų vandens, bet vistiek jo nuolatos trūksta. Wanaque rezervuaras, vandeniu aprūpinąs Newark, Patterson, Passaic ir Kearny, šiandien vienu bilijonu galionų vandens turi mažiau, nei paprastai. Newark dalį vandens gauna ir iš Pequannock rezervuaro, bet ir šis dabartiniu metu jo turi 300 milijonų galionų mažiau. Panaši padėtis Newarke buvo tik prieš 10 metų, gi vandens sunaudojimas Newarke nuo to laiko padidėjo 150 procentų.

Philadelphia turi pakankamai vandens iš Delaware ir Schuykill upių, bet tas vanduo yra nuolatos kanalizacijos ir pramonės užterštas. Čia sunaudojama per dieną daugiau kaip bilijonas galionų iš upių ir 100 milijonų iš šulinių.

Naujoji Anglija vandens turi pakankamai, nors apylinkėje tokios sausros, kaip šiemetinė, nebuvę prieš 25 metus. Šioje valstybėje pakaktų normaliai 20 colių oro kritulių, kad galima būtų vegetuoti, bet čia jų nukrenta net dvigubai. Bostoño miestas vandenį imasi iš Quabbin ir Wachusett rezervuarų ir turi jo tiek, kad gali jį ramiai gerti net 2,300 dienų.

Pietinėje Amerikos dalyje taip pat vandens yra pakankamai. Čia, pvz., Tenesse Valley rajone oro kritulių yra 52 coliai. Apskaičiuojama, kad šešiose pietinėse valstybėse kiekvienas žemės akras per metus tuo būdu gauna 6000 tonų vandens. Tat, Alabamoje, North Carolina ir Georgia vandens yra pakankamai. Tuo tarpu kiek mažiau vandens yra Louisiana valstybėje.

Amerikos širdis — didžiosios vidurinių vakarų valstybės — Illinois, Indiana, Michigan ir Wisconsin — vandens turi pakankamai, o tenai, kur kraštas labiau supramonintas ir jo stokojama, kasami šuliniai.

Missouri, nors 4,5 milijonus akrų turi aprūpinti vandeniu, jo stoka nesiskundžia. Mažiau vandeningos yra Nebraska, Wyoming, Montana ir Colorado, nors pereitoji žiema oro kritulių nešykštėjo.

Čia tenka ypač skaitytis su liūčių ir sausrų periodais. Paskutinieji septyneri metai čia buvo ypatingai drėgni, tat, manoma, kad dabar bus sausros laikotarpis.

Beveik nuostabu, kad Los Angeles miestas, šiandien turįs arti dviejų milijonų gyventojų (prieš 25 metu tetūrėjęs dar tik 850,000) ir išvystęs pakankamą pramonę, neturi vandens bėdų. Tuo tarpu pietinė Kalifornija jau turi daugiau fūpesčių. Ji aprūpina vandeniu iš Sierra-Nevada kalnų ateinančiu Owens upės akvaduktu, kuris yra 238 mylių ilgumo. Pats Los Angeles miestas dabar sunaudoja 350 milijonų galionų vandens, kuris beveik išimtinai ir skiriamas daržams ir namų reikalams, nes pramonei išeina vos 2 procentai.

Arizona sau vandens gauna dalį iš šulinių, o daugumoje iš trijų savo didžiųjų upių, tačiau ji veda kietą kovą su Kalifornija, norėdama gauti apie 400 bilijonų galionų per metus iš Colorado upės.

Šiaurės vakaruose esančios apysausės Kalifornijos, Oregono ir Washingtono sritys reikalingos daugiau vandens. Ir čia kai kur šulinių vandens paviršius yra labai nusėdęs, kas kelia pagristo rūpesčio.

Tokia maždaug yra vandens padėtis visoje Amerikoje. Vidaus reikalų departamento žinioje santi speciali tarnyba US Geological Survey rūpinasi vandens problemomis. Čia tvirtinama, kad vandens problema atsiradusi tik todėl, kad laiku nesusirūpinta išvystyti bendro vandens sunaudojimo planą. Šitai norima greitu laiku padaryti, nes vandens trūkumas ypač cheminės pramonės srityse gali gyvai atsiliepti į bendrą krašto padėtį.

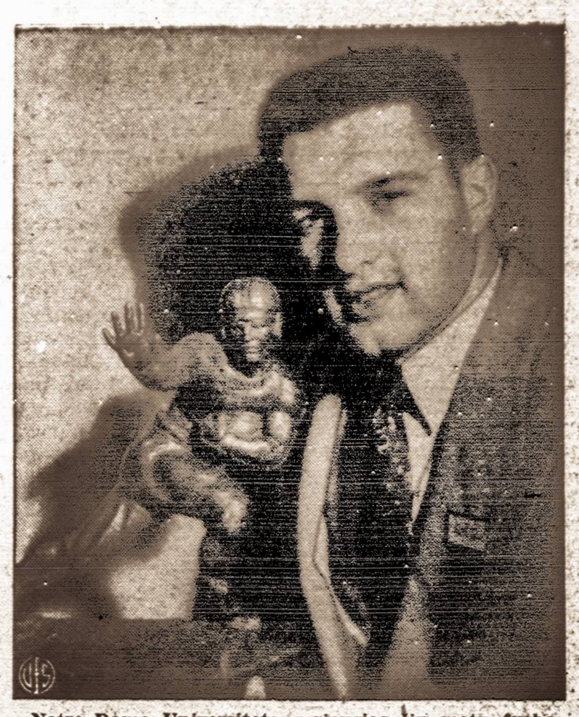

Notre Dame Universiteto geriausias šių metų futbolo žaidėjas Leon Hart laimėjo Heismon Memorial statulėlę.

LIETUVIAI IR SPORTAS

Rašo KĘSTUTIS ČERKELIŪNAS

Brooklyno YMCA Eastern District Church League pirmasis ratas jau užbaigtas. Pirmoj vietoj atsidūrė Lietuvių Atletų Klubo krepšininkai, papildomose rungtynėse nugalėję Ridgewood Presbyteriant 45-43. Nors lietuviai visas pirmenybių rungtynes buvo laimėję, papildomos rungtynės buvo reikalingos, nes viena pergalė aikštėje, kaip tik prieš tą pačią Ridgewood komandą, prie žalio stalo užskaityta pralaimėjimu. Mat, komandos atstovai nebuvo atvykę į vieną pasitarimą ir dėl to artimiausios po to pasitarimo rungtynės pripažintos kaip pralaimėtos. Tuo būdu lietuviai ir Ridgewood Presbyterians, kaip dvi komandos su 7 pergalėm ir vienu pralaimėjimu, turėjo dar kartą susikibti ir išaiškinti, kas yra pirmojo rato meisteris.

Papildomos rungtynės įvyko gruodžio 17 d. Iš pradžių lietuviai aukojo labai atsidėję ir pirmą kėlinį baigė 30-17. Po pertraukos už baudas aikštę turėjo apleisti Birutis, žaidikai įvėlė klaidų ir taškų skirtumą priešininkai sistematingai išdildė. Paskutinės minutės buvo labai įtemptos, bet galutinė pergalė taip ir liko lietuvių pusėje. Taškai: Lauraitis (12), Birutis (10), Mikulskis (7), Narbutas (7), Alf. Andrulis (6) Bagdonas (2), Ošlapas (1).

Antrojo rato rungtynės pradedamos sausio 14 d. Tada lietuviai žaidžia prieš St. Marsk. Pradžia 8,45 val. Toliau rungtyniaujama kiekvieną šeštadienį ir pirmenybės baigiamos kovo 4 d.

***

Gruodžio 14 d. Lietuvių Atletų Klubo krepšininkai turėjo draugiškas rungtynes prieš Reville Mohawks. Priešininkai buvo stiproki ir įdomi dvikovė baigėsi lygiomis 71-71 Taškai: Birutis (23), Mikulskis (20), Lauraitis (10), Narbutas (10), Alf. Andrulis (8), Bužinskas (0).

Šiemet Lietuvių Atletų Klubo krepšininkai daugiau rungtynių neturės. Ši rudenį iš viso sužaista 12 rungtynių. Laimėta 11 ir vienerios baigtos lygiomis.

Jau pačią pirmąją 1950 m. dieną krepšininkai pasirodys Klasčiaus salėje ir žais rungtynes su dar nežinoma amerikiečių komanda per biznierių radijo koncertą.

Sausio 7 d. krepšininkai rengia antrąjį sporto vakarą. Pirmasis, kiek prisimename, buvo lapkričio 24 d. Klasčiaus salėje, kai laimėta prieš Brooklyno Vyčius 80-36. Reikia tikėtis, kad ir šis parengimas susilauks dėmesio. Šį kartą bus žaidžiama prieš katalikų jaunuomenės organizaciją CYA, kurios komanda yra stipresnė už Vyčius. Naujasis priešininkas taip pat amerikiečiai lietuviai ir bus įdomu palyginti jų pajėgumą su neseniai atvykusiųjų klase. Po rungtynių, kurių pradžia 7 val., bus šokiai.

Šis sporto vakaras įvyks Volkerts Hall, 38-11 27th St., Long Island City (3 blokai nuo Queens Plaza). Įėjimas 1 dol. Bilietai iš anksto gaunami pas krepšininkus ir Lietuvių Atletų Klube. Krepšinio mėgėjai turės dar vieną įdomų vakarą, o pasiekti tą salę yra patogu, nes Queens Plaza stambus susisiekimo mazgas ir visiškai netoli nuo Brooklyno lietuviškosios dalies.

***

So. Bostone sekmingai lietuvių šachmatininkų komanda, kuri savo klasėje pirmauja. Pavieniai žaidikai taip pat pasižymi. Neseniai įvykusiose Bostono pirmenybėse Lietuvos meisterių klasės žaidikas Tautvaišas laimėjo miesto meisterio vardą, įveikęs visus priešininkus. Tose pat pirmenybėse kitas lietuvis, Merkis, iškopė į trečią vietą. Tai vertingi pasiekimai garsinant lietuvius.

STUDENTŲ RAMOVĖNŲ SUKAKTIS

Daugelis girdi dainuojant "Ramovėnų maršą", bet maža čionykščių žino, kas tie ramovėnai.

Tai jaunieji Lietuvos kariuomenės atsargos karininkai — studentai akademikai, susiorganizavę į studentišką Lietuvos Atsargos Karininkų Korporaciją.

Šiais metais jie mini aštuonioliktąją korporacijos įsisteigimo sukaktį. Laisvojoje Lietuvoje kiekvienais metais Kaunas matydavo spalio — lapkričio mėn. ramovėnus, žygiuojančius darniose ir tvarkingose gretose į Igulos bažnyčią švęsti savo metinės sukakties.

O šiandien nemažą šios organizacijos vyrų kenčia kankinio kančią tolimosiose Sibiro taigose, daug Lietuvos miškuose tęsia su ginklų rankose kovą prieš šalies pavergėjus ir dalis vakarų demokratiniuose kraštuose yra suradę laikinę pastogę.

Korp! "Ramovė" nebuvo politinė organizacija, jai rūpėjo tik mokslas, tėvynės meilė ir fizinis Lietuvos jaunimo tobulinimasis. Ji buvo visos Lietuvos jaunimui. Todėl jos vyriausias šefas buvo amžinos atminties Respublikos Prezidentas Antanas Smetona, jos garbės nariai ir mecenatai: kankinio mirtimi žuvęs prie Červenės pulk. B. Giedraitis, gen. St. Raštikis, gen. Nagevičius, prof. M. Biržiška, gen. Černius, pulk. Dulksnys (bolševikų išvežtas), pulk. Dočkus ir kt.

Ši studentų organizacija buvo kitokia ne tik savo sudėtimi, kad joje galėjo būti nariais tik vyrai studentai atsargos karininkai, bet ir savo siekimais bei uždaviniais, nei kitos akademinės organizacijos. Ji neužsidarė vien akademinėje veikloje, studentiško gyvenimo tradicijose bei papročiuose. Ramovėnai yra atlikę Lietuvos visuomeniniame gyvenime svarbų vaidmenį. Jie aktyviai dalyvavo visuomeniniame tautinės — karinės propagandos ir krašto jaunimo tautinio ir patriotinio auklėjimo darbe.

Ramovėnai buvo sumanytojai ir organizatoriai "Kariuomenės ir Visuomenės" švenčių, "Ginklų Fondo" propaguotojai. Ramovėnų vyrų choras per radiją kas savaitę skleidė lietuviškos kariškos dainos grožį.

Lietuvos pavergėjams nepatiko visos lietuviškos organizacijos. Visas jie jas likvidavo ir daugelio valdybas areštavo ir per kalėjimus ištrėmė į tolimuosius Rytus vergų darbams. Korp! Ramovė valdybą buvo kalinama ir žiauriai tardoma. Ramovėnai perėjo į pogrindinį veikimą. Jų paskutinis pirmininkas buvo gyd. V. Ramanauskas, bolševikų ir nacių kalintas. Pirmasis pirmininkas Domas Stankūnas žuvo kankinio mirtimi stalininiame kalėjime.

Su viltimi ir pasiryžimu ramovėnai žengia į devynioliktuosius metus. Tikėjimas ir viltis skatina ramovėnus ateičiai. Bus laikas, kada bus ištiesta kovos ranka likusiems tėvynėje kolegoms — draugams. Vėl skambės laisvoje Lietuvos šalyje "Ramovėnų maršas".

St. G.

JAV skaučių vienetas Slorae Park, N. Y. lankosi pas "Brazil" laivo kapitoną Harry N. Sadler, per kurį jos įteikia savo sveikinimus Brazilijos skautėms. Skaučių grupė šiuo metu studijuoja Brazilijos istoriją ir jos pramonę.

LIETUVIŠKŲ TEATRŲ DERLIUS CHICAGOJE

Paskutiniu metu Chicagoje uždirbėjo net du lietuviškieji teatrai. Vienas iš jų tai tremties vaisius "Atžalynas", kuris, persikėlęs į Chicagą, atvaivino savo veiklą, o antrasis — čia naujai susiformavęs profesionalų vaidintojų "Lietuvių Teatras". Neseniai šiedu teatrai paruošė savo premjeras.

ATŽELĘS "ATŽALYNAS"

Apie "Atžalyną", kaip meno kolektyvą, gyvuojantį jau ketveri metai, buvo nemaža rašyta. Jis susikūrė Hanau stovykloje, kur nuveikė didelį darbo barą. Tremties dienose šis vienetas pakėlė daugel sunkumų, tačiau dideliu jaunųjų teatro mėgėjų ryžtu jis perėjo per visas kliūtis. Įvairiose tremtinių stovyklose "Atžalynas" turėjo arti 100 spektaklių, kas rodo jo užsibrėžtą tikslą suteikti lietuviškajai visuomenei dvasinio peno, kuris buvo taip reikalingas tremties kelyje.

Chicagoje atsikūręs "Atžalynas" vėl kreipia į save lietuvių dėmesį. Tai buvo galima pastebėti iš pirmojo jo pastatymo — V. Adomėno 3-jų veiksmų komedijos "Svetimos plunksnos", turėjusio didelį pasisekimą. Pati veikalo dvasia, kurią režisierius J. Blėkaitis sugebėjo tinkamai pagauti ir perteikti vaidintojams, užbūrė žiūrovus ir iki paskutinės minutės spinduliavo tyru jumoru.

"Atžalyno" vaidintojai visi turi neblogus vaidybinio meno duomenis. Iš visų daugiausia išsiskyrė Jonas Kelečius (Anicetas Čiurka), kuris savo gera balsine medžiaga bei judesių darnumu užimponavo publiką. Kitas roles vaidino: Antanas Minelga — Praną Čiurką, Ona Trečiokienė — Agotą Butkutę, Nelė Venclauskaitė — Paulę Butkutę, Stasys Petkus — Juozą Tamionį, Vaclovas Macieža — Kazimierą Burbulą ir Zuzana Venclauskaitė — Teklę Grinkutę.

Šiam "Atžalyno" pastatymui dekoracijas piešė dail. Albinas Bielskis, kuris, pasinaudodamas dail. Liudo Vilimo eskizais, veikalui davė gana jaukią ir malonią aplinką.

"Atžalyno" režisierius J. Blekaitis savo teatrinę karjerą pradėjo 1940 m. Vilniaus miesto teatre, prieš tai kurį laiką studijavęs Algirdo Jakševičiaus teatro studijoje. Nuo 1941 m. J. Blėkaitis perėjo dirbti į Vilniaus "Vaidilos" teatrą, pradžioje aktoriumi, o vėliau pasirodė, kaip režisierius. Pirmasis jo pastatymas įvyko 1944 m. pavasarį Vilniaus „Vaidilos" teatre, režisuojant veikalą "Marijanos kaprizai".

"LIETUVIŲ TEATRAS"

1949 m. gruodžio 3 d. gimė visiškai naujas lietuviškasis teatras, paruošdamas pirmąjį savo veikalą J. Grušo "Tėvą". Aplink šį teatrą, kuriam vadovauja Stasys Pilka, yra susibūrusios bemaž stipriausios Chicago lietuvių teatrinės jėgos.

Šio veikalo premjera praėjo pakilia ir jaukia nuotaika. Prieš vaidinimą įvyko oficialus teatro atidarymas, per kurį pradžioje žodį tarė jo vadovas Stasys Pilka, o po to Lietuvas konsulas Chicagoje dr. P. Daužvardis, pasakydamas keletą šiltų linkėjimų.

Ši Juozo Grušo 4 veiksmų drama, kaip ir buvo laukta, žiūrovams paliko didelį įspūdį.

Veikalo vaidintojai, nors ir buvo surinkti iš įvairių teatrinių mokyklų, rež. Stasio Pilkos didelių sugebėjimų dėka tapo darniai suburti į vieną vienetą.

Pačiame dėmesio centre, be abejo, buvo pats tėvas — Jokūbas Budrys (Petras Mačys - Mačinskas), ant savo pečių nešęs visą veikalo svorį. Jokūbo sūnus — Karolis (Alfonsas Brinka), nors ir sunkų vaidmenį turėdamas, jį atliko pasigėrėtinai.

Budrio motina (L. Barčaitė), Budrienė (O. Petravičiūtė) ir Janulis (J. Baliutavičius) šiame veikale bemaž be trūkumų sugebėjo atlikti taip pat nebelengvas savo roles, suteikdami daug gerų vilčių ateičiai.

Likusios rolės, kaip: Genės (vaid. St. Kielaitė), Kybarto (K. Oželis), Narbutienės (S. Aleksiūnaitė), teismo anstolio (B. Sriubas), Juknos (J. Bražys), Antanaitytės (E. Petrokaitė) teisėjo (K. Balčiūnas), teismo sekretoriaus (K. Vešiota) ir testamento rašytojo (J. Voldemaras) buvo irgi be priekaištų.

Dail. Vl. Vijeikio dekoracijos, nors, matyt, ir nebuvo naujos, pastatymui suteikė turtingą foną.

Ed. Šulaitis

Ši baltoji papūga, kuri užtinkama tik poliarinėje srityje, su sunkiai sužeistu sparnu netikėtai atsirado vienoje New Yorko saloje. Vietos gyventojai ją perdavė Long Island gamtos muziejui.

TARPTAUTINĖ POLITIKA

(Atkelta iš 4 psl.)

tai buvo didelių taikos vilčių metai: jie inercijos būdu palaikė apgaulingą tikėjimą gera visų valstybių ir visų režimų valia. Antrieji dveji metai buvo sąmokslo, provokacijų ir visokių eksperimentų metai. Ir pagaliau paskutinieji metai buvo ruošiamosios agresijos ir savaginos metai.

"Jei nori taikos — ruoškis karui", taip skelbia romėnų išmintis. Joks ginklavimasis dar nėra pasibaigęs be karo. Ir tik propagandiniai tikslai reikalauja skelbti viena, o daryti visai ką kita.

Atrodo, kad tiek sudarytoji Vakarų Europos Unija, tiek Atlanto Paktas, tiek projektuojamas Pacifiko Paktas atsirado arba atsiras ne vien tik kad sulaikytų agresorių, bet daug daugiau dėl to, kad agresija yra neišvengiama. Tokiu įsitikinimu Sovietų Sąjunga ir Jungtinės Amerikos Valstybės įėjo į dabartinį pasaulinės politikos etapą, kurį sudaro penkerių metų "šaltasis karas", galįs pasibaigti tikruoju karu.

KAIP LAIMĖTI KARĄ?

Peržiūrėjęs besibaigiančių metų tarptautinius politikos įvykius, juose visuose randi problemą, ne tą, kaip išvengti karo, bet kaip jį laimėti. Tai yra pats didysis ir pats esminis klausimas, apsprendžiąs dviejų didžiųjų blokų — sovietų ir amerikiečių — tarptautinės politikos metodus.

Yra natūralu, kad kiekviena valstybė savo užsienių politiką paremia saugumo apskaičiavimais. Ligi tie motyvai nusveria politikos metodus, nėra pavojaus taikai. Bet, kai tik užsienių politika įgauna ekspansijos ir dominacijos kryptį, ji būtinai anksčiau ar vėliau turi sukurti nesantaiką. Sovietų užsienių politka turi du esmenius, jos kryptį apsprendžiančius, elementus: 1. įsitikinimas, kad ji yra nuolatos grasoma kapitalistinių kraštų ir 2. įsitikinimas, kad konfliktas yra neišvengiamas tarp komunistinio ir kapitalistinio pasaulių. Pirmasis elementas veda Sovietų Sąjungą į nepasitikėjimą tarptautiniais organais. Antrasis spiria visu rimtumu ruoštis konfliktui su kapitalistais, ginkluotis ir laukti patogiausio laiko.

KATRAS PAILS?

Jungtinės Amerikos Valstybės, susitikusios su tokia Sovietų Sąjungos politika, yra priverstos viską daryti, kad jaustųsi pakankamai tvirtos tam neišvengiamam susidūrimui. Taigi, abu blokai yra įėję į žūtbūtinių rungtynių kelią ir veikia, kad jų priešininkas pirmiau pailstų.

Yra visiškai natūralu, kad žmonės, išgirdę tvirtinimą, jog karas yra neišvengiamas, tuoj pat stato klausimą: kada? Būtų nenuostabu, jei karas kiltų po volandos, rytoj, jo pusės metų, po vienerių, dvejų ar trejų metų. Jei js vėliau prasidėtų, reikėtų labai stebėtis ir, gal būt, nuliūsti...

KOMUNIZMAS AR DEMOKRATIJA?

Palikdami nuošalyje laiko klausimą, mes turime sutikti su mintimi, kad abi didžiosios jėgos — Sovietų Sąjunga ir Amerika — jau dabar yra tam tikrame karo stovyje. Prieš du mėnesius gen. Omar Bradley, lankydamasis Europoje, statistikos duomenimis įrodinėjo, kad sovietai pajėgtų okupuoti Europą per kelias savaites. Jei taip įvyktų, reikia iš anksto žinoti, kad sovietų užimtoji Europa būtų visai kitokia, negu Hitlerio užimtoji. Ji tuojau pat taptų naujo pasaulio žemė, savo didžiąja jėga atsiremtų į Rusiją ir į Kiniją.

Taigi, tarptautinės politikos problema šiandien apima tik vieną ir patį pagrindinį klausimą: komunizmas ar demokratija.

Ar bereikia kartoti, kad Lietuvių tauta priklauso prie to fronto, kuris kovoja prieš komunizmą. Jos geresnės ateities viltys yra sujungtos su pergale jėgų, siekiančių laisvės visiems žmonėms ir visoms tautoms. 1939 m. Lietuva galėjo pasirinkti neutralumą, nes karas prasidėjo dėl Danzigo.

Šiandieninis karas eina dėl naujos religijos, dėl naujo dievo. Ir lietuvių tauta jau šeštą šimtmetį keliauja krikščionybės idealų keliais. Sovietų žiaurioji prievarta ją įstūmė į naujos stalininės religijos sistemą. Bet ji visa savo siela, visa istorija, tradicijomis ir elgsena priklauso pasauliui šiapus uždangos.

Lietuviškos knygos skaitytojus

Kalėdų ir Naujųjų Metų proga sveikina

LIETUVIŲ SPAUDOS CENTRAS AMERIKOJE

412 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y.

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų 1950 Metų

JONAS KRUNKLYS

VIENYBĖS AGENTAS

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų 1950 Metų

BRUNO MINET

43 SOUTH 10th ST.

BAR and GRILL Brooklyn, N. Y.

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų 1950 Metų

Republic Bar & Grill

IGNAS SUTKUS

492 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų 1950 Metų

LOUIS RESTAURANT

44 HUDSON AVENUE

L. ALEKSIEJUS Brooklyn, N. Y.

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų 1950 Metų

DAVID LOEBER

LAISNIUOTAS PLUMERIS

Sąžiningas patarnaviams šildymo insteliacijų reikalais

432 BEDFORD AVENUE BROOKLYN, N. Y

G. A. BIURGER

BARONO *MIUNCHHAUZENO* NUOTYKIAI

KELIAUJANT, KARIAUJANT IR MEDŽIOJANT

Bet mano supratimu labai toli jie negalėjo atsilikti. Jie greit turėjo mane pasivyti. Belaukdamas nujojau su savo pailsusiu Lietuviu prie šulinio pasigirdyti. Jis gėrė be saiko ir su tokiu dideliu troškuliu, kurio negalima buvo numalšinti. Kai, besidairydamas savo žmonių, atsigręžiau, ką aš pamačiau? — Visas mano arklio užpakalis buvo lyg nupiautas, todėl vanduo pro ten tekėjo kiaurai, nė kiek nenuramindamas to gyvulio troškulio.

Kur ir kaip tai galėjo atsitikti, man buvo visai nesuprantama, kol pagaliau atskubėjęs mano raitasis plydovas to įvykio aplinkybių man nenušvietė.

Pasirodo, kai aš, kaudamasis su bėgančiu priešu, veržiausi į miestą, staiga buvę nuleisti apsaugos grotai, kurie krisdami ir nukirtę mano arklio užpakalį. O tas užpakalis prie vartų besidaužydamas pridaręs priešui dar daugiau žalos ir nušokavęs į šalia esančią pievą, kur tarno manymu aš jį tikriausiai galįs rasti.

Tuojau apsisukau, ir likusioji arklio pusė šuoliais nunešė mane į tą vietą. Mano dideliam džiaugsmui, tikrai ten radau antrąją arklio pusę, visai ramiai bevaikštinėjančią.

Kadangi turėjau neprieštaraujančius įrodymus, jog abi mano arklio dalys buvo dar gyvos, tuojau liepiau pašaukti kalvį. Šis, ilgai negalvodamas, abi dalis sustatė savo vietose ir sutvirtino jas po ranka pasitaikiusių laurų atžalomis. Žaizda laimingai sugijo, bet atsitiko dar tai, kas tik garbingam arkliui atsitikti tegalėjo: laurų atžalos jo kūne išleido šaknis, sulapojo ir susikliaudė, virš manęs sudarydamos puikią palapinę. Ir po to savo ir savo žirgo laurų pavėsyje aš dar galėjau atlikti daug garbingų žygių.

Šia proga norėčiau priminti dar vieną mažą šio nuotykio nepatogumą.

Nuo ilgos ir intensyvios kovos mano ranka nuo kardo taip suautomatiškėjo, jog gana ilgą laiką ji nesąmoningai dar kartojo kapojimo judesius. Todėl, kad pats savęs ar kitų nesužeisčiau, tą ranką apie savaitę laiko turėjau nešiotis suraišiotą, tarytum sužalotą.

Toks vyras, kuris mokėjo jodinėti tokiu žirgu, kaip mano Lietuvis, manau įtikins skaitytoją ir šiek tiek kitokia jojimo meno išmone, kuri gal kiek ir pasakiškai atrodo.

Buvo taip, kad mes kartą apsupome nebepamenu kokį tai tvirtovės miestą. Maršalui buvo svarbu sužinoti apie priešą, esantį toje tvirtovėje. Atrodė nepaprastai sunku, beveik neįmanoma pro sargybų postus patekti tvirtovėn. Be to, nebuvo nė tokio kareivio, kuris būtų galėjęs sugebėti šį uždavinį sėkmingai įvykdyti.

Drąsos ir tarnybinio uolumo paskatintas, atsistojau šalia didžiausios patrankos, iš kurios tuo momentu buvo šaunama į miestą, šokau ant sviedinio ir nujojau tvirtovės kryptimi. Jojant man kilo galvoje įvairiausių minčių.

"Taip, tenai aš veikiai pateksiu, bet kaip atgal sugrįšiu?" — pagalvojau. "Pagaliau kaip seksis pačioje tvirtovėje? Ar kaip šnipą priešas nepakabins mane artimiausiose kartuvėse? Ne, tokios garbės vietos aš turiu išvengti."

Po šitokių ir panašių minčių trumpai apsisprendžiau, savo užrašų knygelėje nubraižiau priešo įsitvirtinimų planą ir, pasinaudojęs laiminga proga, peršokau nuo savo ant priešo patrankos sviedinio, skridusio pro pat šalį į mūsų stovyklą, ir vėl grįžau sveikas pas mieluosius saviškius.

Koks aš pats šuoliui buvau lengvas ir vikrus, toks buvo ir mano arklys. Nei tvoros, nei grioviai man nekliudė. Visada jodavau tiesiausiu keliu.

Kartą man prisiėjo vytis skersai kelio bėgantį zuikį. Kelyje tuo tarpu tarp zuikio ir manęs pasipainiojo karieta su dviem jaunom, garbingom damom. Mano žirgas pro atdarus tos karietos langus taip staiga ir neužkliūdamas nėrė, jog vos bespėjau pakelti kepurę ir tas damas atsiprašyti.

Kitą sykį norėjau peršokti vieną balą, kuri pradžioje man neatrodė tokia plati, kokią aš ją paskiau pamačiau, būdamas jau šuolio viduryje. Kabodamas ore apsisukau ir šokau atgal, kad naujam šuoliui galėčiau daugiau įsibėgėti. Bet ir antrą kartą šuolis buvo per trumpas, ir netoli kito kranto įkritau į dumblyną ligi kaklo. Čia tikriausiai būčiau žuvęs, jeigu ne mano tvirta nuosava ranka, kuri laikėsi už nuosavų karčių su arkliu, stipriai laikomu tarp mano kelių ir ištraukusiu mane iš tos klampynės.

Nors buvau, rodos, pakankamai gudrus ir narsus, o mano arklys — stiprus, judrus ir greitas, tačiau turkų kare vis dėlto nevisada man sekėsi pagal mano norą.

JOIN ONE OF THESE CLUB CLASSES

DO IT NOW

Deposit Weekly	Receive in 50 Weeks
$ .25	$ 12.50
.50	25.00
1.00	50.00
2.00	100.00
3.00	150.00
5.00	250.00

KINGS COUNTY SAVINGS BANK

135 Broadway, prie Bedford Avenue

Brooklyn, N. Y.

Member Federal Deposit Insurance Corporation

Moterų Pasaulis

Redaguoja V. TYSLIAVIENĖ

New Yorko Tarptautinėje Moterų Parodoje su savo eksponatais buvo specialiai iš Kanados atvykusi dail. A. Tamošaitienė, kurią matome staklėse. Foto V. Augustino.

MES

Dainininkė Anna Kaskas gruodžio 21 d. dainavo dienraščio Hartford - Times kalėdiniame koncerte, kurio klausėsi tūkstantinė publika.

Lietuvės skautės, Boston, Mass., sudariusios savo atskirą vienetą, buvo priimtos į Amerikos skaučių organizaciją. 1950 m. sausio mėn. mūsų skautės, kurioms vadovauja skautininkė V. Barmienė, dalyvaus bendroje sueigoje su amerikietėmis.

E. Mikužiūtę, SLA iždo globėją, Illinois gubernatorius A. Stevenson paskyrė atstove į Displaced Persons Komisiją.

Pranei Lapienei buvo įteiktas garbės pažymėjimas už jos paramą Lietuvių Dailės Parodai.

TRADICINĖ KALĖDŲ EGLAITĖ

Graži yra tradicija ruošti bendras Kūčias, Kalėdų eglaites ir Naujųjų Metų sutikimus. Lietuviai ypatingai šitas tradicijas palaiko. Ir šiemet visame pasaulyje, didmiesčiuose ir mažose vietovėse, kur tik susidarys lietuvių būrelis, įvyks šios tradicinės iškilmės.

Australijos lietuviai Adelaidės mieste gruodžio 24 d. vakare Katedros salėje ruošia bendras Kūčias, o gruodžio 25 d. toje pačioje salėje įvyksta Kalėdų eglaitė vaikučiams. Gruodžio 31 d. toje pat Katedros salėje įvyksta N. Metų sutikimas.

Sydnėjaus lietuviams vaikučiams Kalėdų eglaitę ruošia Šv. Kazimiero Draugija.

Kanadoje KLS Montrealio skyrius sausio mėn. 8 d. Montrealio lietuviams vaikučiams ruošia Kalėdų eglaitę, o LAS Kanados vietininkija gruodžio 31 d. ruošia tradicinį Naujųjų Metų sutikimą, dalyvaujant visai lietuviškajai visuomenei.

D. Britanijoje, Londone lietuviai savo vaikams eglutę ruošia Kalėdų trečią dieną.

Urugvajaus Lietuvių Mokykla Montevideo mieste gruodžio 25 d. ruošia Kalėdų Eglutę mokyklos sode.

Tradicinis eglutės ir kūčios įvyks ir JAV lietuvių kolonijose, tremtinių stovyklose Vokietijoje ir Austrijoje. Tik Lietuvos lietuviai ir šiemet dar negalės džiaugtis šių metinių švenčių džiaugsmu...

Ževenkšties kaimo balta palerina — vėliausioji New Yorko siuvėjų kūryba.

Nuoširdžiai priėmė JAV ambasadorę

Iš Kopenhagos pranešama, kad JAV ambasadorė Eugenie Anderson su savo šeima gruodžio 20 d. atvyko į Daniją ir uoste buvo širdingai sutikta daugiau kaip 3,000 minios. 15 vyrų orkestras sugrojo JAV ir Danijos himnus, o 119 spaudos fotografų ir reporterių apsupo ją, laukdami jos pirmojo interview.

Eugenie Andersen šeimą sudaro jos vyras John Andersen, 15 metų amžiaus duktė Johanna ir 11 metų amžiaus sūnus John. Jos vyras spaudos atstovams pareiškė, kad jis dar niekad nebuvęs ambasadoriaus vyru, tačiau stengsėsis atitinkamai elgtis.

Eugenie Andersen su šeima apsigyveno "Rydhave" rezidencijoje, kur jų reikalams skirta 40 kambarių. Karo metu čia rezidavo vokiečių okupacinės valdžios įgaliotinis Werner Best. Pasiuntinybės personalas Eugenie Andersen garbei suruošė Coctail Party.

Sekančią dieną Eugenie Andersen padarė vizitą Danijos užsienių reikalų ministeriui ir karaliui, įteikdama savo kredencialus.

Taip ji švęs Kalėdas Floridos pajūryje, kur švenčių metu suvažiuoja tūkstančiai žmonių.

TAUTIŠKI ŽENKLELIAI MOTERIMS

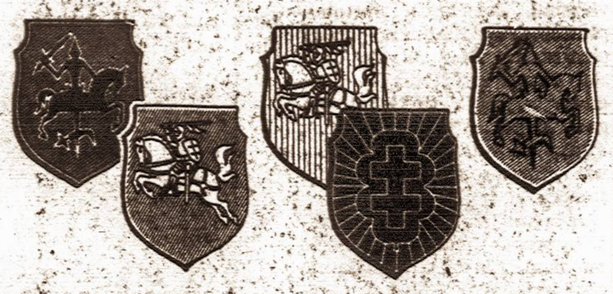

Šiuos tautinius ženklelius galima gauti Vienybėje. Kaina $1.00. Užsakant prašoma siųsti ženklelio iškarpą kartu su pinigais šiuo adresu: 412 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y.

KŪČIŲ IR KALĖDŲ PAPROČIAI

(Atkelta iš 5 psl.)

nedainavai kaleda ir lado, leliu?" Viena tokia daina yra šitokio turinio: "Važiavo Kaledka margais ratais, juodais arkliais. Jis atvažiavo į Vasiliaus kiemą. Vasil, Vasil, pašildyk Kaledką". Galima prileisti, kad čia turima galvoje Saulė, kuri šiuo jai kritišku metu tariamai esanti reikalinga paramos. Kaip matome, tos kalėdinės slavų dainos, ypač jų priegiesmiai, turi panašumo su dzūkiškomis.

KALĖDINIAI BURTAI

Senas yra žmogaus noras sužinoti savo asmeniską ateitį, ypač apie vedybas ir mirtį. Tam tikros dienos yra laikomos ypač gera proga ateičiai sužinoti. Prie jų pridera šv. Andriejaus dienos (XI.30) išvakarės. Tai pirmoji žiemos sezono diena, tinkanti ateičiai spėti. Ypač jaunos mergaitės bando šią naktį sužinoti savo būsimojo vyro vardą, susapnuoti jį, net pamatyti veidrodyje ar vandenyje. Netaip jau lengva ateities paslaptis atskleisti. Pavyzdžiui, reikia visą dieną nevalgyti ir negerti, galima tiktai šilkę čiulpti ir tai be duonos, — tada naktį susapnuosi savo būsimąjį (švenčionys). Reikia ir kantrybės bei valios parodyti. Pvz., šv. Andriejaus dieną mergaitės nuskina vyšnių šakelę ir įstato į bonką su vandeniu. Tą bonką padeda tamsioje vietoje ir turi nežiūrėti visą Advento laiką. Tik po Kūčių vakarienės jau galima pažiūrėti: jei šakelė pražydo, tai ištekėsi, ir jeigu žiedai yra prie pat viršūnės, tai vestuvės bus greit, metų pradžioje, o jei prie pat bonkos kaklo, tai tik metų gale. Lygiai taip pat buria dar ukrainiečių merginos.

Ypač gausiai spėjimų apie gyvenimą ir mirtį, meilę ir vedybas, derlių ir orą sukaupiama Kūčių vakarui, pačiai Advento pabaigai. Atrodo, kad žymiųjų spėjimų metas sutampa su senųjų laikų vedybų sezonais. Tokių vedybų sezonų, manoma, yra buvę du: vienas žiemą, apie Kalėdas ir kitas vasarą apie Jonines. Tuo metu ir dabar daugiausia daroma visokių būrimų ateičiai atspėti. Tatai lengva paaiškinti: juk daugelis būrimų kaip tik skiriami ką nors sužinoti apie "būsimąjį" ar "būsimąją".

KALĖDINIAI PAPROČIAI

Mūsų "kūčių" vardas yra slaviškos kilmės. "Kutja" — tai tam tikra suvirtų įvairių javų grūdų košė, sumaišyta su medumi ir aguonomis. Tokios košės vardu (kutja) vadina "kūčias" gudai ir ukrainiečiai. Šiauriniai didžiarusiai jas vadina "kuteinik". Ir pas mus dar neseniai svarbiausias valgis Kūčių vakare buvo tokia košė, vadinama "kūčia". Šis pavadinimas ir pats valgis lietuvių ir latvių yra pasiskolintas iš slavų jau labai seniai, dar prieškrikščioniškais laikais. Atrodo, kad su krikščioniškomis Kalėdomis jis nieko bendro neturėjo, — tai valgis, ypač tinkąs vėlėms pavaišinti. Kai kurie Advento ir Kalėdų papročiai kaip tik rodo, kad juose dar yra užsilikę seno stabmeldiško mirusiųjų kulto pėdsakų, kuris buvo atliekamas viduržiemį.

Kūčių vakarienės metu neseniai mirusiam šeimos nariui, toje vietoje, kur jis sėdėdavo, pastatydavo stiklinę alaus (Anciškių par.). Ant Kūčių stalo daug kur palieka pernakt įvairių valgių, dargi kiaulienos atneša (Šimonių apyl.), po stalu padedama duonos ir druskos (Saločių valsč.) — tai vis vėlėms pavalgydinti.

Panašiai daro vokiečiai ir slavai. Gudai kviečia mirusius prosenius kartu valgyti Kūčių košės, ukrainiečiai palieka pernakt ant stalo tą košę su įbestais joje šaukštais. Rusai Kalėdose degina šiaudų ir mėšlo laužus, kad proseniai galėtų pasišildyti. Vėlyvesnės kilmės bus manymas, kad Kristus su angelais naktį ateiną Kūčių valgių paragauti, todėl stalas paliekamas pernakt nenukraustytas.

Protestantiškuose germanų kraštuose labai išplitęs yra paprotys kepti tam tikros formos Kalėdų pyragą, kuris kartais esti net pusantro metro ilgio ir sveria iki 18 kg. Jis esti arba siauras ir pailgas, arba išrangytas įvairiomis figūromis, žmonių ir gyvulių pavidalais. Šio pyrago turi paragauti kiekvienas šeimos narys ir kiekvienas Kalėdų svečias, nors tai būtų ir elgeta. Taip pat jo duodavo ir gyvuliams ("gyvulių Kūčios" žinomos ir pas mus). Tokio Kalėdų pyrago vietoje mes turime bažnytinį pakaitalą — plotką, tačiau įdomu būtų patyrinėti, ar seniau ir lietuviai jo nežinojo.

Vokiečiuose Kalėdų meto papročiai įdomūs ypač šiais trimis būdingais pasireiškimais: 1) labai mėgstamas triukšmo kėlimas, kurio tikslas — nuvyti piktas dvasias, ypač triukšmaujama trijų paskutinių ketvirtadienių prieš Kalėdas naktimis. 2) daromos didelės kaukėtų persirengėlių vaikštynės, Alpėse laksto vadinami "perchtai", jų tikslas — gerai pavaišti ateinančių metų derlių (kaukėti persirengėliai pasirodydavo Kalėdose ir pas mus). 3) deginamos ugnys, nuo kalnų ritinami degančiais šiaudais apvynioti ratai — tai senos su Saulės grįžimu susijusios apeigos.

Kaip matome, įvairių tautų kalėdiniuose papročiuose yra daug bendrumų. Kai kurie tų reiškinių siekia senovės romėnų laikus, kiti krikščioniška viduramžį, tačiau jų tarpe dar aiškiai pastebimai randame ir senų stabmeldiškų pažiūrų. Lietuvių kalėdiniams papročiams bei tikėjimams darė įtakos ir rytai ir vakarai.

J. Stulginskaitė, žinoma veikėja Waterbury, Conn., dalyvavo Lietuvių Spaudos Klubo pobūvyje ir ta proga ji, ALTS skyriaus vardu, įteikė ministrui Lozoraičiui dovaną.

ŠEIMININKĖMS

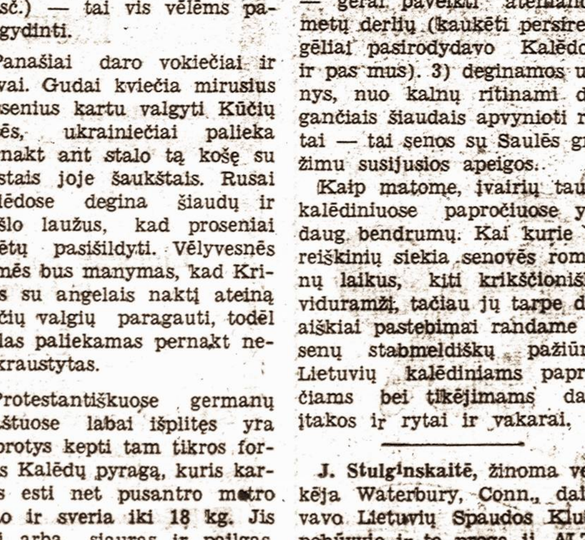

Keptas kalakutas Kalėdoms: — Ruošiant kalakutą, pirmiausia reikia gerai nuvalyti ir ištrinti druska. Vidurius ir gūžį prikimšti kamšalu, kuris paruošiamas šitaip: smulkiai sukapoti porą svogūnų ir salierių ir pakepinti svieste, išvirti ir sukapoti kalakuto kepenis, išmirkyti piene keletą bulkučių ar baltos duonos. Viską sumaišyti kartu, pridedant porą išplaktų kiaušinių, druskos ir pipirų, pagal skonį. Galima pridėti dar porą kietai išvirtų ir smulkiai sukapotų kiaušinių ir sausainių (bread crumbs). Prikimšus kalakutą, užsiūti ir kepti keptuvėje, dažnai laistant sviestu. Iš karto kepti stipria, o vėliau silpna ugnimi.

VALERIJOS GROŽIO SALONAS

Valerija Gimbutienė, Sav.

Turi moderniškiausias priemones plaukams šukuoti, garbiniuoti, dažyti ir galvos bei veido odai masažuoti. — Manikiūra, "cold wave", "permanent wave" ir kitokia

Importuotos mašinos

Virš 15 metų biznyje

106-17 Liberty Ave. Ozone Park, N. Y.

Tel. VIrginia 3-1327

Linksmų Kalėdų švenčių
ir laimingų Naujųjų 1950 Metų

WALTER AMBROSE

BAR and GRILL

406 S. 3rd St., Brooklyn, N. Y.

Linksmų Kalėdų švenčių
ir laimingų Naujųjų 1950 Metų

DE KALB TAVERN

A. SINUS & W. SINUS

Onderdonk and DeKalb Ave.

Brooklyn, N. Y.

Linksmų Kalėdų švenčių
ir laimingų Naujųjų 1950 Metų

Antano Vysniausko Siuvykla

KOSTIUMAI, PALTAI IR KITOKI DRABUŽIAI
pagal užsakymą

168 ROEBLING STTREET BROOKLYN, N. Y.

Linksmų Kalėdų švenčių
ir laimingų Naujųjų 1950 Metų

J. JAKAITIS

MEAT MARKET & GROCERIES

33 SEIGEL STREET BROOKLYN, N. Y.

Lietuviška marškinių siuvykla ir rankų audykla

LITBALT COMPANY

gamina visokius marškinius, kaklaraščius, šalikus, audžia lietuviškus marginius ir t.t.

Turime pasirinkimą puikių šalikų, kaklaraiščių, lietuviškų juostų ir galvos papuošimui juostų.

Priima užsakymus visokiems marškiniams, tautiškiems rūbams, staltiesėms, lovatiesėms, lietuviškoms vėliavoms ir kit.

ŽEMOS KAINOS — MANDAGUS PATARNAVIMAS

Jonas Žukauskas

20 TEN EYCK STREET

Tel. EVergreen 8-2954 BROOKLYN 6, N. Y.

ALBERT'S BALDŲ KRAUTUVĖS

ALBERT ELICE, Sav. ĮSTEIGTA 1920 M.

DABAR VYKSTA DIDŽIULIS ĮVAIRIŲ BALDŲ NUPIGINTAS ISPARDAVIMAS

Miegamųjų ir gyvenamųjų kambarių baldai,

Valgomųjų kambarių baldai ir kiti rakandai

DABAR NUPIGINTA NUO 20% IKI 30%

Geriausios rūšys. Prieinamos kainos. Pilnas patarnavimas.

248-50-52-54-256 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.

Tel. EVergreen 7-4387.

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMA

J. GINKUS, DIREKTORIUS

Ad. Jezavitas, *muzikos vedėjas* Vyt. Ubara, *pranešėjas.*

ŠEŠTADIENIAIS, NUO 2 IKI 2:30 V. P. P.

IŠ WWRL,

495 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.

Telefonas: EVergreen 4-7142

TAUTININKŲ KLUBAS SPARČIAI AUGA

Gruodžio 9 d. įvykusiame Tautininkų Klubo metiniame susirinkime slaptu balsavimu buvo išrinkta nauja Klubo Valdyba 1950 m.: Jonas Pranckus — pirm., inž. J. B. Sidzikauskas — vicepirm., St. Melnikas — kas., Pr. Narvydas — sekr. ir Kostas Lesevičius — kasos sekr. Kasos globėjais išrinkti: Jonas Jakulevičius ir Jurgis Gudelis. Klubo administratoriumi perrinktas Domas Klinga. Į parengimų komisiją išrinkti: Jonas Jakulevičius, Aldona Krulikienė ir Veronika Norvaišaitė.

Ištisus 1949 metus klubui sėkmingai pirmininkavo Kostas Lesevičius. Šiais metais ypatingai žymiai padidėjo klubo narių skaičius, kurių tarpe per 20 naujakurių. Reikia pažymėti, visi naujieji nariai, neatsiliko nuo patyrusių klubo narių.

Galia, kad šiais metais pasimirė du ilgamečiai klubo nariai Antanas Lėlis ir Vincas Baltrušaitis, iš kurių paskutinis su mumis atsiskyrė vos prieš tris savaites. Jo atminimas paskutiniame susirinkime pagerbtas trumpu klubiečių susikaupimu. Ištisais metais klubas jautriai atsiliepė ir parėmė aktyviai dalyvaudamas ar aukomis, visus lietuviško patriotiškus darbus: lietuvių dalyvavimą lojalumo Amerikai parade, ALT ir BALF'o veiklą, dailės parodą ir Visuot. Am. Liet. Kongresą, daugelis Klubo narių atsiėmė į Ameriką tremtinius iš Europos ir išsiuntė daug maisto bei rūbų siuntinių gyvenantiems tremtyje, ypatingai čia darbavosi Pr. Narvydas ir V. Norvaišaitė. Į prieš šventinį BALF'o laišką paremti palikusius Europoje tremtinius atsiliepdami, klubo nariai susirinkimo metu suaukojo 20 dolerių ir mielai ėmėsi išplatinti į Brooklyno Moterų Harmonijos Ansamblio rengiamą koncertą bilietus.

Klubas turi užsiprenumeravęs daug laikraščių ir žurnalų, taip pat gausią ir turiningą vertingų knygų biblioteką, platina tremtyje bei Amerikoje išleistas lietuvių rašytojų knygas.

NAUJI PASIRYŽIMAI

Seniau sudarytoji paskaitų ir propagandos Komisija tuoj po N. Metų stengsis parūpinti kiekvienam susirinkimui ideologiniais klausimais paskaitininkų ir rengti kultūrininkų bei tautos žymių įvykių minėjimus. Parengimų Komisija rengs tradicinius susipažinimo bei varduvininkų parengimus. Bendras narių ir vadovybės pasiryžimas pagyvinti ir išplėsti tautinės kultūros darbą, į kurį Klubo nariai jau ir šiuo metu yra įsijungę artimose organizacijose.

K. Krulikas

KODĖL NEĮVYKO SIUVĖJŲ SUSIRINKIMAS

Šių metų gruodžio 14 d. Liet. Amerikos Piliečių Klubo salėje 280 Union Ave., Brooklyn, N. Y., turėjo įvykti A. C. W. of A. Unijos Lietuvių Siuvėjų 54-to skyriaus metinis narių susirinkimas, kuriame turėjo būti renkama skyriaus valdyba 1950 metams

Prieš atidarant susirinkimą, buvo pastebėta, kad į susirinkimą atsilankė ir į mūsų uniją nepriklausančių asmenų.

Skyriaus pirm. V. Zaveckas, paaiškinęs, kad Lietuvių Siuvėjų 54-tam skyriui nepriklausantieji asmenys privalo salę apleisti, nes priešingu atveju, negalima pradėti susirinkimo.

Kilus protestui ta prasme, kad pašaliniai asmenys netrukdo susirinkimui atidaryti, pirmininkas negalėjo eiti savo pareigų. Apleisdamas susirinkimo salę, kartu su kitais Pild. Tarybos nariais, pirmininkas pareiškė, kad 54-to skyriaus susirinkimas nukeliamas kitam laikui.

Šis įvykis buvo praneštas New Yorko Joint Board valdybai, Joseph Gold, Paul Arnone ir Louis Hallander, kurie dabartinę skyriaus valdybą pripažino legalia ir paliko ją eiti savo pareigas iki sekančio 54-to skyriaus narių susirinkimo. Naujos skyriaus valdybos, kuri pati save pasiskyrė, Joint Board nepripažįsta.

Apie rinkimų laiką ir vietą iš anksto praneš skyriaus delegatas ir dirbtuvių pirmininkai.

Skyriaus valdyba:
Vincas Zaveckas, pirm.
Teodoras Yagella. sekr.
Charles Kundrotas, deleg.

Fabijonas Saranka, nuoširdus mūsų laikraščio bičiulis, Centre Body Works dirbtuvės, Paterson, N. J., savininkas, uolus lietuviškų reikalų rėmėjas ir visuomeninkas. Fabijonas yra vienas tų mūsų tautiečių, kurie savo meilę gimtajam kraštui Lietuvai, jos žmonėms, ypač tremtiniams, yra išreiškęs ne žodžiais, bet darbais. Jo pastangomis jau ne viena lietuvių tremtinių šeima atgabenta į Ameriką, tinkamai įkurdinta ir aprūpinta darbu. Fabijonas Saranka yra atvykęs iš Lietuvos dar prieš pirmąjį pasaulinį karą, ir nuo to laiko, be pertraukos, jis skaito Vienybę. Ilgiausių metų ir sėkmės mūsų bičiuliui!

— **Bulgarijos radijas pranešė**, kad buvęs ministerio pirmininko pavaduotojas Traicho Kostov, kuris vienintelis iš teisiamųjų neprisipažino kaltas, pakartas.

JIE REIKALINGI MŪSŲ PAGALBOS

Kalėdų ir Naujųjų Metų švenčių proga kiekvienas prisimena savo artimuosius, mylimuosius, gimines, draugus ir bičiulius.

Laimingiausioji lietuvių dalis Amerikoje prisimena nelaimingiuosius Europoje.

Į BALF'o įstaigas Miunchene, Passinge, Hanau, Detmolde, Rastatt bei Reutlingene, Grohn - Bremene, kur kartu yra ir Lietuvos Raudonojo Kryžiaus Generalinių Įgaliotinių staigos, kasdien atsilanko šimtai pagalbos prašančių ir jos reikalingų tautiečių. Jie yra ligoniai, ilgesnį laiką sulaikyti emigracinėse stovyklose, dalis palūžusi po sunkių darbo ir gyvenimo sąlygų grįžusi iš Anglijos ar Belgijos.

Prašo šalpos atbėgusieji iš sovietų zonos, prašo jos pasiryžę prieš emigraciją studijas baigti studentai, vieniši bešeimų seneliai, našlės su mažais vaikučiais ir prašo jos kitokių vargų bei nelaimių prislėgti žmonės.

Visi jie reikalingi pagalbos, o BALF'o ištekliai yra jau labai maži, kai juos reikia kasdien dalinti tūkstančiams varguolių.

Jaudinantieji šelpiamųjų padėkos pareiškimai geriausiai įrodo BALF'o vykdomo šalpos darbo vertę.

Būdingesnes padėkas ir pateikiame mielų aukotojų bei visų kitų lietuvių žiniai.

Gautingo Džiovininkų sanatorijos lietuviai ligoniai rašo:

Tuštėja tremties stovyklos. Miršta lietuvių kultūrinis gyvenimas. Tilsta juokas, žaidimai, chorai. Viskas, kas jauna, sveika — už vandenynų. Vokietijoje lieka tik negalintieji emigruoti. Jų tarpe daug ligos paliestų.

Netoli Bavarijos sostinės Miuncheno, Gautingo sanatorijoje yra nemažas lietuvių būrelis. Likimas pastojo jiems kelią emigracijai. Giminės ar pažįstamieji jau išemigravo. Sanatorijos lankytojų skaičius irgi mažėja. Ir lieka tie žmonės vien su savo juodom mintim ir žiauria praeitimi...

Vieninteliu paramos šaltiniu Vokietijoje lieka tik BALF'as ir Liet. Raudonasis Kryžius, kurie pagal savo išgales tuos ligonius šelpia. Didžiausią aukų dalį suaukojo amerikiečiai lietuviai, ten toli už vandenynų sunkiai dirbantieji tautiečiai, ištikimi lietuvių tradicijoms. Atsisakę sunkiai uždirbto dolerio, aukoj ają nelaimingiesiems, kuriems reikalingi ir brangūs vaistai, ir geresnis maistas, ir kita, ko jie patys be amerikiečių paramos neišgali įsigyti.

Tiems samaritiečiams lietuviams, kurių aukomis dalinamos paramos Gautinge esantiems tautiečiams, tariame širdingiausį ačiū.

Už suteiktąją paramą teatlygina jiems Viešpats savo dosniąja ranka.

Kalėdų ir Naujųjų Metų švenčių proga linkime jiems daug sveikatos ir geriausios kloties."

Gautingo sanatorijos lietuvių vardu:

pasirašė keturi atstovai.

Brangūs tautiečiai, savo aukas ir dovanas tremtiniams siųskite per:

United Lithuanian Relief Fund of America, Inc.
105 Grand St., Brooklyn 11,

ACWC LIETUVIŲ SIUVĖJŲ SKYRIAUS NAUJOS VALDYBOS PAREIŠKIMAS

Gruodžio 14 d., 280 Union Ave., Brooklyn, N. Y., buvo oficialiai Amalgameitų Unijos 54 Skyriaus Pildomosios Tarybos sušauktas visuotinis metinis skyriaus narių susirinkimas, tikslu perrinkti sekantiems 1950 metams skyriaus valdybą.

Į susirinkimą gausiai susirinko skyriaus nariai, priklausą ACWA, bet, dėl nežinomos susirinkusiems nariams priežasties, pirmininkas Vincas Zaveckas, neatidaręs skyriaus susirinkimo, nepaskyręs tvarkdarių, griežtai pareiškė:

1) Čia yra daug ne unijos narių, kurie turi apleisti susirinkimą.

2) Naujai atvykę ir neišbuvę unijos nariais 6 mėnesių, neturi balsavimo teisės.

Dėl tokio pirmininko Vinco Zavecko unijos konstitucijos nežinojimo ar sąmoningo jos laužymo, didelė susirinkimo dauguma užprotestavo ir senieji unijos nariai pareiškė sekančiai:

1) Pirmininkas, Vincas Zaveckas, prašomas atidaryti susirinkimą ir paskirti tvarkdarius patikrinti unijos narius.

2) Jei bus rasti ne unijos nariai, pašalinti iš susirinkimo ir

3) Paaiškinti, kuris unijos konstitucijos paragrafas nusako nario balsavimo teisę tik nuo 6 mėnesių.

Bet pirmininkas V. Zaveckas į šiuos pareiškimus bei pastabas nesiteikė kreipti dėmesio, ir nepradėjęs susirinkimo su Pildomosios Tarybos nariais, apleido skyriaus susirinkimo vietą, pareikšdamas, kad toki susirinkimą jis nepradėsiąs.

Kadangi šiais metais panašus atsitikimas pasikartojo antrą kartą (balandžio mėn. bereikalingai nutrauktas susirinkimas), tokiu pirmininko V. Zavecko elgesiu susirinkę skyriaus nariai pasipiktino ir, susitvarkę savo tarpe, pasiūlė susirinkimą tęsti toliau. Susirinkimui vesti išrinko senus unijos veikėjus F. Vaitukaitį — pirmininku, o P. Montvilą — sekretorium.

Pirmininkas F. Vaitukaitis, užėmęs vietą, paskyrė tvarkdarius:

P. Tiškevičių, Robertą Žuką, J. Kivitą ir P. Urboną.

Pasiūlyta, kad vietoje buvusių ir be priežasties pasišalinusių senų valdybos narių, 1950 m. perrinkti naujus skyriaus valdybos narius. Šis pasiūlymas buvo vienbalsiai priimtas ir išrinkta sekantis valdybos sąstatas:

Skyriaus pirmininku — F. Vaitukaitis, gavęs 175 balsus, ižd. ir finansų raštininku — P. Montvila, gavęs 178 balsus. S. Jackus, išrinktas į Joint Boardą, gavo 141 balsą, P. Tiškevičius, išrinktas į Joint Boardą, gavo 133 balsus, V. Paulauskas 189 balsais ir J. Urbonas 171 balsu išrinkti į Trade Boardą.

J. Žerolis išrinktas į Trade Egzekutyvų Boardą 179 balsais, J. Gudelis, gavęs 163 balsus ir J. Ambrazaitis — 127 balsus, išrinkti į skyriaus Pildomąją Tarybą.

Sąs, išrinktas 54 skyriaus Pil-

Vyt. Ubara, gavęs 171 baldomosios Tarybos sekretoriaus pareigoms.

Po šių rinkimų buvo pasiūlyta rezoliucija:

Kadangi mūsų 54 skyriaus valdyba, su pirmininku priešakyje, neatidarė susirinkimo, nepravedė jiems pavestų reikalų ir, nepaaiškinę priežasties, apleido susirinkimą, tai šis susirinkimas save laiko legaliu tęsti unijos darbą ir atlikti skyriaus susirinkimui priklausomas pareigas.

Už tokią rezoliuciją pasisakė 178 balsai (prieš nebuvo).

Susirinkimo pirmininkas, visos valdybos vardu, reiškia nariams padėką už pasitikėjimą.

Tokiu būdu nuo 1950 m. sausio 1 d. senoji skyriaus valdyba neturi jokios teisės skyrių atstovauti ir jo reikalus tvarkyti, nes ji neteko narių pasitikėjimo, tuo pačiu neteko ir mandato.

F. Vaitukaitis, pirm.
P. Montvila, sekr.

DIDELĖ NAUJIENA!

Tai naujas, nepaprastas pieštukas, kuriuo gali rašyti net keturiomis skirtingomis spalvomis. Spalvos keičiamos automatiškai. Garantija visiems metams. Šio nepaprasto (metal chroned) pieštuko kaina, jį užsisakant per paštą, $4.50. Tai pati gražiausia dovana, kurią jūs savo artimam žmogui bei draugui galite įteikti šių besiartinančių Kalėdų švenčių proga. Reikalingi agentai kituose miestuose. Užsisakydami šią nepaprastą naujenybę, pinigus ($4.50) siųskite šiuo adresu:

JONAS SEREIVA, 219 W. 78 Street, New York City, Tel.: TR. 4-0851.

Vaičiūno Viešbutis

Naujai įrengti kambariai. Centralinis šildymas. Šiltas ir šaltas vanduo. Maudynės. Kainos nuo 5 iki 7 dol. savaitei.

Jonas Vaitkevičius, Ved.
72 Ocean Ave.
Jersey City, N. J.

WEST HILLS INN
M. Danielienė, Sav.
Tai viena iš gražiausių lietuviškų užeigų saloje
West Hills Road & Oklahoma Ave., So.
HUNTINGTON, L.I., N.Y
Tel.: Huntington 3253

Anthony V. Grunskis
Furniture Shampooing
Drabužių valymas
Darbas atliekamas per 4 valandas.
Ridgewood Tailor
583 Metropolitain Ave.,
Brooklyn, N. Y. HE 3-5960

BAR and GRILL
JOSEPH BALTAITIS, Sav.
Šviežias maistas,
įvairūs gėrimai
518 Grand St. Brooklyn, N. Y.
EVergreen 4-9407

REPUBLIC WINE & LIQUOR STORE
DIDELIS PASIRINKIMAS VYNO IR LIKERIO
X. Strumskis, sav.
322 UNION AVENUE
Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-2089

DAvenport 6-0259
RALPH KRUCH
FOTOGRAFAS
65 - 23 Grand Avenue
Maspeth, N. Y.

HAPPY DAYS
RESTAURANT & BAR
Nemokamai galite gauti svetainę pramogoms: vestuvėms, krikštynoms, gimtadieniams, pagerbimo vakarienėms ir kitokioms iškilmėms bei puotoms. 426 So. 5th St. Brooklyn, N. Y.

SEA-GULL SHIPPING CO. 560 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
PIRMOJI LIETUVIŠKA EKSPEDICINĖ BENDROVĖ
Siunčia maisto ir drabužių pakietus į Europą
Bendrovė turi jau gatavus maisto pakietus, kuriuos galima užsakyti iš U.S.A. ir Kanados per paštą. Bendrovė nesinaudoja tarpininkais, tad gavėjai už jos pakietus nieko nemoka.

Nr 1. — $6.50
2 sv. cukraus, 1 sv. kavos ar kakao, 1 sv. bekono, 1 sv. kiaul. mėsos, 2 sv. kiaul. taukų, 1 sv. pieno miltelių, 1 sv. pieno šokolado.

No. 3 — $7.00
2 sv. Salami dešros, 2 sv. rūkyto bekono, 2 sv. kiaul. taukų, ½ sv. arbatžolių, 4 oz. kavos extrakto.
1 sv. bičių medaus.

Nr. 2 — $10.00
5 sv. cukraus. 2 sv. kavos, 5 sv. kiaul. mėsos. 5 sv. kiaul. taukų, 2 sv. bekono, 2 sv. kond. pieno. 2 gb. tual. muilo

Nr. 4 — $6.00
4 sv. kiaul. taukų, 2 sv. rūkyto bekono, 1 kvorta valg. aliejaus.

Nr. 5 — $5
10 sv. kiaul. taukų

Nr. 6 — $6.40
5 sv. kavos, 4 sv. kakao.

Sea-Gull Shipping Co. - Vedėjas M. Anuska

Telefonas: *EVergreen 7-7411*
KLEEN KOL COAL CO.
LISAUSKO ANGLIŲ KOMPANIJA
Anglys, Coke ir Aliejus
496 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
Gyvenamoji vieta:
53-82 72nd Pl. Tel.: HA 6-8406 Maspeth, N. Y.
Telefonuoti po 5 val. vakarais

SCHOLES BAKING, Inc.
LIETUVIŠKA DUONA — GERIAUSIA DUONA

V. LUKAS, vedėjas
Mes kepame visokias duonas ir pyragus vestuvėms, krikštynoms, gimtadieniams ir kitokioms iškilmėms. Visus užsakymus mes išplidome kuogeriausiai.
532 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 4-8802

Geriausia lietuviška valgykla Brooklyne
LORIMER COFFEE SHOP
FRANK DOMIKAITIS, Savininkas
Šviežias maistas. — Įvairus mėsos, daržovių ir pieniškų valgių pasirinkimas.
417 LORIMER STREET BROOKLYN, N. Y.

GRANFORD RADIO STORE
(Buvusiame Vienybės ofise)
J. Yuskowski, Sav.
MES TAISOM RADIJO IR TELEVIZIJOS APARATUS, DUODAMOS DOVANOS TIEMS, KURIE PAS MUS PERKA RADIJO ARBA TELEVIZIJOS PRIIMTUVUS
193 GRAND STREET BROOKLYN, 11, N. Y.
EVergreen 7-5703

A. NOVITZKIE
BARAS - RESTORANAS - SALĖ
Salė tinka kiekvienam parengimui, vestuvėms, susirinkimams ir kitokioms pramogoms.
Didelė virtuvė
99-63 56th Rd., Maspeth, L. I., N. Y Tel. Da 6-7466

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME
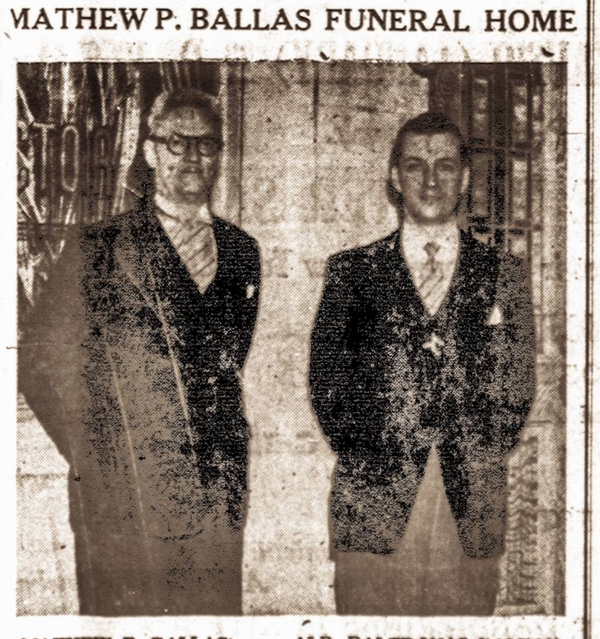
MATHEW P. BALLAS, Direktorius — ALB. BALTRŪNAS-BALTON, Reikalų Vedėjas
Visada suteikiamas sąžiningas patarnavimas.
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
Tel. STagg 2-5043

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS
Telefonas, EVergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
123 Metropolitan Avenue, Brooklyn, N. Y
Tel. EVergreen 7-4335 Koplyčia Laidotuvėms

Estate of A. J. VALANTIEJUS
V. R. VALANTIEJUS, Mgr.
GENERAL INSURANCE AGENT
54-41 — 72nd Street, Maspeth, L. I., N. Y
Notary Public. Tel., NEwton 9-4464

F. W. SHALINS
(ŠALINSKAS)
LAISNIUOTAS GRABORIUS
84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y
Tel. VIrginia 7-4499 Koplyčia Laidotuvėms

ROGERS FUNERAL HOME
P. RADZEVIČIUS, Direktorius
Telefonas, STagg 2-4409
110 Metropolitan Avenue, Brooklyn, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS NOTARY PUBLIC

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairioms reikalams

New Yorkas ir Apylinkė

Pas mus

St. Lozoraitis, Lietuvos diplomatijos šefas, buvo nuvykęs į Chicagą, dalyvauti jo garbei suruoštame bankiete. Gruodžio 27 d. ministeris grįžta į New Yorką, kur jam rengiamas atsisveikinimo pobūvis.

Adv. Antanas Olis buvo atvykęs iš Chicagos dalyvauti Lietuvių Spaudos Klubo konferencijoje ir ALTS valdybos posėdyje.

St. Malinauskas, popieriaus gamybos specialistas, mūsų skaitytojas, iki šiol su šeima gyvenęs Brooklyne, išvyko į Misouri valstybę dirbti savo srityje.

St. Pundzevičius, generolas, buvęs Lietuvos kariuomenės štabo viršininkas, dabar su šeima gyvenąs Great Neck, L. I., mūsų korespondento Wm. Wolf lydimas, lankėsi Vienybės redakcijoje.

Dr. V. Tercijonas, atvykęs aplankyti savo šeimos Brooklyne, buvo užėjęs į Vienybės redakciją ir ta proga žadėjo mūsų laikraščiui parašyti eilę straipsnių aktualiais klausimais.

D. Klinga, Lietuvių Tautininkų Klubo reikalų vedėjas, išvyko į ligoninę, kur jam šiomis dienomis daroma operacija.

Dr. M. J. Colney su žmona buvo atvykęs iš Waterbury, Conn., dalyvauti Lietuvos diplomatijos šefo ministro St. Lozoraičio pagerbimo pobūvyje.

Dr. J. Pajaujis, Lietuvių Tremtinių Draugijos pirmininkas, kalbės Juozo Ginkaus radijo valandos kalėdinėje programoje.

Juzė Kasmočienė, savaitę laiko viešėjusi Floridoje, grįžo namo, į Great Neck, L. I.

Dr. J. Žilinskas, ALTS Waterburio skyriaus garbės pirmininkas, buvo atvykęs dalyvauti Lietuvių Spaudos Klubo suruoštame pobūvyje.

K. Gagas, mūsų skaitytojas, prieš išvykdamas į Worcester, Mass., aplankyti savo sūnų ir šeimą bei drauge su juo sutikti Naujuosius Metus, užėjo į Vienybę ir jai paliko kalėdinę dovaną — dešimt dolerių.

P. Lisauskas praneša, kad Lietuvių biznierių radijo koncertui 1950 m. sausio 1 d. Klasčiaus salėje, Maspethe, yra baigiami paskutiniai paruošiamieji darbai.

St. Karvelis yra parašęs savo įspūdžius iš kelionės po Europą ir Lenkiją, kurie netrukus pasirodys Vienybės skiltyse.

Br. Svogūnėlis, medicinos gydytojas, šiomis dienomis atvykęs iš Vokietijos ir įsikūręs Brooklyne, Kazio Kundroto lydimas, lankėsi Vienybės įstaigoje.

J. Našliūnas, žymus advokatas ir visuomenės veikėjas nepriklausomoje Lietuvoje, šiomis dienomis atvykęs iš Brazilijos ir įsikūręs Brooklyne, lankėsi mūsų įstaigoje.

Richardas Patašius, Juozo ir Veronikos Patašių sūnus iš Rochesterio, St. John's universiteto studentas, lankėsi Vienybės įstaigoje.

Jonas M. Švedas, Vienybės skaitytojas iš Philadelphijos, gruodžio 17 d. buvo atvykęs į New Yorko uostą pasitikti iš tremties atvykusios giminaitės K. Pliuškonienės su sūnumis Saulium ir Kęstučiu.

M. P. Ballas (Bieliauskas), žinomas laidotuvių direktorius, tuojau po švenčių išvyksta su žmona trims mėnesiams atostogų į Floridą. Ballas, kuris, kaip laidotuvių direktorius, neseniai minėjo 20 metų sukaktį, įstaigą palieka savo patikėtinio, taip pat laidotuvių direktoriaus, Alberto Baltrūno rankose.

Adolfas Balinskas, mūsų skaitytojas, iki šiol gyvenęs Elizabeth, N. J., neseniai persikėlė į Rahway, N. J., kur jis įsigijo gražų namą.

Prelatas Balkūnas, Maspetho lietuvių parapijos klebonas, sveikinasi su Juozu Ginkum, lietuvių radijo valandos vedėju, WWRL studijoje, Woodside, L. I.. Gruodžio 24 d., nuo 2 iki 3 valandos po pietų iš tos stoties (WWRL, kc.) bus leidžiama labai įdomi Kūčių programa, kurioje dalyvaus prelatas Jonas Balkūnas, Lietuvos Gen. Konsulato attache Anicetas Simutis, Violetos Tamkiūtės - Pranckienės vadovaujamas Harmonijos Ansamblis, Lietuvos valstybinės operos solistas Vl. Ivanauskas, solistai A. Vasiliauskas, Kostas Ostrauskas, Margeret Juvic, Adelė Kizis, Lietuvos valstybinio dramos teatro aktoriai Antanas Škėma, Kazys Vasiliauskas, Vitalis Žukauskas ir kiti.

Lozoraičio išleistuvės

Gruodžio 27 d., 7,30 val. vakare, vietos ALTS skyrių iniciatyva, Lietuvos diplomatijos šefui St. Lozoraičiui ruošiama išleistuvių vakarienė, kuri įvyks hotel Claridge, New Yorke.

Skyrių nariai ir visi norintieji šiose išleistuvėse dalyvauti, prašomi registruotis Tautininkų Klube, 337 Union Ave., Brooklyne, pas J. Ginkų (tel. EV. 4-9293), pas V. Abraitį (tel. VI 7-2922M) arba Vienybėje (tel. EV. 4-0862)

Kalėdų eglutė

Tremtinių Draugija 1950 m. sausio 2 d. 3 val. popiet Apreiškimo parapijos salėje ruošia Kalėdų Eglutę.

Kalėdų Senelis vaikams atneš įvairių dovanų. Ten pat prie papuoštos eglutės bus ir meninė programa, kurią atliks patys vaikai.

Visi buv. tremtiniai, kurie turi mokyklinio amžiaus vaikų (nuo 3 iki 14 m. amžiaus), kviečiami pirmą ir antrąją Kalėdų dieną tuojau po pamaldų (12 val.), savo vaikus įregistruoti Apreiškimo parapijos mokykloje, kad Kalėdų Senelis žinotų, kiek dovanų atnešti. Registracijos mokestis 50 c.

Maloniai kviečiami šioje eglutėje dalyvauti ir čia jau seniau gyvenantieji vaikai.

PO BROOKLYNĄ PASIŽVALGIUS

Lietuvių Legionierių Memorial Posto, gruodžio 16 d. Povilanskų salėje įvykusiame mėnesiniame susirinkime ir vėliau, kalėdiniame pobūvyje, dalyvavo per 150 asmenų. Sudėta aukų tremtinių vaikučių Kalėdų eglutei. Susirinkime dalyvavo posto moterų "auxilliary"

Pranas Narvydas prašo pranešti, kad visi, kurie turėjo paėmę Lietuvių Meno Parodos bilietų knygeles, prašomi grąžinti ir atsiskaityti artimiausiu laiku. Pr. Narvydą galima rasti kiekvieną vakarą Tautininkų Klubo patalpose, 337 Union Ave., Brooklyne.

Linksmindamiesi metinėse šventėse, nepamirškite ir Vienybės didžiojo metinio koncerto, kurin visuomet susirenka minios žmonių.

Tas koncertas bus sausio 29 d., garsioje Webster salėje. New Yorke. Šiame koncerte ne tik išgirsime ir pamatysime mūsų žymiausias meno jėgas, bet taip pat turėsime progos dalyvauti Lietuvių Meno Parodos laimėjimų dalinime.

Maspetho Lietuvių Piliečių Klubo metinis narių susirinkimas įvyksta gruodžio 30 d., 8 val. vak.

Dariaus - Girėno Legionierių posto valdyba perrinkta ta pati. P. Mikalauskas, posto vadas, A. Povilanskas, vado pav., V. Vyšinius, posto adjutantas, V. Kuras — ižd. Posto organizatoriais išrinkti J. Alksninis ir J. Kumpikas — abu Lietuvos Kariuomenės karininkai.

O dabar visiems Vienybės skaitytojams ir geros valios žmonėms žemėje — linksmų Kalėdų švenčių!

Petras Juknys

ATSISVEIKINIMAS SU MINISTRU LOZORAIČIU

Gruodžio 18 d. New Yorke, New Yorker viešbutyje, Lietuvių Spaudos Klubas suruošė spaudos konferenciją, kurioje dalyvavo per 100 kviestinių asmenų. Konferencija buvo ypatinga tuo, kad joje dalyvavo visų lietuviškų srovių atstovai ir pasisakė šių dienų tarptautinės padėties klausimais.

Konferencijos pradžioje ministras St. Lozoraitis išsamiai ir vaizdingai apžvelgė tarptautinės padėties politinius klausimus, pasisakydamas ateities klausimais.

Toliau laisvose diskusijose konsulas J. Budrys, dr. Vinikas, J. Laučka ir Vyt. Abraitis, jungdamiesi prie ministro Lozoraičio pranešimo pagrindinių išvadų, papildė klausimus vietinio pobūdžio mintimis.

Antroje konferencijos dalyje adv. A. Olis, kaip Lietuvių Dailės Parodos Tvarkytojas, įvertino kultūrinę parodos reikšmę bendram Lietuvos laisvinimo darbui.

Ta pačia proga buvo įteikti ministro Lozoraičio padėkos pažymėjimai organizacijoms ir asmenims, kurie savo aukomis ir darbu dailės parodą ypatingai parėmė. Jų buvo septyni, bet konferencijoj tedalyvavo tik trys. Jiems — Pr. Lapienei, dr. J. M. Colney ir ALT Sąjungos Waterburio skyriui — ministras St. Lozoraitis įteikė atitinkamus pažymėjimus.

New Yorko ir apylinkės lietuviai dailininkai pagerbė parodos tvarkytoją adv. Antaną Olį, įteikdami jam atitinkamą adresą ir padovanodami dailininko Vyt. Kasiulio paveikslą "Motina ir vaikas".

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Centro Valdybos vardu Juozas Ginkus keliais jautriais žodžiais nupasakojo parodos naštą, kurią nešė Sąjungos pirmininkas A. Olis. Už jo tokį neįkainojamą triūsą J. Ginkus įteikė Vernai Olienei paskirtą simbolišką dovaną — dailininko Liaukaus pagamintą kraičio skrynią su lėkšte. ALTS Waterburio skyriaus pirm. J. Stulginskaitė taip pat gi nuo Waterburio skyriaus įteikė V. Olienei mažutę lėlę su slaptu laišku..

Atsisveikinimo žodyje ministras St. Lozoraitis viešai padėkojo visiems lietuviams, ji taip širdingai Amerikoje priėmusiems. Atskirą padėką pareiškė adv. A. Oliui, kurio pastangomis ir lėšomis jis galėjo atlikti šią trijų mėnesių kelionę.

Po konferencijos buvo jaukus pobūvis. Konferencijai pirmininkavo Spaudos Klubo pirm. A. S. Trečiokas.

VIENYBĖS METINIAME KONCERTE SAUSIO 29 D. ĮVYKS LIETUVIŲ DAILĖS PARODOS LAIMĖJIMAI

Jau visiems yra žinoma, kad Vienybės metinio koncerto programoje dalyvaus tokios žymios muzikos ir dainos meno jėgos, kaip Juzė Augaitytė, Ipolitas Nauragis, Suzana Griškaitė, Aleksas Mrozinskas, Galina Leonienė ir kt.

Bet, štai, dabar galima pranešti, kad tos pat naujai atkurtos ir išgražintos Webster salės scenoje įvyks ir Lietuvių Dailės Parodos laimėjimai.

Kaip žinoma, Lietuvių Dailės Parodos bilietai buvo platinami visose kolonijose. Tai buvo ne tik kilnus kultūrinių reikalų rėmimas, bet kartu ir praktiškas būdas laimėti tris labai vertingas dovanas: TELEVIZIJOS APARATĄ, RADIJO IMTUVĄ ir ŠIMTĄ DOLERIŲ.

Šių puikių dovanų laimėjimas, specialiam septynių garbingų visuomenininkų komitetui prižiūrint, kaip jau sakyta, įvyks Vienybės metinio koncerto programos metu, sausio 29 d., sekmadienį, Webster salėje, New Yorke (pradžia 4 val. po pietų).

Visi, kurie yra pirkę Lietuvių Dailės Parodos bilietų, turės progos dalyvauti dovanų laimėjimuose. Dovanos bus iškilmingai įteiktos ten pat, Webster salėje, Vienybės metinio koncerto programos metu.

Vienybės Metinis KONCERTAS

SEKMADIENĮ, SAUSIO (JANUARY) 29 D. 1950 M.

Pradžia 4 val. vak.

NAUJOJE WEBSTER SALĖJE

11th Street ir 3rd Avenue, New York City

PROGRAMOJE

OPEROS SOLISTAI

Juzė Augaitytė

Suzana Griškaitė

Ipolitas Nauragis

PIANISTAI

Galina Leonienė

Aleksas Mrozinskas

RUNCĖ DANDIERINAS IR KITI

ŠOKIAMS GROS — Adomo Jezavito orkestras

BROOKLYNO LIETUVIAI GYDYTOJAI

DR. JOHN WALUK
151 No. 6-th Street
VALANDOS:
8 — 10 ryte
1—2 popiet
6—8 vakare
Tel. Evergreen 8-9229

DR. BLADAS K. VENCIUS
(DANTŲ GYDYTOJAS)
499 Grand Street
VALANDOS:
9 — 12 ryte
2 — 9 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel. ofiso STagg 2-0706
Namų —Jamaica 6-3834

DR. A. PETRIKA
(DANTŲ GYDYTOJAS)
221 So. 4-th Street
VALANDOS:
9—12 ryte
1—8 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel. EVergreen 7-6868

LIETUVIAI ADVOKATAI

John W. Ansell
15 PARK ROW
NEW YORK CITY
Ofiso tel.: WO 2-3497
Namų tel.: NE 9-5689

PRANAS ALEXIS
Real Estate
110-18 JAMAICA AVENUE
Richmond Hill, L. I., N. Y.

STEPHEN BREDIS, JR.
197 Havemeyer Street,
Brooklyn 11, N. Y.
Tel.: EVergreen 7-9394

Anthony J. Weslan
(Vizlanskas)
16 Court St., Brooklyn, N. Y.
MAin 5-1260

CLEMENT A. VOKET-VOKIETAITIS
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Tel. NEwtown 9-5972

STANLEY ZUBAVIČIUS
Advokatas įvairiems biznio ir taksų reikalams.
111 Ainslie St.,
Brooklyn 11, N. Y.
EVvergreen 4-3049

V. A. BUDRAITIS
APDRAUDOS AGENTAS
Sąžiningas patarnavimas
8552 102 Street — Richmond Hill, N. Y.
VIrginia 9-6773

A. Povilansko Baras ir Restoranas
SALĖ ŠEIMYNINEMS PRAMOGOMS
158 GRAND STREET
Tel. EVergreen 4-9737 — BROOKLYN, N. Y.

Naujai įrengta ir pagražinta
ALLIANCE HALL
(Buvusiame Vienybės name)
RESTAURANTAS IR BARAS
Puošni salė bankietams, vestuvių pokyliams, susirinkimams ir kitokioms pramogoms
Wm. Kincheloe, Savininkas
195-7 GRAND STREET — BROOKLYN, N. Y.
Tel.: EV 4-9352

KINGSLAND INN
Al. J. Grunskis, Sav.
Įvairūs svaiginamieji gėrimai.
Šviežias maistas pietums ir kitokiems užkandžiams.
Salė susirinkimams ir šiaip pobūviams
Televizija.
148 Kingsland Ave. Brooklyn 22, N. Y.
Tel. EVergreen 4-8918.

MIČIULIO RŪBŲ KRAUTUVĖJE...

Jūs galite gauti paltų ir siūtų žemesnėmis kainomis, negu bet kurioje New Yorko krautuvėje.

Bet, svarbiausia, jūs čia turite tą patį, šimto procentų vilnos ir pirmos rūšies darbo drabužių pasirinkimą. Nuzikite persitikrinti!

E. P. MITCHELL CO.
Manufactures of
FINE CLOTHES FOR MAN
1245 BROADWAY — BROOKLYN 21, N. Y.
GL 5-2246

(Green Ave. kampas, pirmame aukšte, vienas blokas nuo Gates Ave. stoties, važiuojant Broadway BMT Linija).